

ROMÂNIA
JUDEȚUL ALBA
COMUNA CRICĂU

Localitatea Cricău, Comuna Cricău, str. Axente Sever nr. 58, județul Alba,
cod fiscal 4562508, tel./fax: 0258/845101 adresă mail: cricauprimaria@yahoo.com

Nr.787/10.02.2025

ANUNȚ PUBLIC

Având în vedere necesitatea adoptării de către Consiliul Local Cricău a unei hotărâri cu caracter normativ privind aprobarea STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA, PENTRU PERIOADA 2025-2030,

În conformitate cu dispozițiile art. 7, din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată;

Anunțăm punerea în consultare publică la sediul Primărie Comunei Cricău, precum și publicarea pe site-ul Primărie Comunei Cricău www.comunacricau.ro a Proiectului de Hotărâre nr.12/10.02.2025 privind înșușirea și aprobarea "Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Cricău, județul Alba, 2025-2030".

Persoanele fizice sau persoanele juridice interesate pot depune în scris propuneri, sugestii sau opinii cu valoare de recomandare, până în data de 26.02.2025, ora 15³⁰, cu privire la Strategia de dezvoltare locală a Comunei Cricău, județul Alba, pentru perioada 2025-2030, la sediul Primăriei Comunei Cricău Registratură sau în format electronic pe adresa de e-mail cricauprimaria@yahoo.com.

PRIMAR,
Ec. TODERICIU AUREL-FLORIN

PROIECT DE HOTĂRÂRE nr.12/10.02.2025
privind însușirea și aprobarea
”Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Cricău, județul Alba, 2025-2030”

Având în vedere :

Referatul de aprobare nr.785/10.02.2025 al Compartimentului Urbanism privind însușirea și aprobarea ”Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Cricău, județul Alba, 2025-2030”

Ținând cont de prevederile:

-Regulamentului Uniunii Europene nr.1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală;

-art.129, art.139 din OUG nr.57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

-Legii nr.52/2003, republicată, privind transparența decizională în administrația publică,

-Legii nr.350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul cu completările și modificările ulterioare;

-Ordinului nr.233 din 26 februarie 2016 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismului și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism;

-Legii 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative;

În temeiul prevederilor art.136 din OUG nr.57/2019 privind Codul Administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

Todericiu Aurel-Florin, Primar al comunei Cricău, propun spre aprobare prezenta

HOTĂRÂRE:

Art.1. Se însușește și se aprobă ”Strategia de dezvoltare locală a Comunei Cricău, județul Alba, 2025-2030”, conform Anexei, care face parte din prezentul Proiect de Hotărâre.

Art.2. Cu ducerea la îndeplinire se împuternicește aparatul de specialitate al Primarului comunei Cricău, județul Alba.

Art.3. Prezenta hotărâre poate fi contestată potrivit Legii nr.554/2004, privind contenciosul administrativ, cu modificările și completările ulterioare.

Art.4. Hotărârea se comunică: Instituției Prefectului - Județul Alba, Compartiment Urbanism, Primarului comunei Cricău, un exemplar la dosar, cetățenilor prin afișaj și pe site-ul www.comunacricau.ro.

**Inițiator-Primar,
Ec. TODERICIU AUREL-FLORIN**

**Avizat-Secretar General UAT,
ALDEA MARIA-LORELAI**

Primăria Cricău

Anexa la Proiectul de Hotărâre nr.12/2025.

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030**

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA, 2025-2030

CUPRINS

CUPRINS	p.2
PREFAȚĂ	p.4
CAPITOLUL I - CONTEXT STRATEGIC	p.6
CAPITOLUL II - PROFILUL SOCIO-ECONOMIC AL COMUNEI CRICĂU	p.42
II.1. ATESTARE DOCUMENTARĂ ȘI ISTORIC	p.42
II.2. LOCALIZARE SI SUPRAFATA	p.52
II.3. STRUCTURA ADMINISTRATIVA	p.55
II.4. RELIEFUL SI REȚEAUA HIDROGRAFICĂ	p.57
II.5. MEDIU	p.57
II.6. VEGETATIA SI FAUNA	p.60
II.7. CLIMA	p.61
II.8. ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ COMUNEI	p.63
II.9. REPERE EDUCATIONALE SI ISTORICO-CULTURALE	p.69
CAPITOLUL III - ACTIVITĂȚILE ECONOMICE ȘI MEDIUL DE AFACERI	p.77
III.1. POSIBILITATI SI ALTERNATIVE DE DEZVOLTARE	p.81
III.2. POPULATIA SI RESURSELE UMANE	p.86
III.3. PROIECTE DE INVESTIȚII REALIZATE	p.91
CAPITOLUL IV - DOMENIILE PRIORITARE IDENTIFICATE LA NIVELUL COMUNEI CRICĂU	p.92
CAPITOLUL V - ANALIZA SWOT	p.94
INFRASTRUCTURĂ	p.97
MEDIU	p.99
ECONOMIE	p.102
SERVICII SOCIALE ȘI RESURSE UMANE	p.105
ÎNVĂȚĂMANT ȘI CULTURĂ	p.106
SĂNĂTATE	p.108
TURISM	p.110
INDUSTRIE – COMERȚ - SERVICII	p.111
CAPITOLUL VI: PLANUL DE ACȚIUNE	p.114
VI. 1. MISIUNEA	p.114
VI.2. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE PENTRU DEZVOLTARE ÎN PERIOADA 2025-2030	p.115
VI.2.1.VIZIUNEA STRATEGICĂ	p.116
VI.2.2. OBIECTIVE STRATEGICE ȘI OBIECTIVE SPECIFICE	p.117
VI.3. DETALIEREA PLANULUI DE ACȚIUNE	p.119
VI.3.1. RESPONSABILII PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI LOCALE	p.120
VI.3.3. RESURSELE FINANCIARE ȘI MATERIALE NECESARE PENTRU IMPLEMENTAREA STRATEGIEI LOCALE	p.121
VI.3.4. IMPLEMENTAREA STRATEGIEI DE DEZVOLTARE LOCALĂ – DESCRIEREA MECANISMELOR DE GESTIONARE, MONITORIZARE, EVALUARE ȘI CONTROL	p.122

Primăria Cricău

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030**

CAPITOLUL VII: DEZVOLTAREA COMUNEI PRIN ACCESAREA DE FONDURI NERAMBURSABILE	p.124
VII.1. ACCESAREA DE FONDURI NERAMBURSABILE DE CĂTRE COMUNA CRICĂU	p.124
VII.2. ETAPELE CE TREBUIE PARCURSE ÎN VEDEREA ACCESĂRII DE FONDURI NERAMBURSABILE	p.126
CAPITOLUL VIII: PROIECTE PROPUSE SPRE PENTRU URMĂTOAREA PERIOADĂ DE PROGRAMARE 2025-2030	p.131
CAPITOLUL IX: SURSE DE FINAȚARE	p.139

PREFAȚĂ

Strategia de dezvoltare economico-socială durabilă, integrată, constituie un document necesar comunității locale și administrației publice locale din comuna Cricău, județul Alba, gândit pentru a proiecta dezvoltarea comunei pe termen scurt, mediu și lung.

Identificarea nevoilor locale, a problemelor, constituirea unui portofoliu de proiecte și soluții posibile, aplicarea soluțiilor potrivite cu ajutorul unor proiecte, constituie drumul necesar în politica de dezvoltare locală pentru dezvoltarea localității și ridicarea standardului de viață a cetățenilor comunității.

Este cunoscut faptul că, după aderarea la Uniunea Europeană, România a făcut și trebuie să facă în continuare eforturi deosebite pentru dezvoltare și reducerea disparităților teritoriale. La nivelul Uniunii Europene este elaborată o strategie de dezvoltare globală care prevede, printre altele, reducerea diferențelor privind nivelul de dezvoltare dintre regiuni și construirea unei piețe comune de consum. La nivel național sunt elaborate și aprobate Strategii de Dezvoltare Națională care transpun dorința de dezvoltare a întregii țări. Atât la nivel Regional cât și la nivel județean au fost elaborate Strategii de Dezvoltare Regională, respectiv Strategii de Dezvoltare Județeană pentru perioada 2025-2030. La această dată este necesară și oportună pregătirea și propunerea unei Strategii de Dezvoltare Integrate pentru Teritoriul Comunei Cricău, pe o perioadă de cel puțin pe o perioadă de 7 ani (2025-2030). Odată elaborată o astfel de strategie este mult mai ușor de stabilit o ordine de priorități și de alocare optimă a resurselor financiare.

De asemenea, este deosebit de important corelarea direcției de dezvoltare a comunei Cricău cu Direcțiile propuse în Strategiile Regionale și Județene. Pe baza strategiei, se vor fundamenta și se vor justifica cererile de finanțare pentru atragerea de resurse financiare nerambursabile din diferite programe de finanțare.

Dezvoltarea integrată a Comunei Cricău presupune în egala măsură atât identificarea nevoilor de dezvoltare cât și găsirea unor soluții corelate cu posibile surse de finanțare care să facă posibilă implementarea proiectelor considerate prioritare în comunitate.

Este necesar să învățăm să trăim în marea familie europeană, să conștientizăm care ne sunt adevăratele nevoi și cum să procedăm pentru a le satisface: investiții, infrastructura, confort, sănătate, educație, cultura, mulțumire și fericire.

Administrația Publică Locală (Primăria și Consiliul Local) are rolul catalizator de a coagula toate elementele decizionale, dar și responsabilitatea principală pentru implementarea acestei strategii, însă eșecul sau succesul acestei implementări va influența dezvoltarea socială și economică a comunității locale.

CAPITOLUL I

CONTEXT STRATEGIC

Comuna Cricău (în maghiară: Boroskrakkó, în germană: Krakau) este o comună în județul Alba, Transilvania, formată din satele Craiva, Cricău (reședința) și Tibru. Cu o istorie bogată, tradiții autentice și un peisaj natural impresionant, comuna Cricău reprezintă o destinație deosebită, atât pentru locuitorii săi, cât și pentru vizitatori.

Rolul acesteia este de a clarifica pe termen mediu și lung direcțiile și domeniile în care trebuie să se intervină pentru o dezvoltare durabilă.

În acest proces, comunitatea identifică răspunsurile la întrebările „*Cine suntem?*” și „*Ce dorim să fim în viitor?*”. Definirea identității și a spiritului locului la momentul prezent determină valorificarea în cadrul următoarei etape de evoluție a atuurilor sale geografice, peisagistice, cultural-istorice, dar și economice și sociale.

În altă ordine de idei, este evidentă creșterea pretențiilor cetățenilor față de calitatea serviciilor și prestația aleșilor locali. Menirea aleșilor comunității teritoriale este acum alta. Primarul și consiliul local se regăsesc tot mai des în situațiile specifice întreprinzătorului privat, în contextul în care sunt supuși și unor constrângeri de natură politică sau socio-culturale. Ca orice întreprindere privată, pentru a asigura succesul misiunilor sale, trebuie să pună accent pe calitatea și diversificarea serviciilor publice furnizate.

La nivelul unei comunități teritoriale, acțiunile umane se înscriu în două portofolii - activități comerciale și activități de servicii. Forța economică a comunității este dată de portofoliul activităților comerciale, industriale, agricole etc., care formează fundamentul fiscal al veniturilor locale, fiind în același timp suportul forței și dinamismul celui de-al doilea portofoliu, cel al serviciilor puse în slujba cetățenilor.

În condițiile existenței unei strategii de dezvoltare locală, liderii comunității și comunitatea în ansamblul ei se vor concentra asupra obiectivelor stabilite și a acțiunilor ce trebuie întreprinse pentru atingerea acestor obiective, prin coordonarea și orientarea eficientă a resurselor de care dispun.

Strategia de dezvoltare vizează întreaga localitate, propune dezvoltarea integrată a tuturor satelor componente, pe baza nevoilor și problemelor identificate în teritoriu.

Strategia de dezvoltare a comunei Cricău reprezintă instrumentul de planificare strategică și orientare de perspectivă pe termen mediu și lung, incluzând obiective țintă, măsuri de implementare și evaluare a surselor de finanțare realiste pentru orizontul anilor 2025-2030.

Strategia de dezvoltare a comunei Cricău vizează dezvoltarea realistă și realizabilă prin atingerea obiectivelor și măsurilor stabilite în urma analizei situației existente. Acest document implică principiile dezvoltării durabile ale comunității, finalizând cerințele actuale și oferind generațiilor viitoare posibilitatea realizării propriilor obiective de dezvoltare. Prin obiectivele propuse, strategia respectă direcțiile de dezvoltare ale comunei Cricău și se încadrează în documentele programatice locale, regionale, naționale, europene și internaționale.

Strategia de dezvoltare reprezintă un document - cheie al cărui scop, în cadrul perioadei programatice 2025-2030, este reprezentat de asigurarea unei viziuni coerente de dezvoltare la nivelul comunei, municipiului, județului și regiunii, transpuse într-un portofoliu de propuneri prioritare, ideal sprijinite de comunitate și finanțate de către Uniunea Europeană.

Prin scopul urmărit în elaborarea Strategiei de dezvoltare a comunei Cricău se urmărește îndeplinirea următoarelor necesități de dezvoltare locale, în context național/regional/local:

- Formularea unei viziuni adecvate contextului extern și intern pentru dezvoltarea durabilă a microregiunii pe termen mediu;
- Stabilirea unui sistem de obiective și măsuri asociate corelate cu viziunea formulată;
- Crearea unui parteneriat consistent pentru validarea strategiei și implementarea acesteia;
- Îndeplinirea rolului de document cadru pentru atragerea de fonduri necesare dezvoltării durabile a localității și a zonei.

Scopul principal al strategiei este acela de a fundamenta deciziile de investiții prin actualizarea principalelor trăsături socio-economice și demografice, cu referire la dezvoltarea spațială în timp a comunei Cricău și la elementele ce țin de cadrul construit și natural din cadrul Unității Administrativ Teritoriale. Se are în vedere planificarea

integrată în cadrul sectoarelor prioritare, ceea ce va conduce la dezvoltarea durabilă a localității și la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor comunei Cricău. Strategia este fundamentată pe elementele specifice comunei Cricău: datele economice, demografice, de infrastructură, mediu, amenajarea teritoriului, serviciile publice etc., precum și o evaluare riguroasă a modului în care comunitatea dorește să evolueze.

Strategia integrată de dezvoltare locală a comunei Cricău pentru perioada programatică 2025- 2030 este concepută pentru a răspunde nevoilor reprezentanților autorității locale și comunității în procesul de îmbunătățire a calității vieții cetățenilor și mediului economic local, precum și în procesul de îmbunătățire a calității și diversității locurilor de muncă disponibile.

Strategia se adresează unei game largi de probleme economice, sociale și de mediu ale comunității, care sunt relevante pentru a defini și furniza obiectivele necesare obținerii dezvoltării durabile și creșterii coeziunii economice și sociale în comuna Cricău, fiind un proces adaptiv care implică gestionarea schimbărilor.

Obiectivul strategiei îl reprezintă dezvoltarea comunei Cricău pe o perioadă de 7 ani prin încorporarea principiilor și practicilor dezvoltării durabile în ansamblul programelor și politicilor publice ale României.

Pe toată perioada de elaborare a strategiei a fost esențială prezența efectivă a tuturor actorilor care vor fi implicați și vor contribui la implementarea propunerilor formulate, asigurându-se, în acest sens, atât motivarea participării, cât și sensibilizarea pentru crearea unei atitudini constructive față de acest demers de planificare comunitară. De asemenea, s-a acordat o deosebită importanță procesului de consultare cu grupuri de lucru și de validare a documentelor, atât în varianta lor de lucru, cât și în cea finală, documente ce au fost spre consultare publică dar și a aparatului de specialitate al primarului comunei Cricău pentru analiza și feedback.

Prin întâlnirile organizate în comună, s-a asigurat caracterul comprehensiv al documentului final, document ce acoperă toate sectoarele de importanță strategică din comunitate.

Strategia de dezvoltare locală a comunei Cricău, județul Alba, a fost elaborată pornind de la orientările strategice privind politica de coeziune la nivel european și național, de prioritățile determinate de Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului, de Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European

și al Consiliului, de Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, de Acordul de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027, precum și de planificarea strategică națională, regională și locală.

Strategia a fost astfel concepută pe tipologia socio-economică, nevoile și potențialul de dezvoltare ale comunei Cricău evidențiind corespondența cu prioritățile europene și naționale, precum și cu tendințele de dezvoltare pentru perioada 2025 – 2030, la nivel național, regional și local.

1.1. Rolul strategiei integrate de dezvoltare teritorială

Teritoriul României este organizat, sub aspect administrativ, în unități administrativ-teritoriale care sunt comunele, orașele și județele. Comunele și orașele sunt unități administrativ-teritoriale de bază.

Unitățile administrativ-teritoriale sunt persoane juridice de drept public, cu capacitate juridică deplină și patrimoniu propriu.

Unitățile administrativ-teritoriale, precum și subdiviziunile administrativ-teritoriale sunt subiecte juridice de drept fiscal, titulare ale codului de înregistrare fiscală și ale conturilor deschise la unitățile teritoriale de trezorerie, precum și la unitățile bancare.

Unitățile administrativ-teritoriale sunt titulare ale drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractele privind administrarea bunurilor care aparțin domeniului public și privat în care acestea sunt parte, precum și din raporturile cu alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii.

Conform art. 98, alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2019, privind Codul administrativ cu modificările și completările ulterioare, **Comuna** este unitatea administrativ-teritorială de baza care cuprinde populația rurală unită prin comunitate de interese și tradiții, alcătuită din unul sau mai multe sate, în funcție de condițiile economice, social-culturale, geografice și demografice. Prin organizarea comunei se asigură dezvoltarea economică, social-culturală și gospodărească a localităților rurale.

Din punct de vedere structural comunele au în componența lor mai multe localități rurale denumite sate, care nu au personalitate juridică. Satul în care își au sediul autoritățile administrației publice comunale este sat-reședință de comună.

Conform art. 129, alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2019, privind Codul administrativ cu modificările și completările ulterioare, consiliul local are inițiativă și hotărăște, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care sunt date prin lege în competența altor autorități ale administrației publice locale sau centrale.

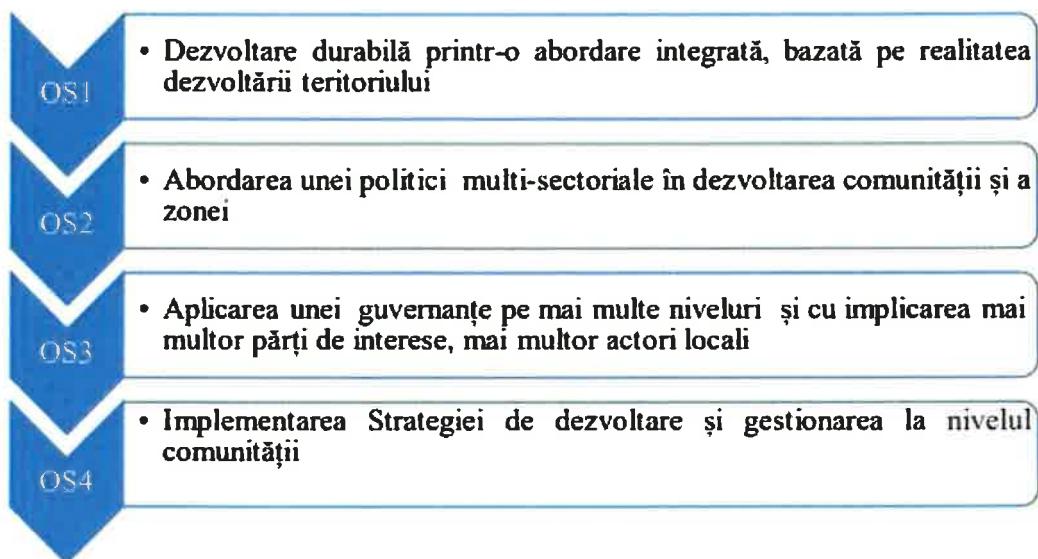
Strategia integrată de dezvoltare teritorială are rol multiplu:

- ✓ Este un instrument de planificare pe termen mediu care presupune viziuni de dezvoltare realizabile prin îndeplinirea obiectivelor și măsurilor stabilite în urma unei analize a situației existente.
- ✓ Este un document, care exprimă valorile comunității locale și stabilește obiectivele de dezvoltare, conturând viziunea asupra viitorului comunei, indicând direcții de dezvoltare și punctând traiectoria evoluției printr-o succesiune de proiecte ce urmează a se concretiza într-o listă finală de acțiuni.
- ✓ Este un instrument de lucru al Consiliului Local Cricău ce va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiectivele superioare sau către premisele obiectivelor.
- ✓ Este un instrument managerial care urmărește să mențină o viziune clară a destinului comunității și a teritoriului, în termeni cât mai concreți și preciși. Aceasta are ca scop, concentrarea activităților, tuturor celor implicați în viața comunității, în beneficiul și în interesul acesteia. Strategia de Dezvoltare Locală se subordonează cerințelor de dezvoltare ale Comunității Europene pe principii de Dezvoltare Durabilă.
- ✓ Este un document care contribuie la accesarea și utilizarea resurselor destinate dezvoltării rurale asigurate de Uniunea Europeană pentru inițiative locale, prin implicarea actorilor politici economici locali și cu participarea societății civile, în domenii distincte (educație, sănătate, agricultură, cultură, economie, etc.) cu consultarea prealabilă a populației locale.

Obiectivul General al Strategiei de dezvoltare a Comunei Cricău este de a promova dezvoltarea locală integrată și inclusivă, în domeniul social, economic, al mediului precum și dezvoltarea culturale, susținerea patrimoniului natural, a turismului sustenabil în zona rurală.

Obiective specifice:

Prin implementarea programelor elaborate, strategia de dezvoltare urmărește schimbarea în plan social, o mai bună valorificare a potențialului comunității, precum și orientarea activităților de dezvoltare în concordanță cu procesele înregistrate pe plan local.

Având în vedere toate aceste considerente, prezenta strategie de dezvoltare își propune să răspundă nevoii comunei CRICĂU de a avea la dispoziție un instrument de lucru la nivel local, prin care se stabilesc viziunea de dezvoltare, obiectivul general și obiectivele specifice de atins la finalul perioadei de programare, propunând domenii de intervenție, direcții de acțiune prioritare și măsuri necesare pentru îndeplinirea obiectivelor. Documentul încearcă să prezinte o imagine cât mai obiectivă a situației actuale, identificând acele arii sau domenii care pot oferi comunității un avantaj competitiv real în următorii 7 ani.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a rezultat în urma unui proces internațional îndelungat de analiză, care recunoaște că problemele globale se pot rezolva doar prin soluții la nivel global. Modificarea percepției și conștientizarea evoluției fără precedent a societății, creșterea natalității la scară globală, a accelerării economiilor țărilor în curs de dezvoltare și a disparităților sociale au pus în evidență limitele creșterii planetare. Creșterea prețurilor la anumite resurse a evidențiat faptul că Pământul își poate epuiza resursele fizice regenerabile și neregenerabile, conducând la un dezechilibru catastrofal. Bazele progresului în domeniul protecției mediului, corelat cu dezvoltarea, au

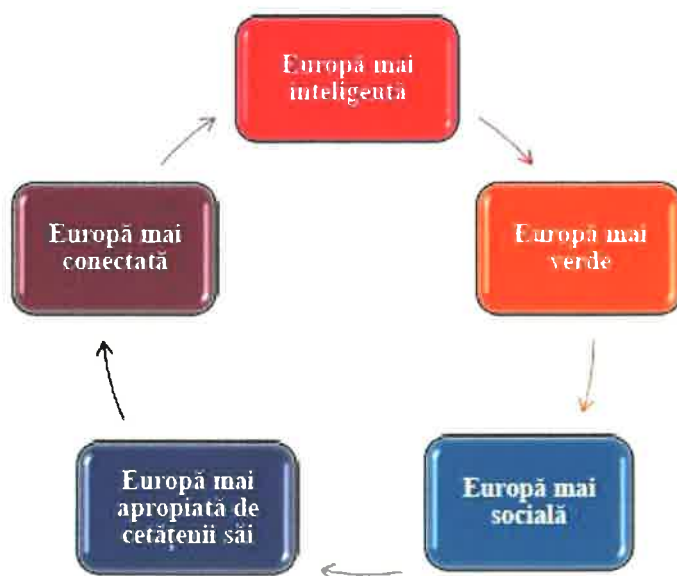
fost introduse pentru prima dată pe agenda internațională la Conferința de la Stockholm (1972). Rezultatul a fost crearea Programului ONU pentru mediu prin adoptarea unei Declarații privind protecția mediului în scopul de „a apăra și a îmbunătăți mediul uman pentru generațiile prezente și viitoare”. La această conferință s-a conferit legitimitate conceptului de dezvoltare durabilă cu cei trei piloni: economic, social și de mediu.

ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;

CREȘTEREA ECONOMICĂ – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;

MEDIUL – cu nevoia de a conserva și îmbunătăți baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile. Această abordare a fost posibilă prin punerea în evidență a conceptului de „depășire a limitelor”. S-a conștientizat că resursele naturale, de care societatea are nevoie și care sunt limitate, au fost depășite, creând în același timp un dezechilibru ecologic la nivel planetar, prin creșterea economică iresponsabilă. Astfel, s-a constatat că numai prin susținerea simultană a celor trei piloni – social, economic și de mediu – se poate ajunge la o dezvoltare durabilă și la un viitor comun la nivel global.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă - Transformarea lumii noastre, este o versiune, a cadrului conceptual al dezvoltării durabile, structurate pe un pachet de 17 obiective de dezvoltare durabilă, susținute prin 169 de ținte subiacente. Agenda 2030 solicită acțiuni din partea tuturor țărilor, sărace, bogate și cu venituri medii. Recunoaște că încetarea sărăciei trebuie să fie însoțită de un plan care să contribuie la creștere economică și abordează o serie de nevoi sociale, inclusiv educație, sănătate, protecție socială și locuri de muncă, abordând în același timp problemele combaterii schimbărilor climatice și protecția mediului. Aceasta acoperă, de asemenea, aspecte precum inegalitatea, infrastructura, energia, consumul, biodiversitatea, oceanele și industrializarea. Agenda promovează implicarea tuturor părților interesate, prin democratizarea procesului decizional pe tema dezvoltării durabile. Se subliniază responsabilitatea și rolul generațiilor tinere pentru crearea dezvoltării durabile.

În cadrul UE, începând cu anul 2006, conceptul de dezvoltare durabilă a fost integrat în Strategia pentru o Europă Extinsă, într-o viziune strategică unitară și coerentă, având ca obiectiv general îmbunătățirea continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare, pentru crearea unor comunități durabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială al economiei, în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale. În 2010, ca o continuare a dezvoltării durabile a UE, a fost adoptată Strategia Europa 2020 de promovare a creșterii inteligente (bazată pe: educație, cercetare, inovare), durabile (bazată pe reducerea emisiilor de carbon, eficiență energetică, resurse regenerabile) și incluzive (crearea de noi locuri de muncă, reducerea sărăciei etc.).

Alături de statele membre și respectând principiul subsidiarității, UE s-a angajat să devină lider în punerea în aplicare a Agendei 2030 și, implicit, a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. Comisia Europeană a prezentat în 22 noiembrie 2016 Comunicarea „Pașii următori pentru un viitor european durabil”. Documentul prezintă răspunsul Uniunii Europene la Agenda 2030 și confirmă integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în cadrul politicii europene și în prioritățile actuale ale Comisiei Europene, evaluarea situației și identificarea celor mai relevante preocupări privind durabilitatea. Prin această comunicare, Uniunea Europeană s-a angajat în favoarea unei dezvoltări durabile prin care „să asigure o viață demnă pentru toți, respectând limitele planetei, care să reunească prosperitatea și eficiența economică, societăți pașnice, incluziunea socială și

responsabilitatea față de mediu”. Răspunsul UE la Agenda 2030 este de a integra cele 17 ODD în politicile publice ale Uniunii, în scopul sprijinirii efortului global de construire a unui viitor durabil în colaborare cu partenerii săi. Cele 17 ODD sunt deja urmărite de multe dintre politicile Uniunii Europene, iar România, ca membră a acestei comunități, își propune abordarea integrată a obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă. Ca membră a comunității internaționale, dar mai ales ca membră a Uniunii Europene, România are interesul de a implementa principiile dezvoltării durabile pe plan național. În vederea implementării acestor obiective de dezvoltare durabilă, România a redactat un plan strategic din care redăm, succint, principalele orizonturi și ținte pentru 2030¹.

1. FĂRĂ SĂRĂCIE. Globalizarea a contribuit la reducerea sărăciei absolute, însă este necesară continuarea eforturilor de reducere a sărăciei relative pentru a asigura o viață demnă pentru toți. În acest scop, Agenda 2030 țintește segmentele periferice din societate și încurajează orientarea societății într-o direcție care să asigure cetățenilor o viață echitabilă, demnă și prosperă.

Obiective 2025-2030:

- Stabilirea unor standarde durabile de calitate și de cost pentru toate serviciile sociale, vizând în mod special pe cele destinate grupurilor vulnerabile;
- Dezvoltarea unui sistem național de indicatori de incluziune social prin integrarea tuturor bazelor de date din sfera asistenței sociale în regim digitalizat care să țină cont de mobilitatea socială; monitorizarea anuală efectivă a rezultatelor pe baza acestor indicatori;
- Stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă aflate în risc de excluziune prin dezvoltarea măsurilor active de consiliere și asistență socială.

Ținte 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;
- Consolidarea sistemului național unitar al serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme.

¹ Strategia Națională pentru DEZVOLTAREA DURABILĂ a României 2030.

2. FOAMETE „ZERO”. România a depășit, în mare măsură, problemele legate de foamete, dar se dezvoltă noi provocări legate de nutriție. Pentru o societate mai sănătoasă, trebuie dezvoltată o agricultură durabilă și conștientizarea importanței nutriției sănătoase. România deține locul al șaselea în Europa din perspectiva suprafeței agricole utilizate, motiv pentru care eficiența agricolă, consolidarea exploatațiilor agricole și a întreprinderilor de procesare alimentară sunt o prioritate.

Obiective 2025-2030:

- Dezvoltarea unor programe pentru promovarea consumului de alimente sănătoase;
- Continuarea Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România;
- Susținerea producției și diversificarea speciilor autohtone cu valoare genetică ridicată, dar deficitare pe piața internă, în domenii precum legumicultura, creșterea efectivelor la rasele valoroase de ovine, taurine și bivoli, sectorul avicol, colectarea și comercializarea lânăii, apicultură, pescuit și acvacultură, inclusiv prin stimularea cercetării-dezvoltării în domeniul agro-alimentar;
- Creșterea numărului de produse recunoscute la nivel european / atestate tradițional / atestate ca rețete consacrate;
- Susținerea și atragerea tinerilor fermieri;
- Creșterea numărului de fermieri active, înregistrați în sistemul de agricultură ecologică și creșterea suprafeței agricole certificate ecologic;
- Creșterea numărului de grupuri aplicante/operatori economici înregistrați pe scheme de calitate naționale și europene;
- Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea poluării solului.

Tinte 2030:

- Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014;
- Finalizarea cadastrului agricol;
- Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;
- Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite;

- Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone;
- Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole;
- Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și a fructelor de pădure în zona montană;
- Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică.

3. SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE. Îmbunătățirea serviciilor și accesului la asistență medicală de calitate este esențială pentru funcționarea unei societăți durabile centrate pe pacient și prevenție. Trebuie asigurat un cadru adecvat pentru promovarea unui mod de viață sănătos și proactiv, favorizarea activităților sociale, prevenția și educația medicală. Abordarea sănătății și bunăstării populației trebuie să includă și abordarea bolilor psihice și a dizabilităților.

Obiective 2020-2027:

- Promovarea educației în sănătate, a prevenției și a unui mod de viață sănătos;
- Inițierea unui program național pentru susținerea serviciilor de îngrijire de lungă durată pentru persoanele vârstnice sau cu dizabilități;
- Modernizarea și reabilitarea infrastructurii sănătății publice la media standardelor UE, cu accent și pe zona rurală, inclusiv susținerea cercetării în medicină;
- Implementarea unui sistem transparent și fiabil de pătrundere și gestionare a medicamentelor, dispozitivelor, aparaturii și tehnicii medicale pe piața din România, pentru creșterea accesului populației la tehnologii de diagnostic și tratament cât mai noi și performante.

Ținte 2030:

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri;
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente, dar și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor;
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate;

- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE;
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați;
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor;
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile;
- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale;
- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice;
- Reducerea consumului de substanțe nocive.

4. EDUCAȚIE DE CALITATE. Accesul și participarea la educație de calitate sunt esențiale pentru funcționarea adecvată a unei societăți durabile. Educația nu este doar un proces premergător intrării pe piața forței de muncă. Educația trebuie tratată ca un proces care pregătește generațiile tinere pentru provocările viitorului și se derulează pe tot parcursul vieții, încurajând inovația, meritocrația, gândirea critică constructivă, curiozitatea, conduita și emanciparea.

Obiective 2025-2030:

- Creșterea accesului la o educație incluzivă și de calitate, inclusiv prin îmbunătățirea confortului elevului și a curriculumului bazat pe competențe, implementarea pachetului social garantat, crearea cadrului normative pentru serviciile de educație timpurie;
- Promovarea culturii antreprenoriale și a deprinderilor necesare în tot sistemul de educație prin reînființarea și/sau modernizarea atelierelor școlare în învățământul profesional și tehnologic; organizarea de concursuri antreprenoriale bazate pe proiecte cu aplicare practică în și între unitățile de învățământ; încurajarea activităților de mentorat voluntar și a parteneriatelor cu mediul de afaceri pe plan local; extinderea societăților antreprenoriale studențești și încurajarea conlucrării acestora cu agenții

economici pe bază de contract prin dezvoltarea de parteneriate între universități și reprezentanții mediului antreprenorial;

- Modernizarea infrastructurii în domeniul educației și formării profesionale conform standardelor UE pentru întregul ciclu educațional, de la educația timpurie ante-preșcolară la studiile post-doctorale și învățarea pe tot parcursul vieții pentru dobândirea de cunoștințe și deprinderi relevante pe piața muncii și asigurarea egalității de șanse indiferent de statut social, sex, religie, etnie sau capacități psihomotorii, îmbunătățirea coeficienților din formula de finanțare astfel încât să sprijine mai mult scolile dezavantajate;

- Stabilirea cadrului normativ pentru desfășurarea programelor de formare continuă și stimularea participării la asemenea programe; înființarea centrelor comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; cointeresarea companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;

Susținerea procesului de învățământ prin programe educaționale extrașcolare și extra-curriculare care să asigure educația pentru sănătate, educația civică, cultural-artistică, științifică, ecologică și educația prin sport.

Ținte 2030:

- Reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educational;
- Învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu, prin măsuri precum creșterea ponderii de materii opționale;

- Asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă;

- Accentuarea rolului, în procesul educational, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli;

- Modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional;
- Organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate; pregătirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerințelor de pe piața muncii prin dezvoltarea de parteneriate, incluziv cu mediul de afaceri;
- Extinderea generalizată a facilităților pentru formarea și perfecționarea continuă pe tot parcursul vieții, sporirea considerabilă a participării la sistemele formale și nonformale de cunoaștere în vederea apropierii României de media performanțelor din statele membre ale UE;
- Extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale; continuarea cointerесării companiilor în sprijinirea înrolării angajaților în asemenea programe;
- Creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul;
- Creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;
- Extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile ca principii și specializare și accentuarea rolului cercetării interdisciplinare în dezvoltarea unei societăți durabile.

5. EGALITATEA DE GEN. Într-o societate dezvoltată, genul cu care se naște cineva nu trebuie să influențeze perspectivele, demnitatea și calitatea vieții persoanei. Populația României este alcătuită din peste 51% femei. Deși s-au înregistrat progrese în domeniul egalității de gen, persistă unele provocări legate de preconcepțiile populației în privința rolului femeii în societate și familie, participarea femeilor la luarea deciziilor, disparitatea salarială și violența împotriva femeilor.

Obiective 2025-2030:

- Organizarea de campanii de informare și sensibilizare privind partajarea echitabilă a responsabilităților în cadrul gospodăriei și familiei, îmbunătățirea serviciilor sociale relevante și concilierea obligațiilor profesionale cu viața personală și de familie

având ca obiectiv creșterea implicării bărbaților în viața de familie și frecventarea cursurilor pentru tineri părinți;

- Reglementarea funcției de expert în egalitatea de șanse între femei și bărbați și a posibilității desemnării persoanelor cu aceste atribuții în toate instituțiile și autoritățile publice, precum și în companiile private cu peste 50 de angajați;

- Crearea unui sistem integrat de monitorizare și raportare privind cazurile de violență domestică;

- Includerea perspectivei de gen în programa școlară și în manuale;

- Organizarea unor campanii de informare și sensibilizare pentru combaterea stereotipurilor de gen în rândul tinerilor;

- Monitorizarea implementării dispozițiilor legale privind sănătatea sexuală și reproductivă și organizarea de campanii de informare pentru prevenirea și combaterea abuzurilor sexuale și respectarea drepturilor la nediscriminare și identitate.

Ținte 2030:

- Continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe;

- Eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatarei sexuale și a altor tipuri de exploatare;

- Asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică.

6. APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE. Pentru a prospera, ecosistemele planetei, societatea și economia au nevoie de apă proaspătă și curată, în cantități suficiente. De mai mulți ani, unul dintre elementele politicii UE este protecția sănătății cetățenilor săi prin accesul sigur la apă potabilă de calitate și sanitație.

Obiective 2025-2030:

- Promovarea și valorificarea durabilă a resurselor considerabile ale României de ape minerale (plate sau natural carbogazoase) pentru consum, precum și în scopuri terapeutice; folosirea mai activă a apelor geotermale atât în scopuri energetice, cât și pentru turismul de sănătate (spa);

- Monitorizarea strictă a calității apei potabile destinate consumului populației pentru menținerea în parametrii bio-chimici acceptați;

- Asigurarea accesului la apă potabilă și la canalizare în zonele periferice ale orașelor și sprijinirea racordării unui număr sporit de gospodării la aceste rețele prin grija autorităților locale.

Ținte 2030:

- Creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare;

- Creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă;

- Conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%;

- Creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate;

- Îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase, reducând proporția apelor uzate netratate și sporind substanțial reciclarea și reutilizarea sigură;

- Realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile.

7. ENERGIE CURATĂ ȘI PREȚURI ACCESIBILE. Cererea de energie este în continuă creștere la nivel global și numai prin eficientizarea și promovarea energiei regenerabile se poate face față nevoilor actuale și ale generațiilor viitoare. Sectorul energetic contribuie în mod esențial la dezvoltarea României prin influența profundă asupra competitivității economiei, a calității vieții și a mediului.

Obiective 2025-2030:

- Revizuirea și completarea cadrului legal, inclusiv în privința legislației fiscale în domeniul petrolului și gazelor; monitorizarea contractelor negociate și asigurarea transparenței procedurilor; întărirea puterii de decizie și independenței autorităților de reglementare și control;

- Liberalizarea și extinderea pieței de energie și interconectarea sistemelor energetice la nivel național și regional în vederea realizării unei rețele complementare și

interactive de servicii (contorizare și rețele inteligente) și reducerii costurilor suportate de consumator;

- Menținerea unui mix energetic optim prin valorificarea resurselor proprii, diversificarea surselor de import și a destinațiilor de export, modernizarea și eficientizarea instalațiilor existente viabile, promovarea surselor regenerabile de energie și a tehnologiilor de conversie cu emisii reduse de carbon;

- Consolidarea politicii de eficiență energetică și protecția consumatorilor;
- Reducerea cu 19% a consumului intern de energie primară.

Ținte 2030:

- Extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vederea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile;

- Asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale;

- Decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) și folosirea extinsă a schemei EU ETS în condiții de piață previzibile și stabile;

- Creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi;

- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor;

Susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură.

8. MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ. Dezvoltarea durabilă încurajează delimitarea creșterii economice de impactul negativ asupra mediului și asupra societății. Obiectivul urmărește creșterea economică durabilă și promovează munca și un trai decent pentru toți, indiferent de gen, locație geografică și descendență. Devine vitală implementarea principiului „nimeni nu rămâne în urmă”.

Obiective 2025-2030:

- Continuarea creării premiselor pentru aderarea la Zona Euro prin politici monetare prudente și măsuri de sprijinire a productivității și competitivității economiei românești;

- Sprijinirea activității întreprinderilor mici și mijlocii, a antreprenoriatului în rândul tinerilor prin încurajarea și susținerea financiară a start-up-urilor;

- Inițierea unor programe de formare profesională de bază cu finanțare UE în corelare cu cerințele pieței muncii, cu accent pe segmentele tinere sau social vulnerabile ale populației;

- Încurajarea încheierii de contracte de muncă cu orar flexibil și / sau telemuncă / teleworking (munca de la distanță); asigurarea de facilități și servicii de sprijin pentru îngrijirea copiilor și a membrilor de familie aflați în întreținere;

- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program coerent pentru dezvoltarea turismului, inclusiv a agroturismului, generator de locuri de muncă și venituri considerabile, prin îmbunătățirea infrastructurii și căilor de acces la obiectivele turistice, profesionalizarea personalului și valorificarea înțeleaptă a tradițiilor culturale și specificului national;

- Valorificarea potențialului piețelor de capital și altor instrumente de finanțare, inclusiv a parteneriatelor public-privat.

Ținte 2030:

- Păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației;

- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare;

- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă;

- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică;

- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți.

9. INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ. Evoluția societății a impus un mod de viață accelerat, în care pot fi competitive doar acele țări care încurajează inovația, pe lângă o infrastructură rezilientă și o industrie durabilă.

Infrastructura modernă este susținută de inovație pentru o industrie eficientă și durabilă. Promovarea industrializării necesită recunoașterea importanței „economiei bazate pe cunoaștere” pentru avantajul competitiv necesar.

Obiective 2025-2030:

- Îmbunătățirea conectivității între localități și regiuni prin sporirea ponderii drumurilor județene și comunale modernizate la 61% în 2020 (în comparație cu 39,4% în 2016);

Încurajarea și sprijinirea, în condiții de egalitate, a investițiilor străine directe ca și a eforturilor investiționale proprii ale capitalului autohton cu accent pe sectoarele de înaltă și medie tehnicitate, creatoare de valoare adăugată sporită și care înglobează realizările de ultimă oră ale cercetării și dezvoltării tehnologice moderne, inclusiv în domeniul industriei de apărare;

- Creșterea bugetului alocat cercetării cu aproximativ 30% anual, cu asigurarea unei distribuții bugetare echilibrate, destinate susținerii cercetării aplicative și inovării, a cercetării fundamentale și de frontieră, cu accent pe domeniile de specializare inteligentă / cu potențial de creștere;

- Dezvoltarea programelor sectoriale de finanțare a cercetării aplicative atât din bugetul de stat, cât și prin stimularea investițiilor private și prin dezvoltare de parteneriate în acest sector.

Ținte 2030:

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți;

- Îmbunătățirea siguranței rutiere;
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice, toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora;
- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere;
- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare;
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare;
- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe.

10. INEGALITĂȚI REDUSE. Inegalitatea este un obstacol în procesul de dezvoltare a unei societăți durabile. Inegalitatea apare în diferite domenii cum ar fi problemele de gen, dificultățile în educație, aspectele financiare etc. Unele grupuri vulnerabile, cum ar fi femeile cu dizabilități sau cele de etnie romă, se confruntă cu discriminare intersecțională, prin care mai multe caracteristici ale grupului sunt supuse fenomenelor discriminatorii, acesta devenind astfel în mod particular dezavantajat. Acest obiectiv al reducerii inegalităților accentuează caracterul ideal și meritocratic al societății și, totodată, permite tuturor accesul la resurse.

Obiective 2025-2030:

- Reducerea polarizării sociale prin asigurarea creșterii constante, pe bază anuală, a veniturilor mici, alocațiilor pentru copii, tineri, vârstnici și persoane cu dizabilități, pensiilor, ajutoarelor sociale pentru alte grupuri vulnerabile sau defavorizate într-un quantum superior celui mediu pe economie;

- Sprijinirea dezvoltării activităților economice productive în mediul rural, pe lângă cele agricole, prin încurajarea antreprenoriatului, asigurarea accesului la internet pentru munca de la distanță, accesul sporit la serviciile de microfinanțare;

- Creșterea intermedierei financiare în mod durabil cu asigurarea stabilității și credibilității sectorului bancar;

- Promovarea fermă și monitorizarea permanentă a aplicării legislației existente în materie de incluziune socială pentru toate categoriile de cetățeni, inclusiv a persoanelor aparținând minorităților etnice sau de altă natură, în toate domeniile vieții politice, economice, sociale și culturale.

Ținte 2030:

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate;

- Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile;

- Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului.

11. ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE. În România, conform statisticilor Băncii Mondiale, ponderea populației urbane a crescut la 54,4% în 2014, de la 34% în 1960. Conform Eurostat, media UE era de 72,5% în 2014. Acest proces de urbanizare este într-o continuă creștere, obligând orașele să devină deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile, pentru a face față schimbărilor socio-economice și de mediu.

Obiective 2025-2030:

- Creșterea procentului de proprietăți cadastrate și înregistrate în toate localitățile la 80% pentru construcții și finalizarea înregistrării terenurilor agricole ce fac obiectul subvențiilor acordate de Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, ca element de bază al planificării spațiale și amenajării teritoriului;

- Implementarea programelor existente și adoptarea de măsuri suplimentare pentru avertizarea timpurie, intervențiile de urgență și acțiunile ulterioare de reabilitare prin precizarea responsabilității tuturor factorilor cu atribuții în domeniu în caz de

calamități naturale (seisme, inundații, alunecări de teren) sau accidente (deversări sau emisii nocive, incendii extinse etc);

- Pregătirea din vreme a unor planuri de contingență pentru prevenirea și limitarea efectelor previzibile ale schimbărilor climatice;

- Îmbunătățirea calității aerului;

- Creșterea capacității instituționale a autorităților cu responsabilități în domeniul calității aerului de adaptare la cerințele de respectare a obiectivelor de calitate a aerului;

- Valorificarea resurselor culturale specifice pe plan local prin protejarea patrimoniului cultural, identității culturale și îndeletnicirilor tradiționale (artizanale, artistice, culinare); încurajarea dezvoltării în continuare a Agroturismului;

- Promovarea unui set de măsuri teritoriale pentru zonele urbane în vederea dezvoltării acelor funcții și echipamente care pot asigura creșterea competitivității orașelor la nivel european și internațional.

Ținte 2030:

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii;

- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislative;

- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor aflați în situații vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilități și în etate;

- Elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național prin aplicarea conceptului de dezvoltare spațială policentrică și echilibrată, care să susțină coeziunea teritorială;

- Educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic;

- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului;
- Reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului;
- Consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural;
- Implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului.

12. CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ. Decuplarea creșterii economice de efectele negative asupra mediului necesită un nou model de consum și producție durabil. Dezvoltarea durabilă propune soluția unei producții mai eficiente, a unui management durabil al deșeurilor și activități în concordanță cu principiile protecției mediului. În termeni de consum, reciclarea este imperativă, acest lucru necesitând tranziția spre o economie circulară și conștientizarea cetățeanului de limitele planetei.

Obiective 2025-2030:

- Continuarea eforturilor pe plan național pentru ameliorarea productivității utilizării resurselor prin includerea unor ținte precise, riguros monitorizate, în toate strategiile sectoriale și de dezvoltare în profil teritorial în vederea alinierii la standardele europene și pregătirii trecerii la modelul economiei circulare;
- Tranziția de la modelul economic actual bazat pe producție și consum la economia circulară prin schimbarea mentalității prin educație, schimbarea comportamentului consumatorilor și prin dezvoltarea de mecanisme financiare pentru susținerea perioadei de tranziție;
- Reducerea risipei de alimente pe întregul traseu producție-transport procesare-comercializare-consum, de la recoltarea în fermă la eliminarea finală a deșeurilor;
- Popularizarea și promovarea unor modele de producție și consum durabile prin campanii de informare pentru publicul larg și demersuri pentru extinderea acestor bune practici în programele educaționale școlare și extrașcolare;

- Încurajarea companiilor, în special a companiilor mari și transnaționale, să adopte practici durabile și să integreze informațiile privind durabilitatea în ciclul de raportare;

- Promovarea instrumentelor care conduc la îmbunătățirea performanțelor de mediu, prin campanii de informare și conștientizare privind avantajele obținerii etichetei UE ecologice pentru produse și servicii, precum și a obținerii înregistrării în EMAS de către organizațiile publice sau private;

- Finalizarea cadrului legislativ privind promovarea achizițiilor publice verzi;

- Ameliorarea procesului de urmărire statistico-economică și socială a modelelor de consum și de producție durabilă la nivel național, regional și local;

- Creșterea gradului de pregătire a societății pentru reutilizare și reciclare prin aplicarea ierarhiei de gestionare a deșeurilor;

- Introducerea unui cod al sustenabilității care permite o raportare complexă a atitudinii companiilor privind aplicarea principiilor dezvoltării durabile de raportare.

Ținte 2030:

- Trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs;

- Înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum și reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanțurilor de producție și de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare;

- Reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030;

- Reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticlă 70%, hârtie și carton 75%) și 70% până în 2030 (materiale plastic 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticlă 75%, hârtie și carton 85%);

- Colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025;

- Stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2025;

- Implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene.

13. ACȚIUNE CLIMATICĂ. Impactul schimbărilor climatice, inclusiv schimbarea tiparelor climei, creșterea nivelului mării și a evenimentelor meteorologice extreme afectează România de astăzi. Dacă nu se iau în continuare măsuri de adaptare și diminuare a efectelor acestora, amenințările actuale, cum ar fi siguranța alimentară și deficitul de apă, pot lua amploare.

Obiective 2025-2030:

- Integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în strategiile și politicile de dezvoltare sectorială și armonizarea lor intersectorială;
- Conștientizarea iminenței schimbărilor climatice atât la nivelul politic al instituțiilor statului, cât și în rândul tuturor cetățenilor, indiferent de vârstă.

Ținte 2030:

- Consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;
- Îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate;
- Îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie;
- Intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilientă la schimbările climatice și pentru integrarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în sectoarele vulnerabile economice, sociale și de mediu, în conformitate cu politicile UE.

14. VIAȚA ACVATICĂ. Viața acvatică, clima, economia și bunăstarea socială depind de existența unor ape sănătoase. Schimbările climatice și concurența pentru resursele naturale adaugă presiuni suplimentare asupra mediului acvatic. Schimbarea climei și exploatarea nedurabilă a mediului acvatic constituie principalele amenințări pentru fluvii și râuri.

Obiective 2025-2030:

- Gestionarea durabilă a resurselor acvatice vii printr-o abordare ecosistemică a activităților de pescuit;
- Întărirea capacității României de combatere a pescuitului INN;
- Susținerea programelor de cercetare pentru protecția și conservarea ariilor protejate și a resurselor acvatice vii.

Ținte 2030:

- Prevenirea și reducerea semnificativă a poluării acvatice de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri și poluarea cu nutrienți;
- Minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile;
- Dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege și menținerea, în limite rezonabile, a viabilității îndeletnicirilor tradiționale în acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv și de agrement;

15. VIAȚA TERESTRĂ. Societatea umană a creat o „amprentă” imensă pe Pământ, iar acest impact impune asumarea unei responsabilități sporite, un management responsabil și activități corelate în domeniul protecției mediului. Pădurile sunt fundamentale pentru viața pe planetă. Gestionarea durabilă a acestora are un rol esențial în abordarea provocărilor globale actuale, precum și în combaterea reducerii biodiversității, a degradării solurilor și a prevenirii schimbărilor climatice.

În plus, pădurile reprezintă un furnizor important al unei game largi de servicii ecosistemice care îmbunătățesc calitatea vieții, oferind numeroase avantaje pentru mediu, societate și economie, cum ar fi asigurarea securității alimentare, creșterea disponibilității apei și sporirea protecției așezărilor umane. România a intrat în UE cu un capital natural valoros, în unele cazuri, acesta având caracter de unicat. Această contribuție trebuie să fie recunoscută și apreciată ca atare, inclusiv sub raportul sustenabilității financiare a investițiilor necesare pentru conservarea resurselor și menținerea serviciilor oferite de ecosistemele naturale la standardele stabilite la nivelul ONU și UE.

Obiective 2025-2030:

- Păstrarea poziției României ca țară cu cea mai mare diversitate biogeografică din Europa atât prin integrarea în continuare a politicilor de mediu în toate strategiile

naționale și sectoriale relevante, cât și prin îmbunătățirea infrastructurii de mediu, conform standardelor și practicilor UE și prevederilor convențiilor internaționale asumate de România;

- Refacerea și completarea băncilor de date genetice, în special pentru speciile autohtone sau endemice, precum și sprijinirea activităților de cercetare științifică în acest domeniu;

- Asigurarea conservării, restabilirii și utilizării durabile a ecosistemelor de apă dulce terestre și interioare și a serviciilor acestora, în special păduri, zone umede, munți și terenuri aride, în conformitate cu obligațiile prevăzute de acordurile internaționale;

Atragerea și cointeresarea comunităților locale și a organizațiilor neguvernamentale, inclusiv a asociațiilor de vânatoare și pescuit sportiv, în acțiunile de combatere eficientă a braconajului, precum și de conservare a habitatelor sensibile și a biodiversității; compensarea pierderilor de venit ale proprietarilor de păduri sau de terenuri agricole situate în ariile naturale protejate.

Ținte 2030:

- Dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de ecosistemele natural.

- Asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora, în scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esențiale pentru dezvoltare durabilă;

- Susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes national și european pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural.

16. PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE. Dezvoltarea durabilă este și o paradigmă de funcționare a unei societăți echitabile. Această abordare implică o societate pașnică în care beneficiile dezvoltării durabile promovează accesul la justiție pentru toți și crearea unor structuri legislative și instituționale eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile. Dezvoltarea durabilă poate deveni o abordare funcțională doar dacă societatea va conștientiza și își va însuși această perspectivă ca pe o realitate firească.

Obiective 2025-2030:

- Aplicarea riguroasă a prevederilor legale existente privind combaterea și condamnarea oricăror acte de violență, abuz, exploatare, trafic de persoane sau

discriminare de orice fel, îndeosebi în privința copiilor, femeilor sau persoanelor cu dizabilități, indiferent de rasă, religie, gen sau orientare sexuală;

- Reforma regimului de executare a pedepselor prin modernizarea instituțiilor de detenție, consolidarea sistemului de probațiune și aplicarea dispozițiilor legale privind reintegrarea socială a persoanelor față de care s-au dispus sancțiuni privative sau neprivative de libertate;

- Măsuri pentru identificarea unor posibilități de continuare a colaborării interinstituționale, în scopul facilitării reintegrării sociale a persoanelor care au fost sancționate penal;

- Redactarea și începerea implementării unei strategii naționale pentru încurajarea creșterii demografice;

- Asigurarea unui tratament corect și nediscriminatoriu pentru cetățenii români aflați temporar la muncă în străinătate prin intervenții oficiale de susținere a intereselor acestora pe lângă autoritățile statelor respective;

- Utilizarea extinsă a tehnicilor digitale avansate în elaborarea și modelarea integratoare a programelor și proiectelor de dezvoltare în vederea optimizării deciziilor privind stabilirea priorităților și alocarea rațională a resurselor financiare pe criterii de rentabilitate și competitivitate.

Ținte 2030:

- Administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție;

- Asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale și promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversității culturale și lingvistice;

- Reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces conexe;

- Stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor;

- Reducerea semnificativă a fluxurilor ilicite financiare și de armament, consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate și combaterea tuturor formelor de crimă organizată;

- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile;

- Dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile;

- Profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale, mai ales a compartimentelor care intră în contact direct cu cetățenii, pentru prestarea unor servicii prompte și civilizate; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

17. PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR. România, ca membră a comunității internaționale și a familiei europene, își asumă responsabilitatea de a se implica în efortul comun pentru sprijinirea dezvoltării durabile. Problemele globale impun soluții globale, această abordare necesită și colaborare, respectiv finanțare publică (națională și internațională) pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030.

Obiective 2025-2030:

- Sprijinirea unor soluții realiste, favorabile țărilor în curs de dezvoltare în cadrul dezbaterilor interguvernamentale din cadrul UE, a ONU, precum și a instituțiilor sale specializate pe tema dezvoltării durabile;

- Încurajarea investițiilor și altor activități economice ale unor întreprinzători din România, precum și a proiectelor bazate pe voluntariat, în special la inițiativa tinerilor, care au ca obiect promovarea principiilor și practicilor dezvoltării sustenabile în țări mai puțin dezvoltate;

- Sprijinirea comunităților de români din străinătate prin asigurarea accesului la cursuri de limbă și cultură românească și dezvoltarea lectoratelor de limbă și literatură română în cadrul universităților din Europa și din lume.

Ținte 2030:

- Majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei

naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030;

- Sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate;

- Aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică;

- Susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional.

Prin strategia "Europa 2020" Uniunea Europeană a promovat, în perioada 2014-2020, un model de creștere mai inteligent, mai durabil și mai incluziv, prin care s-a promovat noul concept de dezvoltare europeană, în baza căruia se asigură suport financiar de la bugetul Uniunii Europene și se deschid noi oportunități pentru valorizarea resurselor locale în condițiile unei guvernante economice mai bine coordonate la toate nivelurile de administrare. În prezent, Comisia Europeană a reînnoit inițiativa "Calea către excelență" pentru a continua să ofere sprijin adaptat și expertiză regiunilor rămase în urmă în ceea ce privește inovarea. Inițiativa va ajuta regiunile să-și conceapă, să-și actualizeze și să-și ajusteze strategiile de specializare inteligentă. Altfel spus, strategiile de inovare care se bazează pe domenii de nișă dețin atuuri concurențiale, înainte de începerea perioadei bugetare 2025-2030. Totodată, inițiativa va ajuta regiunile să identifice resursele U.E. adecvate pentru finanțarea proiectelor inovatoare și să se asocieze cu alte regiuni care dețin atuuri similare pentru a crea clustere de inovare. Alături de propunerile Comisiei, privind viitoarea politică de coeziune și de noul program "Orizont Europa" și în conformitate cu noua agendă pentru cercetare și inovare a Comisiei, inițiativa "Calea către excelență" este o altă modalitate prin care Comisia ajută regiunile Europei să se pregătească pentru viitor, cu strategii de inovare solide, sprijinite de fondurile U.E. în următorul buget pe termen lung al U.E., pentru perioada 2025-2030.

Astfel, prioritățile investiționale mijlocite optim de U.E. sunt:

- **O Europă mai inteligentă**, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii;

- **O Europă mai verde**, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice;

- **O Europă conectată**, cu rețele strategice de transport și digitale;

- **O Europă mai socială**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate;

- **O Europă mai apropiată de cetățenii săi**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în U.E.

În acest sens, redactarea unei strategii de dezvoltare locală integrate în dezvoltarea regională și însușirea acesteia de către factorii de decizie de la nivel local îmbunătățește șansele unei creșteri economice și sociale durabile, incluzive și performante. Includerea proiectelor de dezvoltare locală în noua strategie de dezvoltare locală crește impactul vizat de aceasta. Lipsa unei strategii de dezvoltare locală, a unei viziuni strategice împărtășite de comunitate, ar conduce la creșterea gradului de vulnerabilitate economică la apariția unor riscuri sociale și economice. Evitarea unor astfel de riscuri și vulnerabilități constituie un element definitoriu pentru a formula o viziune globală, coerentă și modernă asupra procesului de dezvoltare durabilă a comunei, pentru perioada 2025-2030, cu corelare cu cea a județului Alba.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei CRICĂU pentru perioada 2021 – 2027 își propune să se alinieze la obiectivele generale prin:

- reducerea șomajului și combaterea sărăciei prin dezvoltarea de noi locuri de muncă;

- măsuri eficiente de incluziune socială;

- implicarea activă în reducerea abandonului școlar în învățământul preuniversitar;

- creșterea eficienței energetice a gospodăriilor și locuințelor și creșterea spațiului de locuit inclusiv prin dezvoltarea unor programe de realizare a unor locuințe sociale;

- sprijinirea tinerilor, a micilor fermieri, dar și a întreprinderilor mici și mijlocii care doresc să investească în sectorul agricol și non- agricol;

- gestionarea riscurilor în cazul hazardelor naturale;

- utilizarea eficientă a resurselor.

- **Principiile care stau la baza procesului de planificare**

Necesitatea adaptării spațiului românesc la cerințele UE se răsfrânge prin necesitatea fiecărei autorități locale de a se adapta la cerințele UE. Lucrarea prezintă analizează elementele specifice comunei CRICĂU, atât din punct de vedere economic, social, al infrastructurii, cât și din punct de vedere al resurselor umane și al teritoriului. Pornind de la angajamentele pe care România și le-a asumat pentru perioada 2025-2030, strategia de dezvoltare locală a comunității din CRICĂU își propune o dezvoltare durabilă a comunei în contextul european. Strategia are la bază informații obținute atât de la Institutul Național de Statistică, de la Uniunea Europeană, cât și informații obținute în urma unor studii, rapoarte, cercetări, strategii și norme locale, județene, regionale, naționale și europene. A fost, de asemenea, implicată populația comunei, angajații din Primăria Comunei CRICĂU, prin întâlniri cu lideri de opinie, întâlniri cu oameni de afaceri locali, chestionare, studii.

Pentru o punere în practică adecvată a strategiei, trebuie respectate următoarele condiții:

- acordul și susținerea din partea consiliului local și a comunității;
- susținerea din partea sectorului privat, îndeosebi a componentei economice;
- informarea permanentă a comunității cu privire la progresul punerii în aplicare;

-monitorizarea permanentă stadiului atingerii obiectivelor propuse.

Cele șapte caracteristici ale strategiilor sunt următoarele: *imagine asupra viitorului, creativitate, flexibilitate, activitate, create pentru acțiune, orientare spre schimbare, orientare spre un câștig durabil*. O strategie nu doar reacționează la schimbări, prin faptul că ia în considerare influențele diferiților factori interni și/sau externi ai regiunii țintă, dar conține și elemente proactive, construind posibile planuri și programe ce urmează a fi aplicate pentru diferite situații ce ar apărea pe parcurs. Principiul acțiunii care stă la baza unei strategii de dezvoltare se datorează faptului că ea este compusă de programe, a căror aplicare implică acțiune concretă direcționată spre îmbunătățirea situației regiunii țintă. Orientarea spre schimbare reiese din faptul că strategiile urmăresc elaborarea unui pachet de programe care, odată implementate, să ducă la schimbare pe plan social, la o mai bună valorificare a potențialului local, precum și orientarea activităților de dezvoltare în concordanță cu procesele înregistrate pe plan local.

Pentru a asigura eficiența eforturilor de elaborare a Strategiei, s-a optat pentru o metodologie precisă, care a inclus elemente importante de implicare directă a comunității locale, prin solicitarea de puncte de vedere, chestionare, interviuri, plecând de la premisele ca reprezentanții și liderii locali să aibă interesul, bazele și cunoștințele necesare pentru a reprezenta diversele interese locale. Lipsa exercițiului democratic de implicare constructivă în viața comunității și unicitatea acestui gen de activitate în mediul comunei au făcut dificilă realizarea acestui aspect metodologic. Astfel, elaborarea Strategiei de dezvoltare locală a presupus un efort asumat de către autoritatea executivă de la nivel local - primar, cu sprijinul echipei de consultanță.

- **Procesul de elaborare a strategiei a cuprins următoarele etape:**

- 1. Colectarea datelor și analiza acestora**

În această etapă s-a urmărit evaluarea nevoilor pieței forței de muncă, baza economică a localității, analiza capacității instituționale locale, premisele dezvoltării economice locale. Aceste informații au fost obținute fie direct de la beneficiarii strategiei (angajații primăriei și locuitorii comunei CRICĂU), fie din surse statistice oficiale. Pentru această etapă principalul tip de activitate este culegerea datelor care să permită o diagnoză cât mai clară a spațiului pentru care s-a elaborat planul de dezvoltare locală.

Pentru aceasta s-au urmărit elemente fizico-geografice (forme de relief, plasare geografică, factori de risc natural, zone naturale protejate etc), populație (mărimea populației, densitatea, evoluția și factori de creștere ai populației), locuințele (dotarea locuințelor cu apă și canalizare, vechimea și siguranța locuințelor, materialele de construcție folosite etc), echiparea localității în sistem centralizat (apă, încălzire publică, racordarea la rețele de telefonie, acces la căile de transport publice sau private), sociale (învățământ, comunicații, mortalitate infantilă etc), mediu și ecologie (apă, aer, sol, păduri). S-a urmărit, de asemenea, și identificarea atractivității localității din punct de vedere a turismului, a posibilităților de petrecere a timpului liber, s-au identificat spațiile verzi și evenimentele culturale anuale specifice zonei. Această cercetare s-a realizat cu aportul important al întregii echipe locale, constantându-se dificultăți, în principal, din cauza lipsei de integrare și coordonare a informațiilor locale, precum și a lipsei unui mod sistematic și computerizat de arhivare a datelor care să faciliteze sortarea și aranjarea multicriterială a acestora. Tot în această etapă se urmărește și analiza și monitorizarea agenților de dezvoltare locală (instituții publice, organizații non-guvernamentale, întreprinzători privați, biserica, școala etc). Tehnica folosită a fost aceea a anchetei sociologice. Astfel, aflăm, atât gradul de implicare a agenților enumerați pentru bunul mers al localității, cât și imaginea pe care aceștia o au la nivelul localității și în exteriorul ei. Culegerea datelor s-a făcut prin observații pe teren, interviuri, chestionare, dezbateri publice. La finalul primei etape se poate face analiza SWOT a localității, piatra de temelie pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a localității.

2. Stabilirea strategiei de dezvoltare locală

Analiza SWOT evidențiază punctele forte (Strengths), slabe (Weaknesses), oportunitățile (Opportunities) și amenințările (Threats) existente la nivelul comunei CRICĂU. Au fost, de asemenea, identificate forțele externe ce ar putea avea fie un efect pozitiv, fie negativ în dezvoltarea ulterioară a localității. Se obțin, așadar, direcțiile de dezvoltare locală.

a) Identificarea obiectivelor strategice de dezvoltare - enumerarea obiectivelor pentru care a fost elaborată strategia; menționarea metodologiei de elaborare și a agenților de dezvoltare locală implicați în procesul elaborării strategiei de dezvoltare,

precum și identificarea câtorva domenii strategice de dezvoltare. Aceste domenii vor fi utilizate cu prioritate și în identificarea obiectivelor operaționale.

b) Obiective operaționale dezvoltate în teritoriul supus investigației. Programul operativ de dezvoltare locală trebuie gândit de către grupul de lucru ca un sistem coerent privind dezvoltarea localității/micro-regiunii/regiunii. În alegerea subprogramelor, cel mai important considerent trebuie să fie inițierea unor proiecte de dezvoltare convergente în vederea atingerii obiectivelor stabilite. Condiția de bază pentru dezvoltare locală este păstrarea tradițiilor economice și sociale comunitare. Astfel se ajunge la situația în care, pe baza realității existente se pun bazele dezvoltării durabile a comunității.

3. Selectarea proiectelor de dezvoltare locală

În această etapă se analizează posibilele programe sau proiecte de dezvoltare ce vor fi prinse în strategia de dezvoltare locală. Ele sunt grupate în mai multe scenarii, în funcție de gradul de implicare a agenților de dezvoltare, de perioada necesară pentru implementare și de locul acestora pe agenda persoanelor sau a organizațiilor însărcinate cu implementarea lor. Este obligatorie o discuție și o analiză constructivă cu autoritățile publice locale, deoarece ele sunt cele care pot da răspuns privitor la fondurile disponibile în bugetul local pentru finalizarea proiectelor propuse. Selectarea proiectelor are în vedere mai multe aspecte: proiectul să conducă la o îmbunătățire reală a vieții comunității, urmările lui să fie suficient de consistente încât să afecteze o parte importantă a comunității, să existe sau să poată fi găsite resurse necesare pentru rezolvarea lui. Această etapă face și o analiză privitoare la viabilitatea proiectelor propuse, atât din punct de vedere al comunității, cât și al economiei și al nevoilor populației.

4. Construcția planurilor de acțiune

Această etapă centralizează informațiile obținute în primele trei etape, etape ce țin mai mult de partea strategică. Construcția planurilor de acțiune pregătește planurile de acțiune, precizează toate resursele financiare sau de alt tip ce sunt necesare pentru finalizarea fiecărui proiect (fie că este vorba de resurse din bugetul local, bugetul județean, național sau european, fie de surse financiare externe ale agenților economici).

Deși în fază inițială pot fi identificate mai multe posibile scenarii de dezvoltare, în această etapă sunt alese acelea care asigură comunității cele mai mari posibilități de progres și de creștere a nivelului de trai la nivelul populației. În vederea atragerii de finanțări nerambursabile, după etapa de prioritizare a nevoilor locale se va analiza modul în care obiectivele propuse se corelează cu obiectivele existente la nivelul programelor europene. Primul lucru la care ar trebui să se gândească cei care concep un proiect este cel legat de rezultatele obținute, ca urmare a implementării cu succes a proiectului. Proiectul reprezintă un instrument care oferă mijloacele necesare pentru atingerea unor obiective strategice. Dacă proiectele nu sunt văzute în acest mod, atunci un proiect încheiat ar putea să nu aibă nici un efect asupra dezvoltării zonei. Se finalizează, de asemenea, și specificațiile tehnice ale proiectelor (studii ce sunt necesare pentru fiecare proiect de fezabilitate, proiecte tehnice etc., orarul pentru implementarea proiectelor, derularea programului financiar).

Așadar, putem considera că etapa de construcție a planurilor de acțiune este o etapă de implementare, de verificare și monitorizare a proiectelor, după ce acestea au fost identificate.

CAPITOLUL II

ANALIZA SITUAȚIEI ACTUALE

II.1 ATESTARE DOCUMENTARA ȘI ISTORIC

Cricău pe Harta Iosefină a Transilvaniei, 1769-1773

Localitatea Cricău a fost atestată documentar încă din anul 1206 (în registrul de privilegii al regelui Andrei al II-lea.), împreună cu Ighiul, care în secolele XIII-XIV aparțineau cetății feudale de la Piatra Craivii. Așezarea Carco era populată la acea dată de coloniști occidentali (hospes). În 1225, satul a beneficiat de noi privilegii care ulterior au fost confirmate în mai multe rânduri (1238, 1266). Tâmplarii din Cricău au participat în 1280 la lucrările de reparații ale catedralei de la Alba Iulia.

Preotul satului apare menționat în documente la 1309, iar la 1332 se face referire și la biserică. Cu toate că satul dispunea de drepturi juridice săsești, distanța dintre acesta și regiunea săsească a condus pe parcursul secolelor al XIV-XV-lea la integrarea în

organizarea comitaensă, la apariția nobilimii mici de stăpâni funciari și la maghiarizarea populației săsești. Comunitatea maghiară din sat a trecut la religia reformată în secolul al XVI-lea.

Ca și în cazul satelor Ighiu și Bărăbanț, localitatea a fost întemeiată de coloniști sași și populată de aceștia până la marea invazie mongolă din 1241, în urma căreia a dispărut populația germană.

Pe locul numit Piatra Craivii (sat Craiva, comuna Cricău, județul Alba) se găsesc vestigiile unei cetăți și ale unei așezări a dacilor din secolele II î.C. - I d.C. (incintă de piatră și sanctuare). Aceasta este clasată în lista monumentelor istorice din județul Alba cu cod LMI AB-I-s-A-00028.

Între Cricău și Galda, la 2 km nord-vest de Galda, într-o zonă unde drumul roman era vizibil, s-au descoperit, în anul 1900, blocuri de piatră fasonate, o cornișă ornamentată și monede variate.

CRICĂU-UN SAT DIN COMITATUL ALBA ÎN SECOLELE XIII XV

Diploma acordată de regele Andrei al II-lea, în anul 12061, coloniștilor sași din Cricău, Ighiu și Romos oferă informații importante pentru istoria colonizării germane în Transilvania. Coloniștii din cele trei localități menționate sunt numiți, aici, *hospites regni* ("cei dintâi oaspeți ai țării"), termenul *regnum* ("țară") desemnând, în acest caz, "țara Transilvaniei" (*regnum Transilvanum*), care și-a conservat, de-a lungul evului mediu, autonomia instituțională față de regatul ungar. Etapa cea mai timpurie a colonizării germane în provincia intracarpatică, desfășurată în primele decenii ale secolului al XII-lea, a afectat o arie restrânsă din jurul Albei Iulia, capitală a voievodatului intracarpatic și reședință, începând probabil din această perioadă, a episcopiei catolice a Transilvaniei.

Toponimele de origine slavă păstrate până astăzi pe valea Cricăului datează, cu certitudine, din epoca conviețuirii româno-slave. Însăși denumirea Cricăului, formată din termenul slav *cricov* = "gălăgios, tumultuos", provine de la cea a văii pe care localitatea este situată. Muntele Pastorreu, menționat în hotărnicia din 1238, purtând un nume în mod evident românesc, ne oferă și un indiciu asupra practicării păstoritului. Numele de origine slavă al muntelui Zuhodol (Sohodol), menționat în același izvor documentar, face parte din categoria termenilor asimilați într-o epocă a conviețuirii româno-slave. Diploma din 1238 conține, de asemenea, și prima atestare documentară a văii Tibrului (Thyry). În ceea ce privește Craiva, localitate din apropierea Cricăului, denumirea acesteia este formată din v.sl. *crai*, aici cu sensul de "margine, limită (a unui ținut)", putând indica, eventual, mai vechea limită apuseană a unei formațiuni politice localizate pe valea Mureșului.

Privilegiile lui Andrei al II-lea și Bela al IV-lea

Importanța pe care Cricăul a dobândit-o în primele secole care au urmat colonizării “oaspeților” germani a fost o consecință a îndatoririlor complexe pe care aceștia erau chemați să le îndeplinească. Potrivit unei tradiții consemnate în diploma din 1206, “oaspeții” din Cricău și Ighiu erau cunoscuți ca fiind cei mai credincioși dintre slujitorii transilvăneni ai coroanei. Scutiți de judecata voievodală și de obligația de găzduire a voievodului, ei dispuneau de un scaun de judecată propriu și de dreptul de a se adresa direct regelui pentru soluționarea cazurilor care priveau comunitatea în ansamblul ei; erau scutiți de plata dărilor datorate de ceilalți coloniști sași, instalați la mijlocul secolului al XII-lea în sudul și estul Transilvaniei; scutiți de obligația străjuirii hotarelor - care, în această epocă, se deplasaseră deja la o distanță prea mare de aceste localități -, ei puteau fi chemați la oaste doar de către rege; ei erau, de asemenea, scutiți de plata oricăror taxe pentru viile pe care le cultivau și pentru porcii și vitele pe care le creșteau. În 1225, același Andrei al II-lea îi scutea pe “oaspeții” din Cricău și Ighiu de plata oricărei vămi interne, fie ea de apă sau de uscat, la comercializarea vinurilor lor, care puteau fi astfel vândute și cumpărate în mod neîngrădit în întregul regat al Ungariei. Este o confirmare indirectă a faptului că vinurile produse în aceste localități se bucurau de o anumită căutare, într-o epocă în care alte podgorii de pe teritoriul regatului - devenite, ulterior, mai bine cunoscute - se aflau abia la începuturile activității lor. În același timp, obligațiile militare ale locuitorilor acestor comunități se înscriau într-o direcție trasată politicii externe a Ungariei de către Andrei al II-lea în cei dintâi ani ai domniei sale, cel puțin până în momentul participării sale la cea de a V-a Cruciadă (1217-1218). Analiza diplomei regale din anul 1206 și a îndatoririlor consemnate de aceasta fac plauzibilă ipoteza participării unor reprezentanți ai acestor comunități la expediția lui Andrei al II-lea în Siria, cel puțin în ceea ce privește aprovizionarea oștirii regale reunite la Zara, la sfârșitul lunii august 1217, la care sașii transilvăneni și-au adus o contribuție importantă.

Bela al IV-lea (1235-1270), fiul și succesorul lui Andrei al II-lea, prin actul din 12 februarie 1238, aducea o serie de modificări și precizări referitoare la statutul coloniștilor din Cricău și Ighiu, fără a le afecta în mod semnificativ privilegiile. Autonomia judiciară a acestora rămânea una foarte largă; în plus, Bela al IV-lea le confirma în mod explicit dreptul de a-și alege ei înșiși judele. “Oaspeții” erau, în continuare, scutiți de orice taxă către vistieria regală, precum și de găzduirea voievodului Transilvaniei. În schimb, în

cazurile în care localnicii ar fi avut dispute juridice cu persoane sau instituții din afara comunității lor, aceștia erau obligați să se supună judecății voievodului Transilvaniei, nu însă și aceleia a vice-judelui voievodal. În același timp, diploma din 1238 prevede în mod explicit obligația locuitorilor din Cricău și Ighiu de a-l găzdui pe regele Ungariei și de a-l "cinsti cu toată cinstea și cu cele cuvenite și cu toate bunătățile lor". Obligațiile militare ale locuitorilor din Cricău și Ighiu sunt reglementate, cu această ocazie, în detalii pe care privilegiile lui Andrei al II-lea nu găsiseră necesar să le consemneze: "... mai hotărâm ca numiții oaspeți cu patru oșteni în zale, bine pregătiți și echipați cum se cuvine, împreună cu tot atâția cai buni cu harnașamentele lor, precum și cu două corturi, să fie datori să lupte sub steagul nostru și să fie datori a se găzdui laolaltă cu oștenii noștri, iar nu în compania baronilor noștri. Faptul că acești oșteni erau chemați să se găzduiască împreună cu cavalerii regelui trebuie înțeles în contextul tensiunilor existente, în această perioadă, între regele Bela și înalta aristocrație ("baronii"). În sfârșit, înainte de a trece la descrierea hotarelor, Bela al IV-lea făcea și el o referire la vinurile de Cricău și de Ighiu, scutindu-i pe producătorii acestuia de taxele față de vistieria regală.

În ceea ce privește biserica din Cricău, cercetările efectuate în perioada 1961-1966 de către R. Heitel și Al. Bogdan au stabilit că începuturile acesteia trebuie coborâte până către începuturile secolului al XIII-lea. Pe baza raportului existent între nivelul constructiv al absidei altarului și mormintele identificate în secțiunea est-vest și a unor observații de ordin topografic, cei doi cercetători au opinat că întreruperea lucrărilor de ridicare a absidei inițiale a fost provocată, cu probabilitate, de invazia mongolă din 1241, ajungând la concluzia că începuturile necropolei pot fi datate în ultima parte a secolului al XII-lea. Din cea dintâi fază a monumentului de cult au fost cercetate fundația absidei, al cărei semicerc a fost construit din blocuri de piatră legate cu mortar, și fundația corului, pentru care au fost întrebuințate pietre de mici dimensiuni, legate cu mortar, peste care au fost plasate pietre de sarcofag romane refolosite.

A doua jumătate a secolului al XIII-lea a reprezentat, pentru locuitorii Cricăului și Ighiului, o perioadă de consolidare a privilegiilor dobândite în prima parte a acestui veac. În deceniile care au urmat invaziei mongole din 1241-1242, comunitățile din Cricău și Ighiu și-au extins proprietățile către răsărit, până la Mureș, unde au intrat în stăpânirea moșiei Gyvmurd (sau Gomord - azi dispărută, situată pe atunci între Sântimbru și Alba Iulia)¹¹, ca urmare a unei donații obținute în 1266, din partea lui Ștefan, regele tânăr al

Ungariei și ducele Transilvaniei. Același Ștefan a reînnoit privilegiile pe care coloniștii din Cricău și Ighiu le dobândiseră de la Bela al IV-lea și a soluționat favorabil plângerile adresate de aceștia împotriva tentativelor voievodului Transilvaniei de a-și instaura controlul asupra lor. Voievodul și locțiitorul său, vice-judele voievodal, încercaseră să impună coloniștilor obligația de a se prezenta la judecată înaintea lor, executarea diferitor prestații publice și acordarea dreptului de găzduire. Reglementarea acestor abuzuri, făcută de Ștefan în avantajul comunităților, a fost condiționată de îndeplinirea îndatoririlor militare ale acestora, așa cum fuseseră ele cuprinse în privilegiul lui Bela al IV-lea.

Două decenii mai târziu, în perioada de criză de la sfârșitul domniei regelui Ladislau al IV-lea "Cumanul", locuitorii din Cricău și Ighiu s-au numărat printre victimele lipsei de consecvență care a caracterizat acțiunile politice ale acestui suveran. În august 1289, răspunzând sprijinului pe care aceste comunități i-l acordaseră în disputele cu adversarii săi interni, Ladislau le-a confirmat stăpânirea pământului Gyvmurd, împreună cu folosințele care țineau de acesta. Dar, după mai puțin de trei luni, la solicitarea nobililor Nicolae și Andrei din Geoagiu de Sus, Ladislau a revenit asupra hotărârii sale și a acordat această posesiune respectivilor favoriți ai săi. Nicolae și Andrei, fiii lui Andrei de Geoagiu de Sus, se prezentaseră în fața regelui, afirmând că pământul Gyvmurd aparținuse familiei lor, de la care fusese luat pe nedrept de către Ștefan al V-lea. Aceste afirmații nu puteau fi decât nedrepte: documentul lui Ștefan al V-lea din anul 1266 afirma fără înconjur că Gyvmurd era, în momentul donației, un pământ regal aparținând cetății Alba; mai mult decât atât, unul dintre oamenii de mărturie însărcinați cu punerea locuitorilor din Cricău și Ighiu în posesia Gyvmurd-ului fusese însuși Andrei de Geoagiu de Sus, tatăl nobililor care vor reclama, în 1289, această stăpânire. Dacă respectiva moșie ar fi aparținut cu adevărat familiei sale, nimic nu l-ar fi împiedicat pe Andrei de Geoagiu de Sus să o reclame. El nu numai că nu a făcut însă acest lucru ci, dimpotrivă, a confirmat îndreptățirea locuitorilor din Cricău și Ighiu de a intra în stăpânirea respectivei moșii.

Locuitorii Cricăului s-au afirmat, în schimb, într-un alt domeniu de vârf al economiei medievale. Un anume Syfrid din Cricău era, în 1291, șeful echipei de dulgheri însărcinate cu repararea acoperișului catedralei episcopale din Alba Iulia, echipă care îi mai cuprindea pe Iacob din Alba, Herbord din Gârbova și Henk din Călnic. Contractul încheiat între dulgheri și episcopul Petru Monoszlo (1270-1307) precizează detaliile

acestei lucrări. Dulgherii urmau să execute “întreaga lucrare de lemnărie” destinată acoperirii “bisericii catedrale a sfântului arhanghel Mihail”; mai precis, “acoperișul ce trebuie înălțat deasupra altarului Sfintei Fecioare și bolta aflată în aripa alăturată bolții acestui altar al Sfintei Fecioare”; “acoperișul altarului Sfântului Ioan Botezătorul și al sacristiei sau cămării”; “acoperișul ce trebuie să fie deasupra altarului Sfântului Apostol Petru”; “acoperișul ce trebuie să se facă deasupra aripei alăturate dinspre miazănoapte a bisericii Sfântului Mihail și toate bolțile de deasupra și toate streșinile începând de la răsărit până la ultima boltă dinspre apus, înălțată deasupra ușii mari, și de la vârful acestei bolți în jos [...] până la ușa amintită”; “de asemenea, începând de la arcada de la miazăzi, ridicată deasupra ferestrei mari, până la cealaltă arcadă a bisericii, ridicată dinspre miazănoapte, vor repara și vor acoperi bolțile aflate de amândouă părțile turnului mijlociu ridicat deasupra bolții și chiar acest turn, așa cum au fost ele mai înainte”. Prețul acordat pentru această lucrare complexă era unul pe măsură: 90 de mărci de argint, plătibile în dinari sau în altă monedă curentă, eventual în obiecte de aceeași valoare, împreună cu 24 de coți de postav de Dorn. Episcopul se obliga să asigure lucrătorilor necesarul de cuie, scoabe și alte unelte din fier și, de asemenea, să asigure transportul lemnului necesar lucrării de la pădure până la biserică. Cel care a garantat, în fața episcopului Petru, pentru capacitatea lui Syfrid din Cricău de a duce la bun sfârșit această lucrare, împreună cu echipa sa, a fost un anume magistru Arnold, paroh al Cricăului și canonic al capitlului din Alba Iulia. În calitatea sa de canonic, Arnold de Cricău (magister Ornoldus plebanus de Crako) a luat dealtfel parte, în 1296, la una dintre congregațiile generale ale privilegiaților din voievodatul Transilvaniei, depunând mărturie într-o cauză legată de proprietățile capitolului.

Cea de a doua fază de construcție a bisericii din Cricău prezintă, la rândul ei, analogii cu catedrala episcopală din Alba Iulia, printre care pot fi amintite: sistemul de boltire al absidei, șirul de archete de sub cornișa actuală, fragmentele de “zimți” în piatră care suprapuneau, inițial, archetele, consolele și nervurile identificate la parterul turnului de vest. Actuala absidă poligonală a fost adaptată în jurul celei semicirculare inițiale, pe care a încadrat-o perfect, prezentând doar o alungire către est a spațiului ocupat de prima. În același timp, cercetările arheo-logice au dovedit faptul că turnul nu era prevăzut în proiectul din a doua jumătate a secolului al XIII-lea, fiind adăugat pe parcurs, fapt care a determinat scurtarea navei centrale și a colateralelor.

Evoluția istorică a Cricăului în secolele XIV-XV

Cricăul a continuat, pe parcursul secolului al XIV-lea, să își păstreze o poziție de un anumit prestigiu, în pofida pierderii treptate a celei mai mari părți a stăpânirilor dobândite în epoca lui Ladislau Kân. Date referitoare la populația și forța economică a acestei comunități pot fi desprinse din registrele dijmelor papale, a căror consemnare datează din cel de-al patrulea deceniu al secolului al XIV-lea. În anul 1332 Paul, parohul din Cricău, plătea colectorilor pontificali suma de trei mărci de argint (pentru comparație, parohul din Aiud a achitat, în aceeași perioadă, 7 fertuni, adică o marcă și trei sferturi). În 1333, același paroh Paul a plătit 8 pense în dinari, sumă completată, în 1334, prin achitarea altor 7 pense și 10 dinari, cărora le-a adăgat, ulterior, suma de 30 de dinari montani; în sfârșit, în 1335, parohul Paul a mai achitat încă 5 pense în dinari. Diminuarea continuă a acestor sume a provocat nemulțumirea preotului Ioan, colectorul dijmelor papale. În urma unui control efectuat în noiembrie 1334, acesta a stabilit că suma datorată de Pavel, parohul Cricăului, era de “trei mărci și jumătate de fertun de argint fin, de greutatea cea mare”; pentru că acesta nu își achitase obligațiile, preotul Ioan a pronunțat interdictul asupra sa, oprindu-l de la oficierea serviciului divin. Inspecția efectuată la Cricău (Crakow) de colectorul dijmelor pontificale reprezintă, în același timp, și cel mai vechi recensământ al populației catolice din această localitate ale cărei date au ajuns până la noi: potrivit acestuia, în Cricău existau 188 de gospodării (“fumuri”) ai căror locuitori erau catolici; dacă înmulțim această cifră cu indicele 4,25, obținem o populație catolică de 799 locuitori.

Câțiva ani mai târziu, la 13 ianuarie 1338, Carol Robert de Anjou a confiscat moșiile Oiejdea și Șardu, stăpânite până la acea dată de locuitorii din Cricău și Ighiu, restituindu-le capitolului și, respectiv, episcopiei de Alba Iulia. Aceste posesiuni le fuseseră confirmate oaspeților din Ighiu și Cricău printr-o judecată desfășurată în fața lui Lampert, judele curții regale. Totuși, Carol Robert s-a prevalat de dreptul său regal, în măsură să anuleze sentința pronunțată de demnitarul curții sale: întrucât Cricăul și Ighiul erau proprietăți regale, suveranul putea dispune de posesiunile lor după bunul său plac. Acesta era marele neajuns al statutului coloniștilor din Cricău și Ighiu: reprezentând comunități mici, de colonizare timpurie, ei consideraseră mai avantajoasă cooperarea strânsă cu regalitatea, cu voievodatul și cu episcopia, instituții față care coloniștii din Sibiu încercaseră

întotdeauna să păstreze o distanță prudentă. În anumite perioade, așa cum fusese aceea a voievodatului lui Ladislau Kân, această atitudine dăduse, într-adevăr, roade. Toate achizițiile de atunci au fost însă anulate în deceniile următoare, fapt care dovedește că, din perspectiva duratei lungi, atitudinea sibienilor față de regalitate și față de instituția voievodală fusese una mai înțeleaptă.

Hotărnicirea moșiilor Oiejdea și Șardu, efectuată de vicevoievodul Petru al Transilvaniei la 3 februarie 1338, a fost consemnată într-o scrisoare trimisă regelui de către capitul la 16 februarie același an. Aflăm, din acest document, că biserica Transilvaniei profitase de împrejurare pentru a obține, din partea vicevoievodului Petru, hotărnicirea și reconfirmarea recuperării celorlalte posesiuni pe care le deținuseră anterior oaspeții din Ighiu și Cricău: este vorba despre Ampoița, Meteș, Abrud și Zlatna. Aflăm, de asemenea, că același Lampert, judele curții regale, recunoscuse îndreptățirea stăpânirii amintirilor oaspeți asupra tuturor acestor domenii. Regele Carol Robert decisese, însă, ca ele să fie acordate capitolului și episcopiei din Alba Iulia. Hotărnicia din februarie 1338 consemnează un alt detaliu interesant: hotarul satului Cricău era despărțit, printr-un șanț (!), de acela al satului Oiejdea, aflat în stăpânirea capitolului din Alba Iulia. "Apoi [hotarul] merge și cade într-un șanț fossatum) care a fost și este și acum hotar între biserica pomenită a Sfântului Mihail [este vorba despre satul Oiejdea, posesiune a capitolului bisericii din Alba Iulia, care avea hramul Sf. Mihail], pe de o parte, și oaspeții din Cricău de cealaltă parte, și refăcând acel șanț, l-au lăsat în urmă, apoi mergând de-a lungul aceluia șanț, lângă care este un semn nou, hotarul trece de aici pe zisul șanț, unde este un semn nou". Acest șanț exista, potrivit mărturiei documentului citat, "din vechime", el având nevoie de o refacere cu prilejul hotărniciei din 1338.

Puținele consemnări documentare referitoare la românii din zona Cricăului trebuie puse în legătură cu ridicarea cetății regale de la Piatra Craivii și cu dobândirea de către locuitorii satelor de pe domeniul acesteia a statutului de iobagi de cetate (iobagiones castri). În 1352 românii "schismatici" de pe domeniul cetății Piatra Craivii s-au năpustit "asemeni unor lupi lacomi" (tamquam lupi rapaces) asupra cultivatorilor și păzitorilor viilor nobiliare de pe dealul Tibrului. O consemnare a unui conflict dintre un anume Petrus sartor, hospes de Karako (Petru croitorul, oaspete din Cricău) și locuitorii români din Benic datează din anul 1401.

Parohii Cricăului au continuat să își păstreze, și în această perioadă, bunele raporturi cu episcopia și poziția privilegiată în capitolul din Alba Iulia. În noiembrie 1356 plebanul Gheorghe din Cricău, canonic al capitolului catedralei episcopale, era mandatat de această instituție pentru a participa la congregația generală a stărilor Transilvaniei, desfășurată la Turda. El a continuat să își păstreze calitatea de canonic până pe la 1366. O altă atestare, mult mai târzie, a unui pleban din Cricău în calitatea de canonic al bisericii Transilvaniei va fi consemnată abia în 1496 (Matia de Krako).

Presiunile exercitate asupra comunității libere din Cricău au avut drept consecință, în primele decenii ale secolului al XV-lea, intrarea acesteia în relații de dependență față de episcopia catolică din Alba Iulia - cea care reușise, ca urmare a unui schimb de domenii cu regalitatea, să își impună controlul și asupra cetății regale de la Piatra Craivii. La 27 ianuarie 1439 coloniștii din Cricău, în frunte cu judele lor Ioan cel Roșu (Johannes rufus), decăzuseră deja la statutul de iobagi ai episcopiei Transilvaniei. În acest moment, vechile libertăți dobândite de coloniști de la regii Ungariei deveniseră o simplă amintire. Episcopul Transilvaniei, Gheorghe Lapeș, îi răsplătea la data amintită pe "iobagii săi" din Cricău pentru serviciile aduse bisericii în luptele cu turcii care invadaseră, în repetate rânduri, aceste părți ale Transilvaniei. De asemenea, acești iobagi episcopali ținuseră partea episcopiei și a nobililor stăpâni de moșii în timpul răscoalei de la Bobâlna, aducându-și contribuția la înfrângerea acesteia. Pentru a cita cuvintele lui Gheorghe Lapeș, iobagii săi din Cricău îi aduseseră "credincioase servicii în vremea neorânduinelilor, tulburărilor și războiului necredincioșilor țărani împotriva domnilor și stăpânilor lor firești" (*fidelissima servitia tempore disturbii, rumorum et guerrarum rusticorum infidelium contra eorum dominos naturales et terrestres*).

II.2 LOCALIZARE SI SUPRAFAȚĂ

Localitatea Cricău este situată la poalele de SE ale Munților Trascăului, la NV de municipiul Alba Iulia.

Forma Unitatii Administrativ Teritoriale a Comunei Cricău este alungită, pe direcția vest- nord-vest - est-sud-est, urmând îngustele bazine hidrografice ale văilor ce poartă numele celor trei sate Acomponente (dinspre nord spre sud Tibrul, Cricăul și Craiva).

Axa lungă a teritoriului comunei măsoară circa 15 km, între Dealul Drocului și Cânepiștile din Șesul Șardului, în apropierea confluenței dintre cursurile (azi canalizate) ale Craivei și Cricăului.

Lățimea maximă a teritoriului nu depășește 4 km în linie dreaptă. Descrierea limitei începe, oarecum așteptat, din partea cea mai accesibilă și cea mai joasă a teritoriului comunei, adică de la confluența Cricăului cu Craiva. De aici, cu unele unghiuri

pe care le face, se îndreaptă liniar prin șes spre nord-nord-vest prin „Șesul Gălzii”, alungând la drumul județean care duce la Cricău. De aici, merge drept spre nord-vest până ajunge la panta (glacisul) de sub culmea care străjuiește, pe stânga. Valea Tibrului. De aici, limita de comună și de hotar a Tibrului coincide perfect cu cumpăna de ape de pe stânga acestei văi până departe spre munte în Dealul Tibrului, la cotele 937 și 949 m, de unde limita trece pe cumpăna de vale a Cricăului. Mai întâi urmează prima culme calcaroasă miocenă, după care, dincolo de un torent adânc stins, care coboară înspre Tîbru după care se înscrie pe culmea prelungă a Dealului Tibrului ajungând la cota 664 deasupra cătunului Lupșeni aflat pe cealaltă parte a cumpenei de ape.

După aceasta spre nord-vest, altitudinea cumpenei de apă crește progresiv la peste 770 m, atingând apoi 886 m în vârful Gruifului Trăsnit. De aici, se îndreaptă direct spre vest trecând succesiv peste câteva vârfuri de peste 900 și chiar 1000 m. Limita își întrerupe înaintarea spre vest, în vârful Drobului sau Drogului, denumire care, alături de „bulzuri”, este atât de frecventă în Munții Apuseni, pentru masivele de calcar albe, ce amintesc de drobii de sare sau de caș. Acest vârf, de fapt un mic platou calcaros care face trecerea spre bazinul Întregaldelor, este punct de hotar și deține cea mai înaltă cotă pe teritoriul comunei de 1178 m înălțime. De aici limita se întoarce spre est, alcătuind hotarul de miazăzi al comunei, mai întâi coincizând cu cumpăna de ape de pe dreapta Văii Cricău.

Orașele cele mai apropiate de comuna Cricău sunt:

- Municipiul Alba Iulia – 16 km;
- Orașul Teiuș – 11 km;
- Orașul Aiud – 24 km;
- Orașul Zlatna – 36 km;
- Municipiul Cluj Napoca – 90 km;
- Municipiul Târgu Mureș – 112 km;
- Municipiul Sibiu – 98 km.

Vecinii comunei Cricău, cu același rang administrativ, sunt:

- Comuna Galda de Jos spre nord-est;
- Comuna Întregalde la nord-vest și în extremitatea vestică;
- Comuna Ighiu la sud.

Cricău (România)

Localizarea satului pe harta României

Cricău (Județul Alba)

Localizarea satului pe harta județului Alba

Coordonate: 46°10'35"N 23°34'08"E

Teritoriul comunei Cricău se încadrează în două unități geografice distincte: Munții Trascăului, în partea de vest și centrală, și Culoarul Turda-Alba Iulia, în treimea sa de est, care include vastul șes al Șardului și capetele dealurilor de la ieșirea celor trei văi care o străbat. Într-o ierarhie regională efectuată la nivel superior putem spune că treimea răsăriteană a teritoriului său este inclusă depresiunii Transilvaniei, iar partea centrală și apuseană Munților Apuseni.

Culoarul Turda-Alba Iulia este o depresiune vastă, care alcătuiește, în cea mai mare parte contactul Depresiunii Transilvaniei cu Munții Apuseni sudici. Ea corespunde în cea mai mare parte Văii Mureșului între confluența sa cu Arieșul și spre sud-vest se

prelungeste cu așa-numitul Culoar Orăștie aflat dincolo de îngustarea de la Tărtăria. Este una dintre cele mai importante căi de comunicație a Transilvaniei, fiind străbătut de o șosea și o cale ferată, care asigură legătura facilă, dintre sud-vestul și nordul Transilvaniei, accesul relativ rapid la acestea fiind un avantaj destul de mare pentru localitățile aflate în lungul râurilor care coboară din Munții Trascău.

Teritoriul administrativ al comunei Cricău este compus din: CRICĂU - reședință de comună și localitățile aparținătoare Craiva și Tibru, iar principala activitate economică este agricultura cu cele două ramuri ale sale: cultura mare și creșterea animalelor.

Teritoriul administrativ a comunei Cricău , are o suprafață de 5063,09 ha si cuprinde urmatoarele localitati: Cricău, Craiva, Tibru Bilațul teritorial al comunei Cricău este detaliat în tabelul următor.

Bilanț teritorial

Teritoriu administra tiv al unitatii de baza		Categorie de folosinta						
	Agricol		Neagricol					Total
		Padure	Pasuni	Ape	Cai de comuni	Curti constructi	Neproduc tiv / Alte	
					catie	i	destinatii	
Extravilan	1138,39	2045,23	647,81	0,78	1,22	-	944,84	4778,27
Intravilan	-	-	-	2,13	13,58	235,19	33,92	284,82
Total	1138,39	2045,23	647,81	2,91	14,80	235,19	978,76	5063,09
% din total								100

II.3 STRUCTURA ADMINISTRATIVA

Satele componente ale comunei CRICĂU sunt:

- ✓ CRICĂU (reședința județului);
- ✓ CRAIVA;
- ✓ TIBRU

INTRAVILAN EXISTENT

Suprafața intravilanului existent al U.A.T Cricău este de 159, 00 ha. Situația detaliată este prezentată în următorul tabel:

Zone functionale	Suprafata				Procent % din totalul intravilan
	CRICAU	CRAIVA	TIBRU	TOTAL	
Locuinte si functiuni complementare	69.90 76.58%	15.84 76.88%	41.24 85.93%	126.98 ha 79.80%	80.04%
Unitati industriale si depozitare	3.10 3.44%	-	-	3.10ha 3.44%	1.95%
Unitati agro-zootehnice	1.90 2.10%	0.05 0.23%	0.05 0.10%	2.00ha 0.81%	1.26%
Institutii si servicii de interes public	3.40 3.77%	1.54 5.90%	0.80 1.66%	5.74ha 3.78%	3.61%
Cai de comunicatie si transport-rutiere	1.55 1.72%	0.87 4.14%	5.10 10.63%	13.44ha 9.38	8,46%
		1.42 6.66%			
Spatii verzi, sport, agrement, protectie	4.50 5.0%	1.00 4.76%	0.25 0.52%	5.50ha 3.43%	3.46%
Gospodarie comunală,	1.10	0.28	0.56	1.94ha	1.22%
cimitire	1.22%	1.33%	1.16%	1.24%	
TOTAL INTRAVILAN EXISTENT	90.00	21.00	48.00	159.00	100.00

Tabelul 3.9 Intravilanul existent pe localitățile componente

	Suprafata (ha.)			TOTAL	Procent % din totalul intravilan
	Sat CRICAU	Sat CRAIVA	Sat TIBRU		
TOTAL INTRAVILAN EXISTENT (1999-2000)	90.00	21.00	48.00	159.00	100.00

Prin reactualizarea Planului Urbanistic General (anul 2022) aferent comunei CRICĂU se propune introducerea în intravilan a unei suprafețe de 125,82 ha, rezultând astfel o suprafață totală a intravilanului propus de 284,82 ha.

Intravilan propus – pe localități componente:

TOTAL INTRAVILAN	Suprafata (ha.)					TOTAL UAT Cricău	Procent % din totalul intravilan
	Sat CRICAU	Sat CRAIVA	Sat TIBRU	Trup 1	Trup 2		
	165.24	27.54	91.98	0,04	0,02	284.82	100.00

II.4. RELIEFUL ȘI REȚEAUA HIDROGRAFICĂ

Relieful și de aici întreg ansamblul de condiții geografice de pe teritoriul comunei Cricău este marcat de contrastul existent între șesul aluvial al Șardului și al Mureșului în același timp care se extind în partea de est și relieful muntos adiacent Trascăului care cuprinde partea centrală și vestică. De aici a rezultat o diversificare pe măsură a ocupațiilor locuitorilor, corespunzătoare varietății deosebite pe care o prezintă cadrul natural. Cea mai coborâtă altitudine de pe teritoriul comunei se află pe cursul pârâului Cricăului, la ieșirea din teritoriul ei administrativ, iar cele mai ridicate sunt dale de klippele (olistolite) calcaroase care ies la iveală din flișul cretacic și anume Piatra Craivii 1074 m, Fabianul 1064 m, Sfredelașul 1133 m, ca și de colțul muntelui Drocul care face parte din creasta principală a Trascăului, cu 1177 m. Altitudinea medie a teritoriului comunei este de aproximativ 480 m (care nu, este însă media aritmetică a extremelor, ci media tuturor înălțimilor, calculate pe bazinele hidrografice adiacente).

Cele trei văi ale comunei Cricău nu reprezintă cursuri importante din punct de vedere hidrologic. Debitele sunt mici și destul de variabile, la Cricău putând a fi estimat ca $1,2 \text{ m}^3/\text{s}$ medie multianuală. În cazul Craivii și Tibrului, debitele sunt chiar mai mici. Din cauza situării construcțiilor deasupra nivelului albiei cu peste 5 m, mai ales în cazul ultimelor două râuri, efectele eventualelor viituri sunt minimale.

II.5 MEDIU

Atmosfera este formată din circa 10 gaze diferite, în mare parte azot (78%) și oxigen (21%). Acel 1% rămas este format din: argon, dioxid de carbon, heliu, neon, urme de dioxid de sulf, amoniac, monoxid de carbon, ozon, precum și gaze nocive, fum, sare, praf și cenușă vulcanică.

Echilibrul natural al gazelor atmosferice care s-a menținut timp de milioane de ani este amenințat acum de activitățile umane. Industrializarea globală a dereglat, în ultimii ani, raportul de gaze necesar echilibrului atmosferic. La nivel global, marii producători de energie, oțel, ciment, aluminiu, trebuie să-și regândească politicile pe termen mediu și lung în funcție de ultimele obligații ce le revin din directivele Uniunii Europene.

Arderea gazului metan și al cărbunelui a dus la formarea unor cantități enorme de dioxid de carbon și alte gaze cu efect de seră.

Dezvoltarea agriculturii a determinat acumularea unor cantități mari de metan și oxizi de azot în atmosferă.

Pericolele ridicate de activitățile umane sunt: încălzirea globală, efectul de seră, poluarea aerului, subțierea stratului de ozon, ploile acide.

Toate acestea au determinat schimbările climatice, care reprezintă una din provocările majore ale secolului nostru – un domeniu foarte complex, în care trebuie să ne îmbunătățim cunoașterea și înțelegerea.

Prin Protocolul de la Kyoto privind schimbările climatice, au fost stabilite un grup de 6 gaze cu efect de seră, după cum urmează: dioxidul de carbon – CO₂, metanul – CH₄, hidrofluorocarburi – HFC(substanțe folosite indeosebi in instalațiile frigorifice de uz casnic și industrial), Perfluorocarburi – PFC, protoxidul de azot – N₂O și hexaflorua de sulf – H₆S.

Poluarea de impact

În zonă, nu există surse semnificative de poluare a aerului, care să justifice o rețea de supraveghere a calității aerului în zonă. Pe teritoriul comunei Cricău nu se regăsesc agenți economici – sursă toxică, ce produc, prelucrează, manipulează, depozitează sau utilizează substanțe toxice industriale care ar putea contamina mediul înconjurător. Activitatea economică a comunei are la bază ocupația principală a locuitorilor, respectiv agricultura și creșterea animalelor în gospodăriile individuale. Pe raza comunei funcționează societăți comerciale, asociații familiale și persoane fizice autorizate, care au ca obiect de activitate în principal comerț, transport marfă, construcții, tâmplărie etc.

Sursele semnificative, emitente de poluanți care pot afecta calitatea aerului în zonă sunt: sistemele de ardere combustibili pentru încălzire-lemn și surse mobile (autovehiculele).

O sursă permanentă de poluare a aerului o constituie autovehiculele și utilajele, care prin arderea combustibililor: benzină, motorină, produc o poluare continuă cu dioxizi și oxizi de carbon, hidrocarburi, plumb și antrenează praful.

Lipsa măsurărilor la emisii privind calitatea aerului, nu face posibilă o evaluare exactă a calității aerului în zona studiată, dar se poate aprecia că impactul produs asupra calității aerului în zonă de sursele potențiale, este redus, ținând cont de faptul că zona este

puternic oxigenată, sunt curenți de aer care produc o dispersie puternică a emisiilor de poluanți, nu sunt aglomerări urbane, zona locuită este redusă și înconjurată de vegetație, care asigură epurarea permanentă a aerului.

Pentru îmbunătățirea calității aerului în zona studiată este necesară reabilitarea căilor de comunicații și transport, care deservește teritoriul administrativ, care din punct de vedere calitativ, nu oferă condiții bune de circulație, antrenând pulberi și gaze.

Substanțe și preparate chimice periculoase.

Sunt considerate ca periculoase următoarele substanțe chimice: diluanții, adezivii, solvenții, fotochimice, acizi, pesticide, vopseluri, detergenți care conțin substanțe periculoase, medicamente citotoxice și citostatice expirate, agenți frigorifici, azbest, uleiuri de condensatori și transformator cu conținut de PCB, agenți de dezinsecție și dezinsecție, de deratizare, de curățenie și igienă, îngrășăminte chimice etc.

Produse fitosanitare-pesticide

Produsele fitosanitare sunt reglementate în legislația românească prin Ordin comun nr. 396/707/1944/2002 al Ministerului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor, Ministerului Sănătății și Familiei, Ministerului Apelor și Protecției Mediului privind interzicerea utilizării pe teritoriul României a produselor de uz fitosanitar conținând anumite substanțe active.

Sub denumirea de produse de uz fitosanitar sunt cuprinse toate produsele de natură chimică, biologică sau biotehnică, destinate prevenirii pagubelor cauzate de agenții patogeni, dăunători, buruieni și alte organisme dăunătoare culturilor agricole și vegetației forestiere, precum și produselor agricole depozitate.

Consumul de pesticide este indicatorul care prezintă intensitatea utilizării pesticidelor în agricultură. În categoria pesticidelor se include: insecticidele, fungicidele, erbicidele. Utilizarea pesticidelor în agricultură este măsurată în kg de substanță activă pe unitatea de suprafață agricolă (hectare).

ZONE RISC ANTROPIC

Categorii de risc (dezastre)

Accidentele chimice, biologice, nucleare, în subteran, avariile la construcțiile hidrotehnice sau conductele magistrale, incendiile de masă și exploziile, accidentele majore la utilaje și instalații tehnologice periculoase, căderile de obiecte cosmice, accidentele majore și avariile mari la rețelele de instalații și telecomunicații.

Acestea pot conduce la evenimente grave de poluare asupra mediului înconjurător provocate de asemenea fenomene.

Pe teritoriul comunei Cricău nu se regăsesc agenți economici – sursa toxică care: produc, prelucreează, manipulează, depozitează sau utilizează substanțe toxice industriale care pot contamina mediul înconjurător în caz de accident și care să fie obligat să întocmească Planul de acțiune în caz de accident.

Potențialul de producere al alunecărilor de teren în COMUNA CRICĂU este mediu, suprafața afectată de alunecărilor de teren este de aproximativ 15 ha conform Planului de amenajare a teritoriului județului Alba – volum 1.

Nr. crt	Riscuri naturale	Zona expusă	Suprafața afectată
3.	Alunecări de teren	- localitatea Craiva, - versant sud-vestic, Dealul Pietrele Popii - localitatea Tîbru - cursul mijlociu al pârâului Tîbru	- cca. 15 ha

II.6 VEGETATIA SI FAUNA

Vegetația. Vegetația este cea caracteristică zonelor de silvostepă, în care vegetația ierboasă alternează cu petece de pădure. Suprafețele ocupate de vegetație spontană s-au redus în timp datorită defrișărilor și destelenirilor în scopuri agricole.

În păduri sunt reprezentate speciile: stejarul (*Quercus robur*), gorunul (*Quercus petraea*), carpenul (*Carpinus betulus*), ulmul (*Ulmus*) arțarul (*Acer platanoides*). Pinul (*Pinus*) și salcâmul (*Robinia pseudacacia*) au fost plantate în unele zone cu versanți înclinați, supuse eroziunii.

Arbuștii sunt reprezentați de următoarele specii: sângerul (*Cornus sanguinea*), păducelul (*Pedunculata*), porumbarul (*Prunus spinosa*), alunul (*Corylus avellana*), socul (*Sambucus*) și măceșul (*Rosa spinosissima*).

În păduri sunt reprezentate speciile: stejarul (*Quercus robur*), gorunul (*Quercus petraea*), carpenul (*Carpinus betulus*), ulmul (*Ulmus*) arțarul (*Acer platanoides*). Pinul

(Pinus) și salcâmul (Robinia pseudacacia) au fost plantate în unele zone cu versanți înclinați, supuse eroziunii.

Arbuștii sunt reprezentați de următoarele specii: sângerul (Cornus sanguinea), păducelul (Pedunculata), porumbarul (Prunus spinosa), alunul (Corylus avellana), socul (Sambucus) și măceșul (Rosa spinosissima).

În jurul bălților și pâraielor întâlnim trestia și pipirigul.

Fauna. Fiind situată în zona fânețelor, pășunilor și pădurilor fauna este destul de bogată și variată. Începând de la animale mici, mărunte, și până la mamiferele mari, aici sunt reprezentate aproape toate speciile. Dintre cele care prezintă interes economic sau vânătorească sunt: căprioarele (Capreolus capreolus), veverițele (Sciurus vulgaris), dihorii (Putorius putorius), vulpile (Vulpes vulpes), lupii (Canis lupus), iepurii (Lepus europaeus), mistreții (Sus scrofa) și altele.

Păsările sunt prezente într-o diversitate mare. Dintre cele mai frecvent întâlnite sunt rândunica (Hirundo rustica), barza (Ciconia ciconia), coțofana (Pica pica), vrabia (Passer domesticus), cucul (Cuculus canorus), ciocârlia (Alauda arvensis), rața sălbatică (Anas platyrhynchos). Mai întâlnim bufnițe (Bufo bufo), cucuvele (Athene noctua) și altele.

II.7 CLIMA

Clima este continental moderată, sub influența vânturilor de vest și a procesului de fohnizare a aerului, care se caracterizează prin veri călduroase și lungi și ierni mai blânde.

În zonă se fac resimțite procesele de fohnizare a aerului, care au loc la periferia vestică a Munților Apuseni. Acestea își datoresc prezența influenței circulației vestice, în timpul căreia masele de aer mai umede de origine oceanică traversând Munții Apuseni, cu înălțimi ce depășesc 1800 m, pierd umezeala, astfel încât în descendența lor pe versanții estici se încălzesc și se usucă determinând un timp senin, absența precipitațiilor și ușoare fenomene de încălzire.

Tot ca o consecință a prezenței fohnului în zonă se remarcă o durată prelungită de strălucire a soarelui de 2000-2100 ore/an, fapt ce determină valori medii anuale de radiații solare peste 120 Kcal/cmp.

Temperatura medie anuală a aerului are valori cuprinse între 8° și 9° C mai coborâte pînă la 5°-6°C în zona înaltă. Cele mai scăzute temperaturi se întîlnesc în luna ianuarie -3° C, iar cele mai ridicate în luna iulie 21 °C. Primele zile cu temperaturi <0° C se înregistrează în jurul datei de 21 februarie, iar ultima în jurul datei de 21 noiembrie. Nebulozitatea are aici valori medii anuale mai scăzute de 5-5,5 zecimi iar pe înălțime pînă la 6 zecimi. Numărul zilelor senine variază între 155 și 160 anual.

Precipitațiile medii multianuale sunt de pînă la 600 mm cu maxim în iunie, aproximativ 100 mm și minimum la sfârșitul iernii (februarie 20 mm). Anual se înregistrează 125-135 zile cu precipitații din care 20-30 zile cu ninsoare.

Vântul reflectă cel mai bine circulația generală a atmosferei și are direcția dominantă din spre sud-vest 14-18% urmată de cea de nord 5-6% sau de vest 4-5% iar calmul atmosferic este de aproximativ 50-60%.

O caracteristică aparte a climei o constituie existența topoclimatului cu efect de fohn prezent pe versanții estici ai Munților Trascăului caracterizat prin primăveri timpurii, veri calde și senine, precipitații reduse, toamne lungi și însorite, condiții care îmbunătățesc potențialul turistic natural al zonei.

Conform hărților de hazard și risc la inundații publicată de Administrația Bazinală de Apă Mureș, comuna Cricău nu are zone cu riscuri asociate de 10%, respectiv zone cu risc de inundații de 10%.

II.8. ECHIPAREA TEHNICO-EDILITARĂ COMUNEI

Alimentarea cu apă și canalizare – În ceea ce privește alimentarea cu apă a celor trei localități ale comunei, acestea dispun de sisteme centralizate de alimentare cu apă aflate în aria de operare a operatorului regional APA CTTA SA Alba, fiind alimentate din sistemul zonal de alimentare – sursa râul Sebeș.

Comuna Cricău beneficiază de sistemul de alimentare cu apă, sursa principală de alimentare fiind conducta magistrală DN 800 mm PREMO-Sebes –Aiud, firul 2, magistrala ce se afla pe amplasamentul comunei Galda de Jos. Sunt racordate la sistemul de alimentare cu apă în comuna Cricău un nr. de 756 locuințe (480 locuințe în localitatea Cricău, 111 locuințe în localitatea Craiva, respectiv 165 locuințe în localitatea Târnăveni).

Debitul de apă asigurat pentru comuna Cricău este de cca. 6,3 l/s.

Sistemul de alimentare cu apă al comunei Cricău este format din:

- ✓ aducțiune Galda de Jos-Cricău-conducta tip PEHD, PE 80, Pn 12, De 125 mm, L=cca. 6980m;

- ✓ O aducțiune Cricău nod 5-Craiva CVR 1-conducta tip PEHD, PE 80, Pn 12, De 125mm, L=cca. 1710 m.;

✓ O .aductiune nod 5-statie de pompare rezervor de compesare Cricau-conducta tip PEHD,PE 80,Pn 12,De 125 mm,L=cca.1850 m;

✓ O .statie de pompare pentru alimentarea celor 2 rezervoare de înmagazinare si compensare consum apa,cu $V_c=200\text{mc}$ fiecare. Statia de pompare este echipata cu 2 pompe(1+1),avand $Q_p=30\text{mc/h}$: $H=120\text{mCA}$ pentru consum curent de apa si refacerea rezervei intangibile de apa.Statia de pompare este dotata si cu instalatie de clorinare in flux continuu;

✓ Două rezervoare de înmagazinare, rezerva intangibila de apă pentru incendiu exterior și compensare consum apa pentru nevoi curente ale populatiei, rezervor aferent localitatilor Cricau si Tibru Rezervorul este executat din beton armat, amplasat semiîngropat. rezerva este de 20 mc apă în fiecare rezervor.

✓ O conducta de refulare -statie de pompare spre rezervoarele de înmagazinare apa ,refulare executata cu țeavă PEHD,De 125 mm,Pn 16.Lungimea conductei este de cca.1200 m.;

✓ Rețele de distribuție apa, gravitațional pentru alimentare cu apa pentru incendiu exterior și consum curent, rețele executate cu conductă PEHD, De 125 mm,110mm,90mm,75 mm,63mm. Rețele de distribuție sunt echipate cu cămine de vane, cămine de aerisire, cămine de golire, hidranți de incendiu subterani DN 65 mm si bransamente individuale la consumatori. Lungimea totala a rețelelor de distribuție apa pentru localitățile Cricău, Craiva si Tibru este de cca.19005m. Aducțiunile de apa ,conducta de refulare si rețelele de distribuție sunt amplasate îngropat sub adâncimea de îngheț a zonei geografice.

Existența sistemului centralizat de alimentare cu apă în localitatea Tibru, cauzează formarea unor debite însemnate de ape uzate, încărcate cu substanțe organice, care deversate liber în mediul natural, în lipsa unui sistem centralizat de colectare, evacuare și epurare a acestora, generează impurificarea apelor de suprafață și subterane, a solului și subsolului.

Localitățile Cricău și Craiva beneficiază de sisteme de colectare și epurare a apelor uzate menajere provenite de la populație și agenți economici și de la instituțiile publice locale, sisteme aflate în curs de preluare de către operatorul regional. Localitatea Tibru și,

parțial, strada Axente Sever din localitatea Cricău, nu dispun de un sistem de canalizare a apelor menajere.

Pentru localitatea Tibru se propune realizarea unei rețele noi de canalizare menajeră, (proiect propus în anul 2025) care va deservi toți consumatorii din localitate. Proiectul prevede și acoperirea integrală cu rețea de canalizare menajeră a străzii Axente Sever din localitatea Cricău.

Inexistența sistemului centralizat de alimentare cu apă în localitatea Tibru cauzează formarea unor debite însemnate de ape uzate, încărcate cu substanțe organice, care, deversate liber în mediul natural, în lipsa unui sistem centralizat de colectare, evacuare și epurare a acestora, generează impurificarea apelor de suprafață și subterane, a solului și subsolului.

Evacuarea apelor uzate menajere direct în factorii de mediu, prin latrinele sau fosele neetanșe, contribuie la creșterea conținutului în poluanți al apei freatiche peste limitele admise și compromiterea acestora ca factor de mediu cât și ca folosință de apă pentru localitățile din aval, afirmă reprezentanții Primăriei Cricău

În localitățile Craiva și Cricău există sistem de canalizare care colectează apele uzate de la consumatori casnici, instituții publice și firmele mici. Numărul de locuințe racordate la sistemul de canalizare este 403 în localitatea Cricău, 104 locuințe în localitatea Craiva și 0 locuințe în localitatea Tibru.

Rețelele de canalizare dirijează apa uzată menajera spre cele o stație de epurare mecano-biologică. Rețeaua de canalizare este formată din

✓ O stație de epurare cu capacitatea de 2000LE de la consumatorii din localitatea Cricău. Stația tratează apa uzată menajera pentru un Q_{uz} med=500 mc/zi ;

✓ O stație de pompare amplasată în localitatea Craiva Rețelelor de canalizare sunt din PVC-KGM DN 200mm, DN 250mm, DN 315mm în lungime totală de cca.11330 m, în localitatea Cricău.; iar rețelele de canalizare sunt din PVCKGM DN 200mm, în lungime totală de cca.1955m, în localitatea Craiva. Apele uzate menajere epurate sunt evacuate la emisarul natural din zona, cu un nivel de noxe admise de NTPA 001/2002. Nămolul rezultat din procesul de epurare este uscat pe platforme betonate din zona stațiilor de epurare, ulterior fiind folosit ca îngrășământ organic în agricultura. Localitatea Tibru nu deține rețele de canalizare ape uzate menajere și stație de epurare.

Alimentarea cu gaze naturale — Comuna deține o rețea de distribuție a gazelor naturale. În prezent gazele naturale se utilizează sub forma lichefiată prin distribuitori particulari.

Alimentarea cu energie termică

Alimentarea cu energie termică a gospodăriilor din orașul Cricău se realizează individual, fie prin utilizarea sobelor sau centralelor cu combustibili solizi, fie prin utilizarea convertoarelor electrice. Necesarul de combustibil estimat este de aproximativ 20 m³ lemn anual.

Alimentarea cu energie electrică

Alimentarea cu energie electrică se face din Sistemul Național (SEN) linie electrică aeriană LEA 20kv - Galda.

Linia de 20kv parcurge traseul paralel cu DN107H, Galda de Jos - Cricău. La intersecția cu DC Tibru, linia se ramifică spre Tibru pe o lungime de 5km, unde alimentează un post trafo de 100kvA la intrarea în satul Tibru și un post trafo de 250kvA amplasat aproape de centrul satului pe stâlpi din beton S.E. Între PT1 Tibru și PT2 rețeaua de 20kv este comună pe aceeași stâlpi cu rețeaua de 380V și cu rețeaua de telefonie.

În restul satului rețeaua de 380V este pozată pe stâlpi de beton fiind din conductoare OL - Al neizolate pe același traseu cu circuitele telefonice.

De la intersecția DJ 107H cu DC Tibru linia de 20kV își continuă traseul până la intrarea în sat, unde se face o ramificație din care se alimentează (fostul CAP) acum S.C. ITAL - SEDIA - ROMENO S.R.L. societate specializată în prelucrare și export lemn, rezultat din achiziții de pe teritoriul județului. Postul trafo care alimentează această unitate este un post aerian de 250kvA amplasat în incinta societății.

De la acest post linia de 20kv își continuă traseul pe partea de sud a localității Cricău până la moara din centrul satului de unde după o cotitură de 90 °, pornește mai departe spre satul Craiva de-a lungul DJ 107 H, apoi pe traseul DC Craiva alimentează un post trafo aerian de 160 kvA amplasat în satul Craiva.

Cealaltă ramificație de la intrarea în satul Cricău își continuă traseul pe partea de nord a DJ 107 H pe lângă secția de mecanizare până în apropiere de intersecția DJ 107 H cu Valea Cricăului unde alimentează un post de transformare aerian de 250 kvA din care la tensiunea de 380 V sunt alimentați consumatorii casnici prin rețeaua de OL -Al pe stâlpi din beton pe care este pozată și rețeaua telefonică.

Din satul Tibru o ramificație de 20 kV străbate teritoriul agricol al comunei pana in apropiere de Primăria comunei unde alimentează un post de transformare aerian de 100 kVA pe stalpi de beton, iar de aici rețeaua isi continua traseul spre NV de-a lungul vaii Cricăului pe partea vestica a satului pana la ultimul post de transformare aerian de 100 kVA aflat pe partea de NV a satului pe strada Carpenului. Din aceste doua posturi se alimentează consumatorii din centrul satului Cricău si din partea de NV

Gospodărirea comunală - în cadrul primăriei CRICĂU funcționează serviciul de colectare si transport deșeuri menajere.

Primăria CRICĂU are contract cu un operator economic autorizat pentru colectarea deșeurilor municipale amestecate, respectiv pentru colectarea deșeurilor reciclabile. Se recomandă să se dezvolte colectarea selectivă a deșeurilor. Toți locuitorii comunei beneficiază de servicii de salubritate. Primăria comunei Cricău are contract de prestări servicii de salubritate semnat cu RER VEST S.R.L.

Transportul local - căile de comunicație amenajate precum și mijloacele de transport în comun sunt suficiente din punct de vedere cantitativ pentru a asigura necesitățile de transport ale cetățenilor din CRICĂU.

Locuitorii comunei CRICĂU au acces la transportul feroviar.

Rețeaua rutieră a comunei Cricău este alcătuită din drumuri județene, comunale și de exploatare. Teritoriul administrativ al comunei Cricău este străbătut de drumul județean DJ107H, care este asfaltat și se prezintă într-o stare fizică foarte bună. Mare parte din străzile din localitate nu sunt asfaltate și nu au amenajate trotuare și rigole.

Rețeaua stradală este dezvoltata de-a lungul principalelor artere din localitate DJ107H, DC72 și DC73.

Rețeaua de căi de comunicații și transport prezintă următoarele particularități și aspecte critice:

- ✓ marea majoritate a străzilor au suprafața carosabilului cu pietriș
- ✓ pe majoritatea străzilor sistematizare pe verticală este deficitară și nu sunt amenajate trotuare și rigole; se formează torenți pe străzi

În mare parte rețeaua stradală majoră cât și cea secundară prezintă profile cu dimensiuni și gabarite conforme cu standardele și normele în vigoare.

Circulația pietonală nu se desfășoară în condiții bune de siguranță. Nu sunt amenajate trotuare pe drumurile din localitate. În prezent circulația pietonală se desfășoară pe carosabil.

Nu există amenajate piste de bicicliști pe teritoriul localității. În prezent circulația bicicletelor se desfășoară pe carosabil. La nivelul localității, principala sursă generatoare de trafic este drumul județean 107H singura cale de acces în localitate.

Comuna are în componență trei sate: Sat Cricău traversat de DJ107H, sat Tibru care este legat rutier de sat Cricău prin DC73 și sat Craiva traversat de DC72. Deși Cricău este traversat doar de DJ107H localitatea este la mică distanță de autostrada A1 și E81, prin urmare locuitorii comunei beneficiază de acces rapid la aceste două drumuri importante care traversează județul de la est la vest respectiv de la nord la sud.

Cel mai apropiat nod rutier cu autostrada A1 se găsește la aproximativ 35km sud de Cricău pe teritoriul municipiului Sebeș. Circulația auto, în interiorul teritoriului administrativ al localității, este în prezent asigurată de străzi/drumuri de categoria a III-a și a IV-a. Rețeaua de străzi are o dezvoltare cu preponderență longitudinală, de-a lungul albiei râului Cricău și Tibru și este influențată de relieful deluros.

Drumuri comunale

D.C. 72 Cricău-Craiva-3,64 km categoria E, drum de pământ și terasat în stare mediocră, drum pavat cu bolovani de râu și piatră în stare rea, cu coeficient de corecție pentru consum de combustibil $E = 1,4$ D.C. 73 Craiva-Tibru-4,75 km categoria E, reabilitat în anul 2010.

Drumuri comunale neclasate

Drum de exploatare (Din DJ 107 H) Craiva-Piatra Craivii în lungime de 7 km, este un drum de categoria E, care străbate satul Craiva și asigură accesul la Craiva Veche și Piatra Craivii.

Drumuri județene

DJ 107 H -Drum de acces în centrul administrativ al comunei Cricău străbate intravilanul satului Cricău și merge spre NV pe o lungime de 10,5 km fiind de aceeași categorie E.

În interiorul intravilanului s-au făcut măsurători de trafic în 3 posturi caracteristice pentru traficul din localitate. Măsurătorile au fost efectuate în luna iunie a anului 2017 pe DJ107H la intersecție cu DC72, DC73 și în sat Cricău. Datele de trafic culese

pot fi folosite pentru identificarea fluxurilor majore din localitate, intensitatea traficului pe rețeaua majoră de căi de comunicații și identificarea străzilor a căror capacitate de preluare a traficului este depășită prin indicii "debit-capacitate" (raportul dintre traficul înregistrat și capacitatea de preluare a străzii exprimată în vehicule etalon). Debitele maxime de serviciu pentru drumuri cu o bandă de circulație (vehicule etalon/ora și bandă) pentru diferite tipuri de niveluri de serviciu ale drumurilor sunt date în tabelul nr. 8 din Normativul PD 189-2000.

Concluziile rezultate din măsurătorile de trafic: Fluxurile majore de circulație auto se desfășoară de-a lungul drumului DJ107H pe direcția N-S — Pe DJ107H se înregistrează doar trafic de local; Pe DJ107H se desfășoară mare parte din traficul din localitate; Traficul înregistrat nu depășește 23% din capacitatea de preluare.

II.9. REPERE EDUCATIONALE SI ISTORICO-CULTURALE

Obiective turistice:

✓ Piatra Craivei;

Pe locul numit Piatra Craivii (sat Craiva, comuna Cricău, județul Alba) se găsesc vestigiile unei cetăți și ale unei așezări a dacilor din secolele II î.C. - I d.C. (incintă de piatră și sanctuare). Aceasta este clasată în lista monumentelor istorice din județul Alba cu cod LMI AB-I-s-A-00028

✓ Așezarea Coțofeni de la Craiva - Sfredeluș. la 1,5 km NV de Piatra Craivii

✓ Biserica reformată;

Volumetria și organizarea spațială a bisericii datate în Cricău ultimelor cercetări la începutul secolului al XIII-lea urmează stilul bazilicilor romanice sud-transilvane. În mod asemănător bisericilor de la Vințu de Jos și Teiuș, edificiul cu navele laterale ruinate în prezent, a avut un plan bazilical alungit, cu cor cu închidere poligonală la est, iar fațada vestică era flancată de un turn înalt.

Elementele caracteristice fațadelor laterale ce asigurau în vechime trecerea spre navele laterale sunt arcadele, care au fost ulterior zidite, și cornișa decorată cu arcatură gotică. Portalul principal vestic cu ambrazură în retragere este o frumoasă reminiscență în stil romanic (inscripția cu anul 1684 reprezentând momentul unei reparații ulterioare). De la etajul turnului se putea accesa tribuna, abandonată încă din perioada medievală,

odată cu coborârea boltei navei în secolul al XV-lea. Bolta corului, în stil gotic timpuriu, se mai păstrează și în prezent.

În spațiul interior al bisericii putem vedea picturi murale medievale puțin cunoscute. Cele cel puțin trei straturi de pictură suprapuse sunt secționate de bolta refăcută a navei. Scena Cinei cea de Taină și figurile de îngeri din cor în stil italo-bizantin datate la începutul secolului al XIV-lea aparțin ultimului orizont stilistic al decorului pictat. Conform cronologiei picturii murale transilvane recente, acest stil reprezintă cel mai timpuriu limbaj stilistic încheiat, astfel că pare neobișnuit și pentru specialiști faptul că în navă, sub stratul italo-bizantin apar scene foarte diferite (printre altele figura lui Sf. Cristofor și un fragment din scena Judecării de Apoi). Cel de-al doilea strat de picturi conține și scene din ciclul Legendei Sf. Ladislau, cea mai bine păstrată fiind scena Urmăririi. Înaintea acesteia, membrele inferioare ale cailor, aparțin scenei Luptei. Coroborând rezultatele cercetării stratigrafice ale picturii cu datele actuale privind cronologia frescelor, considerăm că pictura Legendei Sf. Ladislau de la Cricău a fost realizată cel mai devreme în primele decenii ale secolului al XIV-lea, posibil chiar în jurul anului 1300. În concluzie, fresca de la Cricău este cea mai timpurie lucrare din acest cerc de picturi, nu doar de pe teritoriul Transilvaniei, ci se numără printre primele abordări ale subiectului de pe întregul teritoriul Ungariei.

În ultima vreme a devenit tot mai larg acceptată ipoteza conform căreia ciclurile de picturi cu reprezentarea Sf. Ladislav s-au răspândit în perioadă angevină, cultul monarhului predecesor pe tronul Ungariei jucând un rol important în viața noii dinastii. Luând în considerare toate aceste aspecte, momentul realizării frescei cu reprezentarea Legendei Sf. Ladislav de la Cricău poate fi plasat între 1310-1320.

✓ Conacul San Benedictus;

Conacul A fost al unui "grof", Burger Adalbert. Din spusele localnicilor se pare ca era din Târgu Mureș. Avea pământuri multe, cu vii, cumpărate de pe urma negoțului cu păcură. A murit in orașul natal dar a fost înmormântat aici, pe colina din spate.

În prezent, înconjurat de mult spațiu verde, Conacul San Benedictus dispune de 9 camere care satisfac toate cerințele de confort ale turismului modern, iar restaurantul sau oferă o gama variata de mâncăruri tradiționale românești, gătite de bucătari cu experiență si servite într-o ambianta plăcută.

Festivalul Cetăților Dacice si alte evenimente

La Cricău se organizează periodic cel mai vechi și important festival dacic, lângă cetatea Piatra Criavei.

Ajuns la cea de-a XIV-a ediție, (anul 2023) "Festivalul Cetăților Dacice" cuprinde un program divers, care include atât evenimente culturale, cât și spectacole de agrement, "lupte între daci și romani", ateliere antice, concerte în aer liber, dar și întreceri între voinicii și "puii de daci" din localitățile pe raza cărora se află vestigii ale unor cetăți dacice, respectiv Cetatea de Baltă, Cricău, Cugir, Ighiu și Săsciori.

Manifestările au debutat, sâmbătă, cu concursul de istorie pentru copii "Pui de dac", destinat elevilor din cele cinci localități menționate.

În jurul amiezii au fost deschise taberele și atelierele meșteșugărești antice - prelucrare os, prelucrare lemn, monetărie, întreținere echipamente, jocuri romane, plante dacice, metalurgie, scriptoria, fierărie, metaloplastie, bucătărie, antrenamente soldați și antrenamente gladiatori.

De asemenea au fost prezentate și trupele de reconstituire istorică antică participante - "Garda Apulum" - Alba Iulia, "Terra Dacica Aeterna" - Cluj-Napoca, "Omnis Barbaria" - Baia Mare, "Historia Renascita" - Pitești, "Vivat Tomis" - Constanța și "Nimfele Dace" - Zalău.

Pe parcursul zilei au avut loc demonstrații de tehnică militară daco-romană, dansuri antice, lupte de gladiatori. În cursul serii este programată "marea bătălie dintre daci și romani".

Petrecerea dacică a continuat până spre miezul nopții cu "Rugul lui Zamolxe", un ritual de incinerare specific dacilor.

Au fost activități în tabăra antică, inclusiv cu demonstrații de luptă și militare, însă cel mai așteptat moment este cel destinat "Decathlonului Dacic", un concurs între echipele de voinici ale celor cinci cetăți dacice de pe teritoriul județului Alba.

Cele zece probe de concurs care atrag, an de an, un număr mare de spectatori sunt "Arcul viteazului" - tir cu arc, "Rapid și puternic" - transport 25 kilograme de nisip, "Sulițașul Cetății" - aruncarea suliței la distanță, "Cel mai iute de picior" - ștafetă, alergare cu mielul, "Brațul de fier" - skandenberg, "Să ne unim forțele" - tras cu frânghia, "Luptător dac" - luptă pe butuci, "Voinicul din Cetate" - aruncarea bolovanului, "Îndemânare și curaj" - cățărutul pe catarg, "Căraușii Cetății" - transport apă în ciubere.

Primăria Cricău

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030**

Alte evenimente de care se bucură locuitorii comunei și a împrejurimilor sunt: Fiii Satului, Sărbătorile de iarnă la Cricău, Bucuria Copiilor, comemorarea eroilor, de alte evenimente județene, Cultură pentru Cultură.

**PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL CRICĂU ANUNȚĂ ORGANIZAREA EVENIMENTULUI
„FII COMUNEI CRICĂU”
28.09.2024 - 29.09.2024**

28.09.2024:

16:00 - 17:30 - Prezentare din bogățiile toamnei (demonstrație de făcui must, degustare de struguri, must, vin, legume, fructe).

17:30 - 18:45 - Competiția fructelor pentru copii Comunei Cricău

18:45 - 19:00 - Moment istoric - Evocarea eroului național Avram Iancu

19:00 - 19:30 - Expoziție și defilare cu dovleci iluminați

19:30 - 21:30 - Discotecă în aer liber • Foc de tabără

29.09.2024:

12:30 - 13:30 - Primirea Generațiilor care au terminat clasa a VIII-a în urmă cu 30, 40, 50, 60 și 70 de ani, la Școala Gimnazială Decebal Cricău

13:30 - 14:00 - Parada Portului Popular de la Școala Gimnazială Decebal Cricău până la Baza Sportivă

14:00 - 14:30 - Primirea tuturor ărilor comunei Cricău la Baza Sportivă

14:30 - 15:00 - Parastas pentru cei trecuți în neființă din generațiile de 30, 40, 50, 60 și 70 de ani, precum și pentru cadrele didactice decedate

15:00 - 16:00 - Acordarea de diplome generațiilor care au terminat clasa a VIII-a de 30, 40, 50, 60 și 70 de ani elevilor și studenților cu rezultate foarte bune și familiilor care au împlinit 50 de ani de la căsătorie

16:00 - 20:00 - Spectacol folcloric. Interpreții locali, elevi ai Școlii Gimnaziale Cricău și soliști din cadrul Palatului Copiilor Alba Iulia - prof. Șandru-Sebaș Marinela.

Invitat special - solista de muzică populară Veta Birș.

Primăria Cricău

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030

Am participat cu mare drag și respect față de sat la "Festivalul Tradițiilor Locale". O comunitate se crește prin unitate și prin păstrarea tradițiilor. Felicitări organizatorilor 🍷

I ❤️ Cricău

Anunț organizare sărbătoarea Fiii satului localitatea Cricău, ediția a II-a (19.08.2023-20.08.2023)

Primăria comunei Cricău și Consiliul Local Cricău anunță organizarea sărbătorii fiii satului, ediția a II-a:

19.08.2023
 "Mezicul de fotbal al Legendeilor", Gloria Cricău (sportivi din Cricău și Cnăva) vs. echipa Târnăveni (sportivi din Târnăveni), la Beza Sportivă din Cricău, cu următorul program:
 - Ora 9,30 Sărbătoare de pomenire a jucătorilor de fotbal decedați;
 - Ora 10,00 – 12,00 Desfășurarea meciului de fotbal între fostele generații;
 - Ora 12,00 – 13,00 Festivitatea de premiere a a jucătorilor, colaboratorilor și a invitaților de onoare;
 - Ora 13,00 – 16,00 Repriza a III-a, Poze cu participanții, Retrospectivă a evenimentului;
 - Ora 18,00 - 20,00 Ateliere creative cu copii, la Beza Sportivă din Cricău;
 - Ora 20,00 – 21,30 Proiecție de film, la Beza Sportivă din Cricău;
 - Ora 21,30 – 23,00 Discotecă în aer liber, la Beza Sportivă din Cricău;

20.08.2023:
 Ora 14,00 Sărbătoare de pomenire a eroilor, la Biserica din Vale;
 Ora 14,30 Degustarea de ciorane la monumentul eroilor din localitatea Cricău, lângă Biserica din Vale;
 Ora 15,00 Vizitarea Expoziției Etnografice Cricău, în Curtea Școlii Gimnaziale Cricău;
 Ora 15,30 Primirea fiilor satului la Beza Sportivă din Cricău;
 Ora 16,00 Acordare de diplome elevilor și studenților cu rezultate foarte bune, familiilor care au împlinit 50 de ani de la călătorie (măști de aur) și la alte persoane care au contribuit remarcabil în comunitatea locală;
 Ora 17,00 Spectacol folcloric: Interpreții locali, elevi ai Școlii Gimnaziale Cricău și soliști din cadrul Palatului Copiilor Alba Iulia – prof. Ștefan Sebeș Marinela.
 Invitat special solista de muzică populară Marinela Băba.

Vă așteptăm cu drag, Primar, Ec. Todericiu Aurel Florin

Primăria Cricău

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030**

Primăria Comunei Cricău
16 decembrie 2022

În cea de a 2-a seară de Sărbători de iarnă la Cricău, îi așteptăm pe copii la un atelier de ornat turtă dulce. Începând cu ora 19:00 la cortul de ateliere pentru copii.
Astăzi vom avea o serie de evenimente artistice pe scenă așa că vă invităm cu drag la târgul de Crăciun.

CAPITOLUL III

ACTIVITĂȚILE ECONOMICE ȘI MEDIUL DE AFACERI

Principalele activități economice specifice zonei sunt: agricultura, creșterea animalelor, comerț, panificație, prelucrare pigmenți, prelucrarea lemnului și morărit.

Începând din 1990, în localitatea CRICAU, au fost înregistrate la Registrul Comerțului un număr de 234 firme. Până la data actualizării au rămas în funcțiune 125 firme dintre care 119 sunt încă active conform ANAF. Un număr de 16 firme înregistrate în CRICAU figurează ca fiind inactive fiscal. Pentru anul 2023 au depus datele de bilanț un număr de 49 firme.

Primăria Cricău

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030**

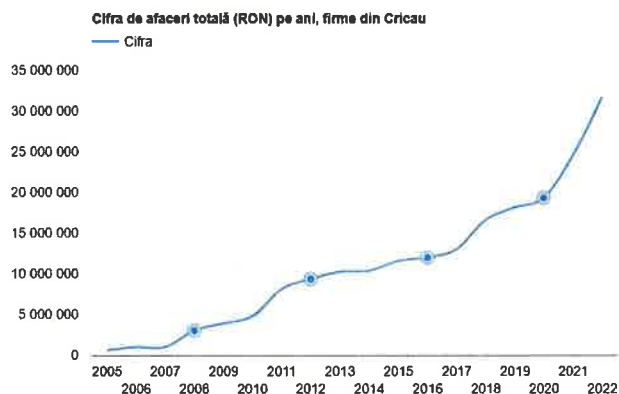
Evoluția numărului total de angajați

An	Angajați
2005	33
2006	40
2007	41
2008	65
2009	58
2010	48
2011	65
2012	73
2013	64
2014	73
2015	84
2016	78
2017	70
2018	86
2019	81
2020	77
2021	83
2022	110

Evoluția cifrei de afaceri totale

An	Cifra RON
2005	643 856
2006	1 062 021
2007	1 041 114
2008	3 080 691
2009	3 954 489
2010	4 824 438
2011	8 192 410
2012	9 423 833
2013	10 311 003
2014	10 432 500
2015	11 643 329
2016	12 056 385
2017	13 067 891
2018	16 671 195
2019	18 209 992
2020	19 381 100
2021	24 598 888
2022	31 763 546

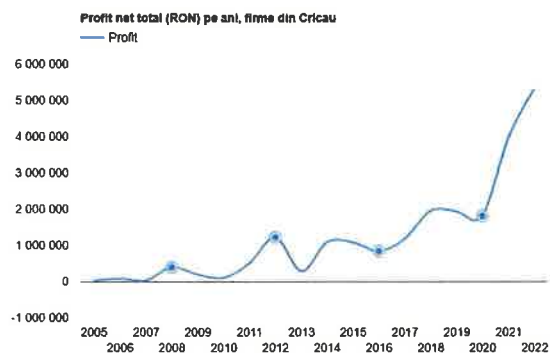

Primăria Cricău

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030

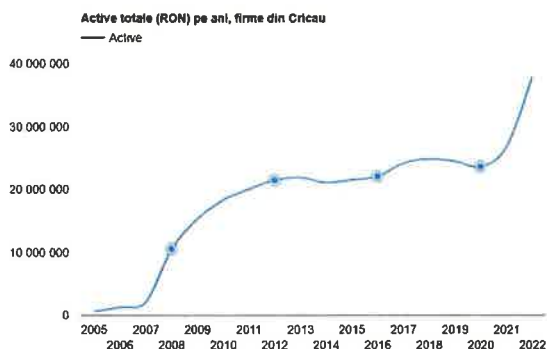
Evoluția profitului net total

An	Profit RON
2005	31 398
2006	83 366
2007	35 681
2008	397 335
2009	197 590
2010	106 448
2011	508 025
2012	1 225 768
2013	285 558
2014	1 090 096
2015	1 084 771
2016	838 013
2017	1 181 720
2018	1 952 701
2019	1 933 135
2020	1 807 223
2021	3 944 941
2022	5 303 246

Evoluția activelor totale

An	Active RON
2005	630 731
2006	1 281 470
2007	2 162 044
2008	10 547 724
2009	15 320 850
2010	18 379 043
2011	20 061 375
2012	21 515 171
2013	21 909 695
2014	21 112 388
2015	21 559 144
2016	22 089 580
2017	24 166 926
2018	24 868 974
2019	24 508 119
2020	23 651 004
2021	26 706 661
2022	37 844 380

Primăria Cricău

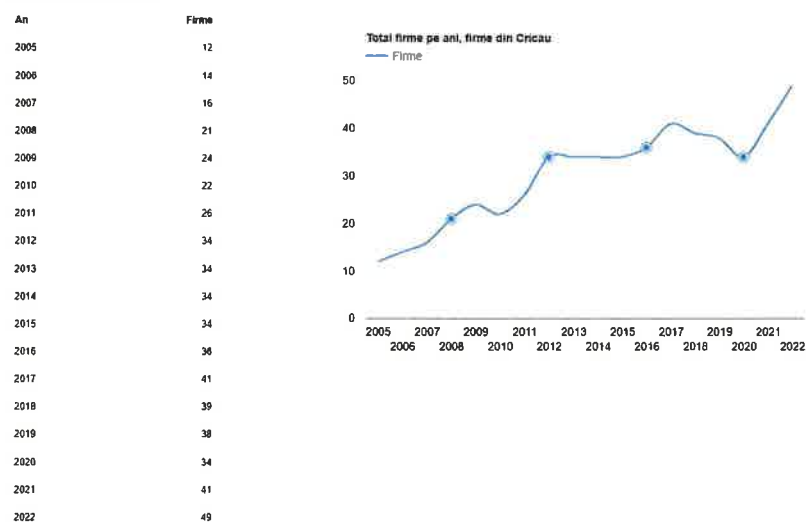
STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030

Principalele firme din CRICAU

Nr.	Nume Firmă
1	BROLL PIGMENTS SRL Str. Principala 453 B Jud ALBA, Loc CRICAU
2	DIETZ ARTICOLE DIN LEMN SRL Str. Principala 446/A Jud ALBA, Loc CRICAU
3	SANOFARM LUX SRL 383 Jud ALBA, Loc CRICAU
4	DE NIROS TRADE INTERNATIONAL ENTREPRISE SRL 389 Jud ALBA, Loc CRICAU
5	BIXINSTAL SRL 185 Jud ALBA, Loc CRICAU
6	AGRICOLA TOD SRL 1 A Jud ALBA, Loc CRICAU
7	PANTERA DENT SRL 294 Jud ALBA, Loc CRICAU
8	BIXI TRANS SRL 185 Jud ALBA, Loc CRICAU
9	SAB TRANSLOG SRL 106 Jud ALBA, Loc CRICAU
10	DOMICA BRICONSTRUCT SRL Str Axente Sever 29 Jud ALBA, Loc CRICAU

Evoluția economică a localității CRICAU

Evoluția numărului de firme active

III.1. POSIBILITATI SI ALTERNATIVE DE DEZVOLTARE

AGRICULTURA

Modificările structurale care au avut loc în agricultura României în perioada 1990-2003, au avut drept efect trecerea în proprietate privată a peste 96% din terenurile agricole, determinând formarea de exploatații mici și mijlocii. Forma principală de exploatație agricolă este gospodăria țărănească mică, se remarcă ponderea redusă a formelor asociative, precum și lipsa formelor asociative pentru comercializarea produselor agricole, așa cum sunt grupurile de producători.

Terenurile agricole cu înaltă valoare naturală cuprind areale favorizate din punct de vedere al stării de conservare al biodiversității aflate în zonele rurale, fiind de obicei caracterizate de utilizarea unor practici agricole extensive.

Practicarea agriculturii ecologice în România este favorizată de existența sistemelor agricole tradiționale, majoritar extensive.

România este una dintre puținele țări europene în care agro-sistemele tradiționale reprezintă rezervoare semnificative în care diversitatea genetică a plantelor de cultură și a animalelor s-au conservat la locul de formare și dezvoltare. Menținerea de specii și

diversități genetice la nivelul gospodăriilor individuale ale țăranilor constituie unul din elementele cheie pentru o agricultură durabilă.

Ținând seama de condițiile pedo-climatice de care dispune comuna Cricău și de zonarea economică a județului, în afara culturii cerealelor, preponderentă în momentul de față, vor avea șanse de dezvoltare atât cultura plantelor tehnice și a plantelor industriale, respectiv a fibrelor textile, cât și creșterea animalelor, în special a animalelor rumegătoare, care pot valorifica producțiile de iarbă și fân ce se pot obține pe pășunile și fânețele comunei.

Dezvoltarea agriculturii va depinde în principal de următoarele:

- ✓ Dezvoltarea unei agriculturi intensive, bazată pe cultivarea unor specii rentabile, în zone cu acces facil la terenurile cultivate.
- ✓ Cultura legumelor, practică mai ales pe terenurile din intravilan în cadrul gospodăriilor ar putea fi dezvoltată, condițiile pedo-climatice fiind favorabile.
- ✓ Baza furajeră existentă poate asigura creșterea efectivului de animale în sistem gospodăresc, dar și în sistem asociativ. Adăpostirea efectivelor suplimentare de animale se poate face în adăposturile existente în gospodăriile crescătoare de animale sau prin dezvoltarea unor ferme de capacitate mai mare, amplasate în zone funcționale specializate, pentru a nu afecta prin poluare atmosferică și a solului zona de locuit.

Viticultura

Viticultura este o ocupație de tradiție în județul Alba, podgoriile din zona

Alba Iulia, fiind cunoscute în ca "Țara vinurilor". Pe teritoriul comunei Cricău, dezvoltarea viticulturii a fost favorizată de climatul de adăpost sub influența circulației maselor de aer de tip foehnice ce coboară pe versanții estici ai Munților Apuseni. Aceasta determină ca toamnele să fie mai lungi și relativ uscate, ceea ce contribuie la maturizarea deplină a strugurilor din care se obțin vinuri superioare de marcă (soiurile cultivate Riesling, Pinot gri, Fetească albă, Sauvignon, Traminer, Muscat Otonel. Comuna Cricău se

numără printre cele 15 localități care formează așa numita Țara Vinului, o vestită zonă de podgorii ce formează un semicerc la poalele Munților Trascău.

Suprafața cultivată cu vii pe teritoriul comunei Cricău a cunoscut o descreștere în perioada analizată de la un maxim de 159 ha în anii 2000-2003 la mai puțin de jumătate în ultimii ani, respectiv 86 ha.

Creșterea animalelor

Este ocupația cu rol important în menținerea unității și stabilității gospodăriei, este condiționată de lucratul fânului ca activitate primordială și cultivarea plantelor ca sursă complementară.

Creșterea oilor este o ocupație veche din moși-strămoși. Aproape fiecare gospodărie are între 3-20 oi, pe total localitate, ca urmare a recensământului animalelor din 2002, s-au înregistrat 1460 capete ovine. Primăvara între 1-10 mai oile "se îmbrânzesc", adică se dau ciobanilor din sat în grijă. Ele se duc la pădure unde se amenajează stâna.

Prelucrarea fibrelor textile

O activitate casnică importantă în Cricău a fost prelucrarea fibrelor textile și confecționarea celor două sortimente de produse: textile de casă și țesături pentru îmbrăcăminte. Importanța diferitelor materiale textile în viața de toate zilele a determinat interesul permanent pentru tehnicile de cusut, ca și cele de înfrumusețare a produselor.

Ca și în alte ocupații, termenii privind prelucrarea fibrelor textile fac parte din fondul original al limbii : indrea, pânză fiind dacici, iar furcă (furca), fus (fusus), caier (caulus), canură (cannula), ghem (glemus), iță (licium), spată (spatha), vergea (virgella), rășchitor (rasciare), țese (texere), suveică (tendicula), urzoi (ordine), pănură (pinnula) etc. latini.

Țesăturile subțiri s-au confecționat din cânepă și in, cărora li s-a alăturat bumbacul tors, iar cele mai groase și mai călduroase din lână. Pentru brodat și confecționarea unor țesături fine s-a mai folosit mătasea. În vederea asigurării durabilității fibrelor, acestea se selecționau cu grijă și apoi se torceau, după cerințele variatelor materiale care se țesau din ele.

Cânepa și inul s-au cultivat pe suprafețe mai mici. Inul avea fibre mai fine, din care se făceau țesături mai frumoase; dar cânepa era mai productivă și se prelucra mai ușor. De aceea, puține au fost gospodăriile care nu aveau o cânepiște: mai mică unde erau mai puțini, mai mare unde erau mai mulți. Cânepa se mai semăna și prin porumbiști, unde creștea viguroasă, furnizând fibre mai lungi și mai groase, întrebuințate pentru confecționarea funiilor (folosite pentru legarea carului ce transporta notreț) și ștrengurilor (folosite pentru legarea vitelor).

Pieptenii, în formă de lopățică cu dinți lungi de fier, erau unelte mai vechi folosite pentru selecționarea fibrelor de in, cânepă și lână.

Femeile erau nedespărțite de furca de tors. Acestea torceau nu numai acasă, ci și mergând pe drum ori păzind animalele, în șezători, etc.

Unelte pentru tors erau furca și fusul. Furcile erau lungi, până la doi metri, și late. Caierul pentru a nu se răsuci pe furcă era legat cu ața furcii. Furcile erau înfrumusețate cu migală, cu sculpturi, mai ales cele pe care le dădeau feciorii fetelor, care le păstrau cu grijă ca amintire.

Astăzi femeile își găsesc foarte puțin timp pentru țesut. Posibilitățile materiale nu sunt în favoarea lor, moda nu mai este un atu, după cum nici timpul nu le mai este aliat; ca peste tot covoarele persane și carpetele plușate au monopolizat gustul oamenilor.

Lâna era la fel de importantă în economia țărănească ca și cânepa și inul.

Unelte folosite pentru torsul lânii erau aceleași ca și la cânepă. Părul pentru urzeală se torcea mai subțire, cu firul mai răsucit, iar canurile se torceau mai gros și nu așa de tare răsucite, ca să cedeze capetele firelor la finisarea țesăturilor păroase. Unele fire se torceau ținându-se fusul în sus, ca să nu se răsucescă prea tare; numai urzelile se torceau în jos.

Din lână se confecționau: învelitori pentru dormit (pături, țeale, etc.), acoperitori (lipidee, păretare etc.), mijloace sau anexe pentru transporturi (traiste, desagi, foi de pus sub șă, etc.), pănură, haba, cătrințe, chișchine, etc.

Serviciile

Oamenii ospitalieri, diversitatea etnică, culturală și religioasă, bucatele sănătoase tradiționale, zonele de deal cu potențial de amenajare sunt tot atâtea motive și atuuri de a demara o afacere în domeniul serviciilor de turism.

Potențialul zonei așteaptă să fie pus în valoare dar trebuie să învățăm de la satele, care nu au deloc zone mai pitorești, oameni mai ospitalieri sau mai gospodari care își exploatează potențialul turistic, că viața noastră și locul în care trăim pot fi produse turistice de succes.

Amenajarea de spații de cazare în cadrul unor pensiuni turistice și/sau agroturistice reprezintă o alternativă și o necesitate pentru dezvoltarea socio-economică a comunei Cricău.

Situată într-o zonă pitorească de dealuri și lunci fertile, comuna Cricău are un sol ideal pentru agricultură și creștere a animalelor.

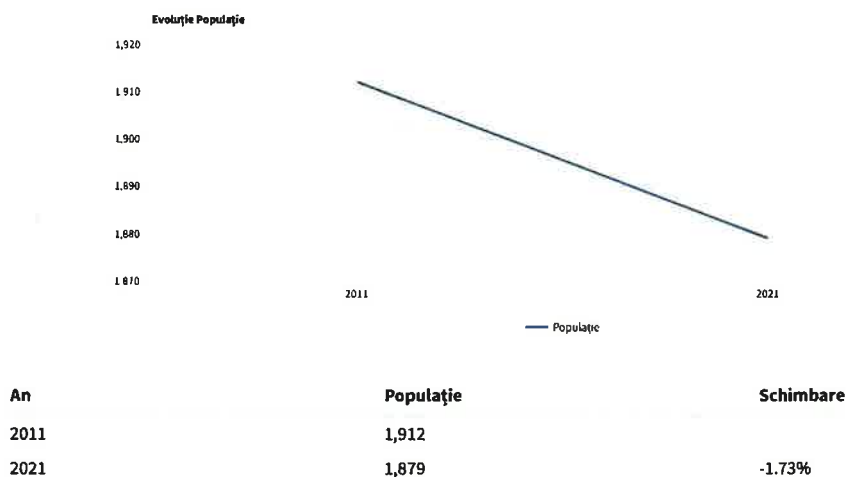
III.2. POPULATIA SI RESURSELE UMANE

Populație Comuna Cricău, Județul Alba - statistici demografice, etnice și culturale. În continuare se prezintă evoluția populației de-a lungul timpului, distribuția pe grupe de vârstă și sexe, religiile și etniile predominante.

Evoluția Populației comunei Cricău (2011 - 2022)

Potrivit datelor colectate în urma recensământului din 2011, Comuna Cricău avea o populație de 1,912 locuitori. Cu toate acestea, în ultimii 10 ani, numărul de locuitori a înregistrat o scădere de 33 persoane, reprezentând o diminuare de 1.73% în comparație cu cifrele din recensământul din 2011. Prin urmare, conform informațiilor obținute în anul 2022, populația comunei Cricău este estimată la 1,879 locuitori.

Analiza evoluției populației în Comuna Cricău în ultimii ani oferă perspective importante pentru planificarea strategică. Creșterea sau scăderea numărului de locuitori indică nevoia de adaptare a infrastructurii și serviciilor publice. De exemplu, un declin demografic poate semnaliza probleme economice ce determină migrația tinerilor, impunând măsuri de creștere a atractivității orașului. O creștere rapidă a populației necesită extinderea sistemelor de transport, locuințe, utilități etc. pentru a susține numărul mai mare de locuitori. Prin urmare, înțelegerea tendințelor demografice este esențială pentru ca autoritățile să poată răspunde eficient nevoilor în schimbare pe termen lung ale comunității.

Populație Comuna Cricău, Județul Alba - Grupe de Vârstă

În Comuna Cricău, populația totală numără 1,879 de locuitori. Dintre aceștia, grupa de vârstă cu cea mai mare populație este cea cuprinsă între 40 - 49 de ani, în care se regăsesc 315 de persoane, ceea ce reprezintă aproximativ 16.76% din totalul populației.

Pe de altă parte, grupa de vârstă cu cei mai puțini rezidenți este cea cu vârsta 80+ ani, cu 101 de persoane, adică 5.38% din întreaga populație a comunei Cricău.

Este interesant să observăm că intervalul de vârstă cuprins între 0 și 49 de ani reprezintă 55.99% (vs. 60%, media pe toată țara). În același timp, intervalul de vârstă 50 - 80+ ani constituie 44.01% din populație, (vs. 40%, media pe țară).

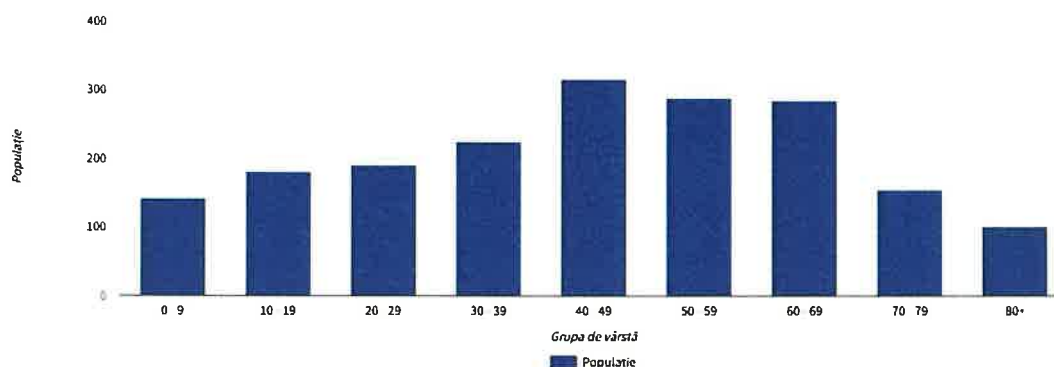
Acest fapt indică o populație cu o vârstă medie mai înaintată decât media națională.

De asemenea, trebuie menționat că grupa de vârstă 0 - 9 ani se situează la un nivel mai scăzut decât media la nivel național, reprezentând 7.56% din populație. Acest procent este mai mic decât media națională de 10.4%.

Primăria Cricău

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030**

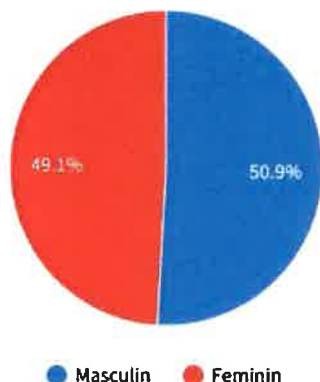

Grupa de varsta ^	Populație ^	Procent ^
0 - 9 ani	142	7.56%
10 - 19 ani	181	9.63%
20 - 29 ani	190	10.11%
30 - 39 ani	224	11.92%
40 - 49 ani	315	16.76%
50 - 59 ani	288	15.33%
60 - 69 ani	284	15.11%
70 - 79 ani	154	8.20%
80+ ani	101	5.38%

Analiza populației pe grupe de vârstă în Comuna Cricău este esențială pentru adaptarea serviciilor publice la nevoile în schimbare ale locuitorilor. De exemplu, o pondere mare a tinerilor necesită investiții în școli, licee, universități, locuri de muncă pentru absolvenți. O populație îmbătrânită impune măsuri privind asistența socială și medicală dedicată vârstnicilor. Autoritățile pot regândi amenajările urbane, programele culturale, opțiunile de petrecere a timpului liber în funcție de vârsta cetățenilor. Astfel, înțelegerea structurii demografice ajută la furnizarea unor servicii publice adecvate fiecărui segment al populației.

Populație Comuna Cricău, Județul Alba - Distribuție după Gen

Sex	Populație	Procent
Masculin	956	50.88%
Feminin	923	49.12%

Conform recensământului realizat la nivel național în 2021, populația comunei Cricău este compusă din 956 persoane de sex masculin, reprezentând 50.88% din totalul populației și 923 persoane de sex feminin, ce reprezintă 49.12% din totalul locuitorilor.

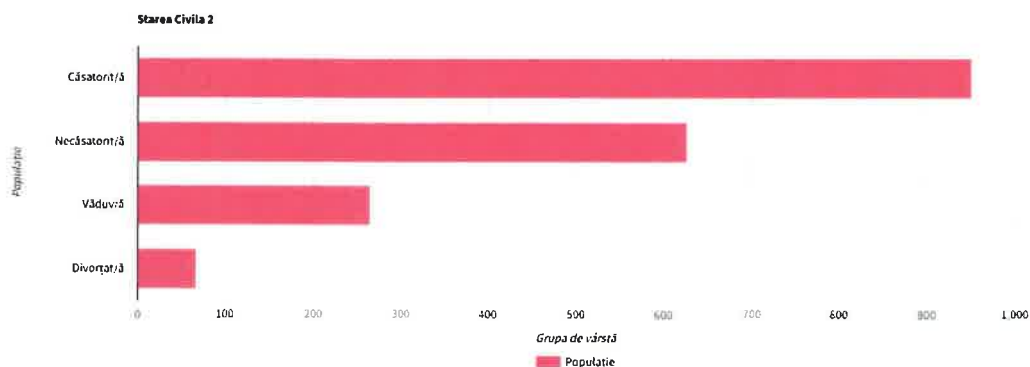
Distribuția Populației după Starea civilă

Distribuția populației după starea civilă oferă informații utile pentru adaptarea serviciilor publice. De exemplu, un procentaj mare de persoane necăsătorite necesită investiții în infrastructura pentru tineri, în timp ce o pondere mare de vârstnici singuri poate indica nevoia unor programe de îngrijire și asistență socială dedicate.

Primăria Cricău

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030**

Starea Civilă ^	Populație v	Procent ^
Căsătorit/ă	952	50.67%
Necăsătorit/ă	627	33.37%
Văduv/ă	266	14.16%
Divorțat/ă	67	3.57%

În ceea ce privește starea civilă, în Populație Comuna Cricău, Județul Alba, 952 de persoane sunt căsătorite (50.67%), 67 de persoane sunt divorțate (3.57%), 266 de persoane sunt văduve (14.16%), iar 627 de persoane sunt necăsătorite (33.37%).

Distribuția Populației după Religie

Analiza distribuției populației după religie oferă o imagine complexă asupra diversității unei localități și a potențialelor nevoi specifice ale diferitelor grupuri religioase.

Religie ^	Populație v	Procent ^
Ortodoxa (Biserica Ortodoxa Română)	1,666	88.66%
Informatie indisponibila	119	6.33%
Baptista (Cultul Crestin Baptist)	76	4.04%
Penticostala (Cultul Crestin Penticostal - Biserica lui Dumnezeu Apostolica)	9	0.48%
Martorii lui Iehova	4	0.21%

Religiile cu cei mai mulți membri sunt:

Ortodoxa (Biserica Ortodoxa Română): 1,666.00 persoane (88.66% din totalul populației).

Baptista (Cultul Crestin Baptist): 76.00 persoane (4.04% din totalul populației).

Penticostala (Cultul Crestin Penticostal - Biserica lui Dumnezeu Apostolica): 9.00 persoane (0.48% din totalul populației).

De asemenea 0 persoane reprezentând 0.00% s-au declarat ca fiind Fără religie, Ateu sau Agnostic.

Populație Comuna Cricău, Județul Alba - Etnii

Etnie ^	Populație v	Procent ^
Români	1,757	93.51%
Informație indisponibilă	105	5.59%
Romi	14	0.75%

În cadrul acestei comunități, diversitatea etnică este reprezentată în mod remarcabil. Mai jos sunt prezentate principalele etnii, împreună cu numărul de membri și procentul pe care îl reprezintă în populație:

Români: 1,757.00 membri (93.51% din populația totală)

Romi: 14.00 membri (0.75% din populația totală)

Maghiari: 0.00 membri (0.00% din populația totală).

III.3. Proiecte de investiții realizate în perioada 2020-2025

- Reabilitare Școală Gimnazială în localitatea Cricău, comuna Cricău, județul Alba;
- Construire grupri sanitare la Căminul cultural, localitatea Cricău, comuna Cricău, județul Alba;
- Modernizare infrastructură rutieră în comuna Cricău, județul Alba;
- Reabilitare drumuri de interes local în comuna Cricău, județul Alba;
- Modernizare drumuri și străzi în comuna Cricău, județul Alba;

CAPITOLUL IV

DOMENIILE PRIORITARE IDENTIFICATE LA NIVELUL COMUNEI CRICĂU

Pentru a putea stabili prioritățile comunei prin prezenta strategie este necesară identificarea domeniilor de intervenție care cad în sarcina administrației publice. Având în vedere potențialul comunei de dezvoltare, strategia se va axa pe domeniile prioritare de investiție enumerate mai jos, domenii care vor fi urmărite și avute în vedere și în următoarele capitole ale strategiei de dezvoltare socio-economică.

Domenii prioritare de intervenție (sectoare de activitate):

1. EDUCAȚIE

2. CULTURĂ ȘI ARTĂ

2.1 CULTURĂ

2.2 ARTĂ

3. SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

3.1 SĂNĂTATE

3.2 ASISTENȚĂ SOCIALĂ

4. INFRASTRUCTURA

4.1 ORDINE ȘI ȘIGURANȚĂ PUBLICĂ

4.2 CONDIȚII DE LOCUIT

4.3 TEHNICO – EDILITAR

4.4 REȚEA ENERGETICĂ

4.5 REȚEA DE TRANSPORT

5. AGRICULTURĂ – SILVICULTURĂ

5.1 AGRICULTURĂ

5.2 SILVICULTURĂ

6. INDUSTRIE – COMERȚ – SERVICII

6.1 INDUSTRIE

6.2 COMERT ȘI ALIMENTAȚIE PUBLICĂ

6.3 SERVICII

7. TURISM

8. MANAGEMENTUL ȘI AMENAJAREA TERITORIULUI

8.1 MANAGEMENTUL TERITORIULUI

8.2 AMENAJAREA TERITORIULUI

9. MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

9.1 CALITATEA MEDIULUI

9.2 PROTECȚIA SĂNĂTĂȚII UMANE

9.3 UTILIZAREA DURABILĂ A RESURSELOR NATURALE

9.4 MANAGEMENTUL INTEGRAT AL DEȘEURILOR

9.5 SPAȚII VERZI

9.6 STABILIZARE TERENURI

10. ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ

10.1 INFRASTRUCTURA

10.2 RESURSE UMANE

10.3 PARTENERIATE PUBLIC - PRIVATE

10.4 MANAGEMENTUL INFORMAȚIILOR

CAPITOLUL V

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT își propune o prezentare a punctelor tari, slabe, oportunităților și amenințărilor care determină spațiul geografic și socio-uman al comunei.

Analiza expune într-o dispunere vizuală și concentrează în formulari cât mai precise și concise următoarele aspecte:

- punctele forte (S = strengths)
- punctele slabe (W = weaknesses)
- oportunitățile (O = opportunities)
- amenințările (T = threats)

Punctele forte și cele slabe țin exclusiv de mediul intern al comunității, de resursele acesteia. Oportunitățile și amenințările vin din mediul extern și țin de cadrul legal, de actorii externi ce pot avea o influență pozitivă sau dimpotriva negativă asupra comunității.

Analiza SWOT a fost efectuată în colectiv de factorii implicați atât în elaborarea cât și în implementarea strategiei.

Analiza SWOT este aplicată în cadrul analizei teritoriului și este utilizată ca instrument pentru facilitarea planificării în cadrul administrațiilor publice.

Înainte de începerea realizării unei analize SWOT este necesară prezentarea unei descrieri a cadrului general al situației existente, tocmai de aceea în capitoul anterior a fost prezentată situația socio-economică a comunei.

Clasificarea celor 4 aspecte:

1. Punctele tari

Punctele tari rezultă din analiza indicatorilor comunității și reprezintă caracteristicile interne ale comunității care îi oferă un avantaj, ele pot fi răspunsul la o serie de întrebări printre care enumerăm:

- La ce suntem cei mai buni?
- Ce aptitudini specifice are forța de muncă de care dispunem?
- De ce avantaje dispunem pentru a atrage investitori?
- Ce experiență deținem în implementarea de proiecte?
- Ce resurse unice deținem?
- De ce resurse financiare dispunem?
- Ce tehnologie deținem?
- Care este gradul de optimizare al proceselor interne?

2. Punctele slabe

Punctele slabe sunt la polul opus față de punctele tari. Ele reprezentând slăbiciunile cadrului local. Acestea pot fi identificate răspunzând la întrebări precum:

- La ce suntem cei mai slabi?
- Ce resurse lipsesc la nivel de comună?
- Care sunt resursele financiare disponibile?
- Alocat autoritatea locală un buget suficient pentru a acoperi anumite cheltuieli neprevăzute?
- Ce nu facem bine?
- Ce ar trebui să fie îmbunătățit?
- Ce ar trebui evitat pentru a nu repeta greșelile din trecut?

3. Oportunități

Oportunitățile pot fi stabilite și identificate răspunzând la întrebări precum:

- Ce schimbări ale mediului extern putem exploata?
- La ce finanțări am putea avea acces?
- Ce orizonturi s-ar putea deschide?
- Care sunt direcțiile strategice majore ale comunității
- Unde se poate identifica, sau cum se poate crea, un avantaj concurențial?

4. Amenințări

Amenințările includ implicațiile negative ale măsurilor adoptate. Acestea pot fi identificate și răspunzând la întrebări precum:

- Ce legislație nouă ne-ar putea lovi interesele?
- Ce schimbări ale normelor sociale, ale profilurilor populației și a stilurilor de viață ar putea fi o
- amenințare?
- Cum ne va afecta ciclicitatea economică?

În urma analizei SWOT, indiferent de acțiunile stabilite, procesul decizional ar trebui să includă următoarele elemente prioritare:

- ✓ **construiește** pe Punctele Tari
- ✓ **elimină** Punctele Slabe
- ✓ **exploatează** Oportunitățile
- ✓ **îndepărtează** Amenințările

Analiza SWOT a comunei CRICĂU este realizată pe domeniile prioritare identificate și descrise în **Capitolul IV. Domeniile prioritare identificate la nivelul comunei CRICĂU**

INFRASTRUCTURĂ	
1. Punctele tari	2. Punctele slabe
-Existența unei rețele de drumuri comunale pe suprafața comunei ce acoperă în mod relativ echilibrat teritoriul comunei; -Accesibilitatea satelor aparținătoare comunei la drumuri județene și naționale; -Existența transportului rural de călători, atât rutier, cât și feroviar; -Conștientizarea de către autoritățile locale a necesității de dezvoltare a infrastructurii de drumuri; -Alimentarea cu energie electrică a comunei CRICĂU este asigurată în totalitate; - rețea de distribuție a gazelor naturale; -Comuna CRICĂU este traversată de cablu telefonic cu fibra optică; -Aria largă de acoperire a teritoriului comunei oferită de telefonia mobilă; -Existența sistemului centralizat de alimentare cu apă. -Existența unor rigole pentru scurgerea apelor pluviale. -Existența trotuarelor pentru circulația pietonală în lungul drumurilor principale.	-Lipsa fondurilor determină o slabă întreținere a drumurilor comunale și sătești; -Densitate scăzută a infrastructurii rutiere modernizate; -Starea de uzură relativ avansată a locuințelor construite înainte de anul 1989. - Nivel de confort relativ scăzut al unor locuințe vechi. - Unele locuințe sunt amplasate în zone cu risc de inundabilitate. -Necesitatea unui sistem de canalizare și de drenare a apelor pluviale. -Necesitatea rigolelor pentru scurgerea apelor pluviale pe întreaga suprafață locuită a comunei; -Existența unor zone, în special în mediul rural, aproape izolate din punct de vedere al rețelei telefonice mobile;

- Creșterea confortului locativ ca urmare a dotării locuinței cu instalații moderne de apă. - Nivelul ridicat al dotării cu utilități, și în zona rurală (apă, internet, etc).	
3. Oportunități	4. Amenințări
-Dezvoltarea concurenței în telecomunicații prin extinderea ariei de oferire a serviciilor de cablu TV și televiziuni digitale, telefonie fixă din partea unor companii cu filiale în municipiul Blaj (UPC; Digit TV ;Telekom). -Optimizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport; -Garantarea accesului neîngrădit al populației și al consumatorilor economici la infrastructură (apă, distribuție gaze, căi de transport); -Extinderea gamei de activități curier pentru țară și străinătate – post mesager, prioripost, ultrapost, express mail service, postfax, case de expediții; -Refacerea rețelei stradale și a drumurilor din intravilan și din extravilanul comunei conform standardelor europene. -Extinderea zonei de locuit prin mărirea perimetrului constructibil.	-Locuințele particulare sunt din materiale cu durabilitate scăzută și astfel sunt expuse la riscuri în cazul unor calamități. -Cadru legislativ care menține monopolul de stat pentru furnizarea anumitor tipuri de servicii din infrastructura de utilități. -Capacitate scăzută a autorităților locale de a finanța investiții mari în infrastructură; -Capacitate scăzută a populației de a prelua costuri specifice de utilizare și întreținere a infrastructurii; - de ex. pentru extinderea rețelei de gaz este nevoie și de aportul financiar al populației; -Trafic de mare tonaj/intens care afectează calitatea drumurilor din comună -Deteriorarea infrastructurii rutiere datorită condițiilor meteo extreme.

-Asigurarea alimentării cu căldură în soluții moderne cu randamente termice maxime. -Existența de proiecte aflate în derulare pentru modernizarea drumurilor din comună. -Accesibilitatea populației la serviciile de comunicații și internet.	
MEDIU	
1. Punctele tari	2. Punctele slabe
-Existența unor resurse pentru alimentare cu apă potabilă în sistem centralizat pentru toți locuitorii comunei: front de captare a apei din pânza freatică în zona teraselor; -Ape de suprafață de calitate superioară -Utilizarea la scară redusă a pesticidelor și îngrășămintelor; -Existența la nivelul județului Alba a tehnicii performante de monitorizare a calității mediului; -Existența unui interes comunitar pentru problemele legate de protecția mediului. -Existența unei structuri la nivelul comunei pentru protecție civilă, dezastre, etc. -Existența unei importante suprafețe forestiere în arealul comunei;	-Educație ecologică insuficientă și superficială a locuitorilor comunei CRICĂU; - Lipsa infrastructurii de canalizare și epurare în localitățile comunei; -Starea necorespunzătoare a unor drumurilor comunale și a străzilor din intravilanul comunei; - Existența unor zone de teren supuse eroziunii solului; - poluarea cu noxe de la autoturismele care trec permanent prin zonă;

-Suprafețe de teren agricol propice dezvoltării unei agriculturi ecologice și irigate. -Industrializarea redusă și agricultura extensivă au condus la poluări reduse, ceea ce a permis menținerea biodiversității și obținerea unor producții cu calitate biologică ridicată.	
3. Oportunități	4. Amenințări
Existența unor programe cu cofinanțare internațională orientate direct pentru protecția mediului și a naturii. -Creșterea interesului autorităților locale în promovarea de parteneriate în vederea protecției mediului; -Crearea la nivel național a Fondului de Mediu pentru susținerea și realizarea cu prioritate a proiectelor cuprinse în Planul Național de Acțiune pentru Protecția mediului. -Existența Planurilor Locale de Acțiune pentru Protecția mediului. -Atragerea investitorilor care folosesc tehnologii nepoluante; -Aplicarea principiului poluatorul plătește; -Existența în sistemul de învățământ a	-Creșterea poluării atmosferice în condițiile modernizării infrastructurii de transport și a creșterii traficului rutier; -Existența unor zone predispuse la dezastre natural (eroziuni ale solului, inundații); - Insuficiența fondurilor guvernamentale și/sau europene destinate protecției mediului; -Depozitarea necontrolată a deșeurilor pe teritoriul comunei; -Lipsa impermeabilizării solului pentru protecția apelor subterane; -Implementarea dificilă a legislației datorită situației economice de tranziție; -Creșterea activităților economice generatoare de deșeuri; -Insuficienta colaborare cu unități administrative teritoriale învecinate

specializărilor în domeniul mediului, ecologiei, turismului; -Posibilitatea accesării fondurilor structurale și de coeziune UE și a fondurilor bugetare pentru protecția mediului; -Suport legislativ și financiar guvernamental și UE; - Îmbunătățirea factorilor de mediu la nivelul comunei; - Organizarea unor cursuri de educație civică și ecologică în școli și comunitate; - Aplicarea de măsuri coercitive împotriva celor care depozitează deșuri din gospodărie în locuri nepermise; - Evaluarea posibilităților de colectare selectivă a deșeurilor; - Amplasarea de coșuri pentru păstrarea curățeniei; - Amenajarea de spații verzi în toate satele comunei; - Creșterea capacității de participare a publicului la luarea deciziilor; - Accesul publicului la informația de mediu în vederea conștientizării problemelor de mediu și creării unei atitudini civice. -Transpunerea și implementarea Directivelor U.E. în legislația națională;	pentru promovarea unor proiecte de interes regional; -Deteriorarea infrastructurii rutiere datorită condițiilor meteo extreme;
--	--

-Existența unor fonduri de la guvern pentru modernizarea infrastructurii rurale; -Posibilitatea accesării de fonduri europene nerambursabile pentru extinderea infrastructurii rutiere din comună; -Posibilitatea obținerii de credite pentru infrastructură; -Potențial ridicat de valorificare a resurselor regenerabile;	
ECONOMIE	
1. Punctele tari	2. Punctele slabe
Existența pe teritoriul comunei a resurselor naturale; -Existența în comuna CRICĂU a unor agenți economici, având ca domeniu de activitate: comerț, agricultura, etc. -Existența unor preocupări cu caracter comercial: -Existența fermelor vegetale pentru producția de cereale (grâu, porumb, ovaz, secară, cartofi, floarea soarelui, sfecla de zahăr, legume); -Asigurarea unei părți importante din producția de carne și produse din carne de către fermele și gospodăriile din comună;	-Puterea financiară relativ scăzută a păturii mijlocii existente la nivelul comunei; -Contribuția la cifra de afaceri în domeniul industriei prelucrătoare realizată de IMM-uri este mică; -Parteneriatul public-privat nu este suficient de dezvoltat; -Lipsa informațiilor de piață; -Lipsa unei culturi manageriale în sectorul privat; -Investiții scăzute în resursele umane ale IMM-urilor existente; -Lipsa unui management calitativ, la nivelul afacerilor mici;

-Asigurarea unei game de produse lactate de către fermele și gospodăriile de pe teritoriul comunei; -Folosirea deșeurilor zootehnice ca îngrășămintă naturale. - Potențial agricol ridicat. -Existența fânețelor, respectiv a pășunelor pe întreg teritoriu, creând premise favorabile pentru dezvoltarea activităților de tip zootehnic (bovine, ovine, caprine). -Existența apicultorilor, care comercializează mierea, ceara de albine, polen, etc.	-Proprietate agricolă fărâmițată; -Salarii mici în comparație cu costul vieții; -Lipsa în apropierea comunei a unui centru de cercetări agricole cu specialiști care pot fi consultați pe probleme agricole; - Lipsa infrastructurii de canalizare și epurare în localitățile comunei; -Lipsa unei infrastructuri pentru turism. -Productivitate redusă cauzată de fărâmițarea terenurilor aflate în proprietate privată, irigații inexistente, unități de producție mici. -Lipsa unei piețe agroalimentare în localitatea CRICĂU, necesitate absolută pentru desfacerea în condiții de siguranță sanitară produselor obținute din activitățile economice desfășurate pe raza comunei. - Unitățile de procesare insuficiente și cu tehnologii învechite și productivitate redusă. - Slaba dotare tehnologică a gospodăriei țărănești. Utilizarea preponderent a muncii fizice în gospodăria țărănească face ca productivitatea acestora să fie scăzută.
3. Oportunități	4. Amenințări

-Crearea de facilități pentru investitori; -Încurajarea exportului de produse cu valoare adăugată mare; -Accesul la fondurile post-aderare la UE: Programele Operationale Sectoriale și Programul Operational Sectorial pentru Agricultură, Dezvoltare Rurală și Pescuit; -Facilitarea parteneriatelor dintre întreprinzătorii locali și cei străini; -Accesarea programelor cu finanțare internațională; -Dezvoltarea antreprenoriatului; -Cooperarea cu alte comune UE sau organizații în domeniul educației și formării; -Valorificarea potențialului turistic al zonei; -Înclinația populației urbane spre consumul de produse agricole ecologice din gospodăria țărănească. - Valorificarea forței de muncă ieftine cu o infuzie modestă de capital.	Cadru legislativ insuficient pentru sprijinul IMMurilor la start-up; - Instabilitatea legislativă; - Lipsa credibilității mediului de afaceri; - Lipsa comunicării; - Corupția și birocrăția; -Creșterea prețurilor la serviciile de telecomunicații și transport; -Interesul scăzut pentru introducerea de noi tehnologii; -Adâncirea dezechilibrului pe piața muncii între cerere și ofertă; -Migrarea forței de muncă către orașe sau străinătate; -Piața fluctuantă și concurența produselor agricole de import (legume fructe ieftine); -Infrastructura fizică din comună insuficient dezvoltată din punct de vedere cantitativ și calitativ; -Accesul dificil în marile lanțuri de magazine al unor categorii de produse agricole autohtone. -Eliminarea subvenționării directe a agriculturii. -Creșterea prețurilor la materiile prime folosite în procesul tehnologic. - Creșterea prețului carburanților. - Schimbări climatice și dezastre naturale (inundații, seceta, alunecări de teren) ce
---	--

	pot afecta valoarea producției per hectar, implicit veniturile obținute. -Conflicte de interese între diferitele nivele decizionale (local, județean, național). - Inflația.
SERVICII SOCIALE ȘI RESURSE UMANE	
1. Punctele tari	2. Punctele slabe
-Existența unor forme organizate de pregătire postgimnaziale (școli de arte și meserii, licee, universități) în municipiile apropiate comunei, respectiv Blaj și Alba-Iulia; -Existența centrelor universitare Alba-Iulia, Sibiu, Cluj-Napoca în care funcționează nuclee de cercetare. -Creșterea interesului populației din comuna CRICĂU și a autorităților publice locale pentru formare profesională continuă; -Tendința unei redistribuiri a populației ocupate dinspre agricultură spre servicii și industrie; -Existența OPORTUNITĂȚILOR pentru reținerea în comună a forței de muncă înalt calificată.	-Lipsa pe teritoriul comunei a unor de centre de consiliere și de ajutorare a femeilor și copiilor supuși violenței domestice; -Număr mic de persoane angrenate în cursuri de calificare/recalificare; -Decalaj între pregătirea oferită de școală și cerințele pieței muncii; -Nu predomină forța de muncă tânără; - Îmbătrânirea populației; - migrația familiilor tinere către zonele urbane; - scăderea natalității la români și maghiari; - neimplicarea tinerilor în dezvoltarea socio-economică și protecția mediului; - multe persoane pasive care trăiesc doar din ajutorul social;
3. Oportunități	4. Amenințări

-Programe Operationale Sectoriale pe Resurse Umane; -Programe guvernamentale sprijin pentru încadrarea șomerilor; -Orientarea programelor spre specializări în domeniile cerute de piața forței de muncă; -Fonduri alocate de către UE pentru dezvoltarea Resurselor Umane;	-Migrația forței de muncă calificate spre alte regiuni sau în alte state; -Numarul mare de salariați din întreprinderile mari care prin restructurare ar putea exercita presiuni pe piața muncii; -Slaba capacitate a firmelor de consultanță din regiune, cu efecte negative asupra cheltuirii fondurilor comunitare; -Creșterea infractionalității din cauza nepregătirii și neutilizării corespunzătoare a forței de muncă prin programe de integrare pe piața muncii; -Îmbătrânirea populației; -Insuficienta armonizare a sistemului educațional postgimnazial cu cerințele pieței muncii și dezvoltării viitoare a comunei;
ÎNVĂȚĂMANT ȘI CULTURĂ	
1. Punctele tari	2. Punctele slabe
-Existenta unei scoli reabilitate si dotate dupa standardele europene. - Încurajarea învățământului în limbi străine și promovarea lui la toate nivelurile începând de la gradiniță; -Buna pregătire a cadrelor didactice din învățământ;	-Necesitatea reparațiilor căminelor culturale; -Numărul mic al manifestărilor cu scop caritabil; -Infrastructura fizică necesită modernizare și reabilitare pentru a corespunde standardelor;

-Păstrarea tradițiilor; -Echivalarea studiilor făcute în România de către universitățile din străinătate; - Sprijinirea artei și a culturii în comună. -Existenta unui baze sportive in apropierea scolii - Sub aspectul obiceiurilor locale si a manifestărilor culturale se pot înscrie activitățile grupului folcloric asigurând păstrarea moștenirii datinilor, obiceiurilor, folclorului local;	-Dotările materiale, inclusiv dotările IT necesită investiții; -Resurse alocate pentru achiziționarea de material didactice reduse; -Fondurile locale nu sunt suficiente pentru a acoperi necesitățile comunității; - Lipsa fondurilor locale necesare pentru asigurarea cofinanțării în vederea contractării de proiecte cu fonduri europene nerambursabile;
3. Oportunități	4. Amenințări
-Modernizarea clădirilor de cultura existente în comună; -Reabilitarea bazei sportive; -Continuarea proceselor de dotare a școlii din comuna; -Preocuparea tot mai accentuată pentru colaborarea cu școli și licee din străinătate în vederea organizării de acțiuni comune; -Aplicarea pentru programe și granturi de sprijinire și dezvoltare a culturii și tradițiilor; -Valorificarea la maxim a tradițiilor și culturii; -Promovarea internațională a tradițiilor locale;	-Pe fondul scăderii natalității și al îmbătrânirii populației, scade continuu numărul de elevi; -Scăderea interesului adolescenților față de studiile universitare; -Subestimarea problemelor sistemului educațional preuniversitar duce la demotivarea personalului didactic; -Diminuarea în și mai mare măsură a interesului tinerilor. -Persoanele cu grad de școlarizare ridicat părăsesc localitatea pentru slujbe mai bine plătite; -Numărul mic de proiecte de dezvoltare la nivel central a infrastructurii pentru educație și cultură;

-Promovarea de la vârste fragede a valorilor și tradițiilor; -Organizarea de spectacole cu scop caritabil; -Acordarea unor facilități fiscale celor ce sponsorizează activitățile sportive, și cultural-artistice; -Încurajarea tinerilor pentru sportul de performanță; -Fondurile pentru învățământ vor trece în administrarea comunităților locale; -Programe școlare internaționale care permit școlilor locale să stabilească parteneriate cu instituții de învățământ din afara țării; -Fondurile pentru cultură vor trece în administrarea comunităților locale; -Realizarea de parteneriate între instituții de învățământ, administrația locală și mediul privat pentru promovarea culturii;	
SĂNĂTATE	
1. Punctele tari	2. Punctele slabe
-Dezvoltarea sectorului privat în domeniul sănătății; - Ponderea populației cu nevoi de asistare este relativ mică;	-Insuficienta preocupare pentru procurarea de fonduri extrabugetare; -Infrastructura de sănătate nu acoperă necesitățile populației la nivelul întregii comune;

-Dezvoltarea dialogului social, la nivel teritorial; - Activități de prevenire, limitare și înlăturare a efectelor temporare sau permanente ale unor situații care pot genera marginalizarea sau excluderea unor persoane aflate în situații de risc social; - Număr mic de copii abandonați de familie. -Existența în aprox. 16 de km, la Alba-Iulia a unor spitale private si de stat.	-Absența actorilor locali capabili să presteze sau să preia servicii sociale; -Fonduri reduse la nivel local pentru servicii sociale; -Dotarea materială în domeniu este insuficientă; -Neatractivitatea mediului rural pentru specialiștii în domeniu; - Necesitatea dotării unităților medicale cu aparatură și echipamente moderne, în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor oferite;
3. Oportunități	4. Amenințări
-Dezvoltarea sistemului de asigurări private de sănătate; -Continuarea procesului de modernizare și re tehnologizarea unităților de profil existente în orașele din apropierea comunei; -Distribuirea mai eficientă a banilor proveniți de la CAS; -Posibilitatea ca infrastructura existentă să servească ca spații pentru furnizarea de servicii sociale în urma reabilitărilor și modernizărilor absolut necesare; -Existența de spații excedentare la nivel de comună;	-Creșterea numărului de probleme medicale ca urmare a procesului de îmbătrânire a populației; -Creșterea numărului de îmbolnăviri datorate degradării factorilor de mediu; -Neindeplinirea standardelor în domeniul sănătății și al asistenței sociale; -Slaba capacitate de absorbție a fondurilor existente la nivel de guvern sau a fondurilor UE datorită absenței specialiștilor și a consultanței în domeniu.

-Oportunități de finanțare nerambursabilă prin fonduri guvernamentale și prin fonduri structural Programul Operațional Regional și Programul Național de Dezvoltare Rurală.	
TURISM	
1. Punctele tari	2. Punctele slabe
-Cadru natural propice pentru dezvoltarea turismului rural; -Existența obiectivelor culturale, istorice și religioase din comună și din localitățile învecinate, care pot constitui atracții turistice; (Conacul San Benedictus, Biserica reformată, Cetatea dacică Apoulon, Situl arheologic dacic Piatra Craivii). -Mediu neafectat de poluare, calitatea deosebită a aerului; -Infrastructură rutieră în curs de reabilitare și modernizare, ceea ce facilitează accesul la obiectivele naturale și culturale ale zonei.	-Insuficienta dezvoltare a infrastructurii fizice și de utilități din comună; -Lipsa unui organism regional privat în turism; -Promovarea insuficientă a potențialului turistic: lipsa de materiale tipărite (pliante, hărți), lipsa unor pagini specializate pe Internet. -Lipsa unor semne de direcționare în cel puțin o limbă de circulație internațională; -Lipsa de investiții în turism; -Fonduri reduse pentru investiții în turism/agroturism; -Lipsa unei oferte turistice complexe; -Slaba modernizare a infrastructurii; -Lipsa promovării potențialului turistic al comunei; -Lipsa investitorilor care să ofere servicii complete de turism (excursii, drumeții, etc.);
3. Oportunități	4. Amenințări

-Susținere puternică pentru programele turistice cu finanțare comunitară; -Realizarea unei infrastructuri fizice și de utilități; -Investii în derulare pentru modernizarea infrastructurii; -Existența potențialului de dezvoltare a turismului/agroturismului; -Constituirea unui parteneriat public-privat pentru valorificarea potențialului turistic/agroturistic; -Existența Fondurilor nerambursabile pentru investiții în structuri de primire turistică și dezvoltarea agroturismului;	-Starea precară a a rețelei de drumuri pentru transport rutier; -Implicarea în prea mică măsură a agențiilor de turism în promovarea potențialului turistic a comunei; -Creșterea cantității gunoiului datorită numărului mare de turiști. - Distrugerea cadrului natural; - Intensificarea traficului.
INDUSTRIE – COMERȚ - SERVICII	
1. Punctele tari	2. Punctele slabe
-Forță de muncă ieftină; -Prezența resurselor naturale impulsionează dezvoltarea economică; -Cadru natural propice pentru dezvoltarea de activități economice; -Structura populației pe categorii de vârstă este echilibrată; -Cadrul socio – economic permite diversificarea activităților economice individuale;	-Inexistența serviciilor de consultanță pentru afaceri; -Parteneriatul public – privat este slab dezvoltat; -Lipsa informației în domeniu: oportunități de finanțare, juridic, etc.; -Alinierea la normele europene implică costuri suplimentare și va conduce unele firme spre faliment; -Promovare insuficientă a potențialul zonei;

	-Absența fondurilor de start la populație pentru pornirea afacerilor; -Lipsa echipamentelor și a utilajelor pentru producție.
3. Oportunități	4. Amenințări
-Posibilitatea atragerii de investitori datorită existenței forței de muncă ieftine; - Existența fondurilor structurale europene nerambursabile pentru dezvoltarea întreprinderilor; - Susținerea întreprinderilor existente care fac față concurenței specifice economiei de piață; - Modernizarea comerțului stradal și a piețelor agro-alimentare importante; -Posibilitatea dezvoltării mediului de afaceri; -Facilități acordate de stat în domeniul agricol și zootehnic: subvenții, etc. -Neutilizarea intensivă a îngrășămintelor chimice a permis păstrarea calității solului; -Valorificarea potențialului agroturistic.	-Infrastructura fizică insuficient dezvoltată; -Slaba competitivitate a agenților economici locali; -Dese modificări legislative în domeniul fiscal; -Acces redus la credite; -Nesiguranța mediului de afaceri;

Analiza și matricea SWOT oferă cadrul general care permite definirea unor alternative strategice, pe baza unei analize combinate ale comunei și a mediului extern. Uneori, simpla analiză a celor 4 elemente specifice permite acumularea unor informații importante și esențiale pentru dezvoltarea comunității.

Primăria Cricău

***STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030***

Elementele de bază ale analizei SWOT sunt extrem de simple și clare. Pe lângă faptul că formularea exactă a atuurilor, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor este o chestiune foarte delicată și de durată, transpunerea acestora în alternative strategice este dificilă.

O altă problemă este luarea unei decizii. Chiar dacă matricea a fost elaborată cu grijă, deciziile vor fi luate după o atentă analizare de către persoanele implicate. În stabilirea direcțiilor de acțiune, considerațiile legate de riscurile implicate de fiecare dintre alternative și cele legate de resurse joacă un rol la fel de important ca analiza propriu-zisă.

CAPITOLUL VI: PLANUL DE ACȚIUNE

VI. 1. Misiunea

Misiunea administrației publice locale a comunei CRICĂU este de a fi permanent în slujba comunității locale, pentru a rezolva nevoile acestora într-o manieră legală, transparentă, echitabilă, competentă și eficientă, asigurând astfel creșterea calității vieții locuitorilor comunei.

Spațiul rural românesc se confruntă cu numeroase carențe, acestea reprezentând și motivul pentru disparitățile între urban și rural, prin prisma tuturor componentelor sale: economie rurală, potențialul demografic, sănătate, școală, cultură, etc. Pentru reducerea acestor disparități, una dintre soluții o reprezintă elaborarea și implementarea unor strategii de dezvoltare de către comunitățile locale, având ca punct de plecare nevoile identificate la nivel local și potențialul endogen.

Strategia de dezvoltare locală a comunei CRICĂU, județul Alba este complementară cu prevederile strategiilor sectoriale la nivel județean, național și european.

Corelarea cu obiectivele de dezvoltare ale altor strategii relevante, alocarea corectă a resurselor umane și materiale, precum și împărțirea responsabilităților

Primăria Cricău

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ
A COMUNEI CRICĂU, JUDEȚUL ALBA 2025-2030**

realizării acțiunilor necesare implementării, dau o asigurare în plus pentru derularea optimă a strategiei și îndeplinirea obiectivelor acesteia. În acest sens, se poate aprecia că implementarea prezentei strategii locale aduce o valoare adăugată comunei CRICĂU, județul Alba, contribuind la creșterea valorii satului românesc, în contextul în care sunt respectate, totodată, valorile județene, naționale și europene în ceea ce privește dezvoltarea rurală.

VI.2. Viziunea și obiectivele pentru dezvoltare în perioada 2025-2030

Strategia de dezvoltare locală a comunei CRICĂU este un document strategic care exprimă valorile comunității locale, care stabilește obiectivele de dezvoltare și care oferă direcțiile de acțiune pentru dezvoltarea armonioasă a comunei în perioada 2025-2030, indicând instrumentele necesare și, totodată, punctând traiectoria evoluției printr-o succesiune de măsuri ce urmează a se concretiza.

Prin intermediul prezentei strategii de dezvoltare locală se asigură dezvoltarea serviciilor de bază pentru populație și a infrastructurii aferente, crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile, înființarea și consolidarea afacerilor, dezvoltarea de produse, servicii și activități care să genereze locuri de muncă și, totodată, venituri suplimentare comunității.

Strategia de dezvoltare locală a comunei CRICĂU contribuie, așadar, la îmbunătățirea calității vieții în zonă, atât pentru familiile de agricultori cât și pentru populația rurală în sens larg, prin încurajarea teritoriilor rurale să exploateze modalități noi prin care să devină sau să rămână competitive.

VI.2.1.Viziunea strategică

Viziunea comunei CRICĂU în perioada 2025-2030 se formulează pe baza potențialului local specific al zonei, caracterizat prin tradiții, obiceiuri și valori proprii. Totodată, comuna CRICĂU dispune de un potențial local deosebit de important (resurse naturale, forță de muncă disponibilă, simboluri proprii etc) care poate fi valorificat în urma implementării prezentei strategiei locale, contribuind, astfel, la dezvoltarea nivelului de trai în zonă, la creșterea veniturilor populației rurale și la diversificarea rurală.

Viziunea strategică a Comunei CRICĂU pe termen mediu și lung este condiționată de reconcilierea între necesitatea de dezvoltare economică accelerată și protecția mediului înconjurător în conformitate cu standardele europene. La nivelul comunei CRICĂU, protejarea resurselor de apă și aer nu reprezintă doar o cerință esențială pentru îmbunătățirea calității vieții și creșterea atractivității zonei, ci și un element esențial în utilizarea eficientă a resurselor și protecția mediului.

De asemenea, atragerea tinerilor calificați este o metodă sustenabilă de regenerare și consolidare a comunei CRICĂU. Abordarea acestei nevoi are legătură cu progresul social și economic în general, inclusiv cu îmbunătățirea accesului la bunuri și servicii publice, la produsele alimentare și tehnice, la domeniile profesionale și educaționale.

VI.2.2. Obiective strategice și obiective specifice

Strategia de dezvoltare a localității CRICĂU oferă noi instrumente pentru o dezvoltare durabilă și aduce cu sine metodologii capabile să asigure satisfacerea nevoilor identificate la nivel local. În acest sens, prezenta strategie locală contribuie la dezvoltarea comunei CRICĂU prin intermediul următorului set de obiective strategice și specifice:

Obiectiv strategic 1: Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de bună calitate

- Obiectiv specific 1: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere prin modernizarea drumurilor comunale
- Obiectiv specific 2: Funcționarea corespunzătoare a sistemului centralizat de alimentare cu apă, canalizare și gaz
- Obiectiv specific 3: Creșterea gradului de protecție și siguranță a locuitorilor
- Obiectiv specific 4: Dezvoltarea serviciilor publice, a clădirilor și spațiilor publice

Obiectiv strategic 2: Protejarea mediului înconjurător

- Obiectiv specific 5: Managementul deșeurilor rezultate din activitățile desfășurate local (colectare selectivă, amplasare pubele publice)
- Obiectiv specific 6: Amenajarea de spații verzi în toate satele comunei;

Obiectiv strategic 3: Dezvoltarea serviciilor medicale și a asistenței sociale

- Obiectiv specific 7: Dezvoltarea și diversificarea serviciilor medicale prin dotarea unităților medicale cu aparatură și echipamente moderne;
- Obiectiv specific 8: Dezvoltarea infrastructurii sociale și a activităților de asistență socială

Obiectiv strategic 4: Dezvoltarea socio-culturală a comunei

- Obiectiv specific 9: Crearea condițiilor de dezvoltare și creștere a calității procesului educațional prin reabilitarea și modernizarea școlilor la nivel modern european
- Obiectiv specific 10: Dezvoltarea culturală a comunei prin modernizarea și eficientizarea energetică a căminelor culturale.
- Obiectiv specific 11: Dezvoltarea infrastructurii de agrement prin păstrarea și continuarea obiceiurilor străvechi și organizarea festivalurilor și festivităților tradiționale.

Obiectiv strategic 5: Dezvoltarea și diversificarea sectorului economic

- Obiectiv specific 12: Dezvoltarea agriculturii prin susținerea înființării de ferme familiale formate prin cumpărarea sau arendarea de terenuri agricole
- Obiectiv specific 13: Diversificarea activităților economice

Obiectivele strategice și obiectivele specifice au fost stabilite, în urma unei analize riguroase, realizată într-o manieră sistematică și obiectivă prin raportare atât la specificul teritoriului acoperit de comuna CRICĂU, cât și la analiza SWOT prezentată în detaliu anterior. În acest sens, obiectivele stabilite vor contribui la:

- îmbunătățirea eficacității, eficienței, relevanței, impactului și sustenabilității tuturor activităților specifice desfășurate în comuna CRICĂU, județul Alba;
- gestionarea corespunzătoare a resurselor în termeni de eficiență, printr-o alocare financiară adecvată;
- îmbunătățirea capacității privind luarea deciziilor și punerea lor în practică;
- responsabilizarea tuturor părților implicate în implementarea strategiei locale în ceea ce privește rezultatele propuse și, implicit, în ceea ce privește modul în care sunt utilizate fondurile alocate;
- îmbunătățirea generală a calității vieții din comuna CRICĂU, județul Alba.

Se poate aprecia, astfel, că setul de obiective stabilite pentru comuna CRICĂU creează legătura, într-un context mai larg, între resursele locale și instrumentele de valorificare și ameliorare a acestora, generând mai departe premisele unei dezvoltări teritoriale echilibrate și de durată.

VI.3. Detalierea planului de acțiune

Comuna CRICĂU, județul Alba va implementa strategia de dezvoltare locală cu respectarea unui plan care descrie acțiunile și pașii necesari atingerii obiectivelor stabilite. Planul de acțiune propus este un instrument de planificare și implementare ce conține un set de operațiuni specifice care se vor aplica într-un termen determinat, respectiv în perioada 2025-2030, în scopul realizării obiectivelor fixate.

Stabilirea direcțiilor de dezvoltare pentru comuna CRICĂU a ținut cont atât de evaluarea caracteristicilor teritoriale identificate prin analiza diagnostic, cât și de evidențierea punctelor tari și a punctelor slabe în cadrul analizei SWOT, în paralel cu realizarea unei consultări la nivel local, prin aplicarea unui chestionar, ca instrument de colectare a datelor.

Planul de acțiune stabilit cuprinde informații relevante cu privire la măsurile propuse a se implementa, la responsabilii pentru implementarea acestora, precum și la resursele financiare și materiale necesare. Mai multe detalii în acest sens sunt prezentate în continuare.

VI.3.1. Responsabilii pentru implementarea strategiei locale

Fără prezența efectivă a oamenilor care știu ce, când și cum trebuie făcut, este dificil ca o administrație publică locală să își atingă obiectivele, motiv pentru care alegerea responsabililor pentru implementarea acțiunilor în cadrul prezentei strategiei locale este o etapă deosebit de importantă, de care depinde reușita dezvoltării viitoare în comuna CRICĂU, județul Alba.

Resursele umane nu reprezintă altceva decât active ale administrației publice locale CRICĂU ce contribuie la punerea în practică a obiectivelor propuse, prin utilizarea eficientă a resurselor financiare și materiale. O serie de capacități fizice și intelectuale ale capitalului uman sunt importante, prin prisma modului în care acestea sunt folosite în cadrul administrației publice locale.

Astfel, se va avea în vedere că administrația publică locală CRICĂU, județul Alba să atragă personal necesar, pe tipuri de calificări, adecvat planului de acțiune care urmează să se implemente, pentru îndeplinirea obiectivelor propuse în cadrul prezentei strategii de dezvoltare locală.

În ceea ce privește derularea unor activități care necesită o calificare specială, în vederea realizării acestora se vor încheia contracte externalizate de

prestări servicii în funcție de necesitățile comunei CRICĂU, în distincte faze de implementare a strategiei de dezvoltare locală.

Prin urmare, structura întregii echipe administrative responsabile de implementarea strategiei locale se bazează pe capacitatea și experiența demonstrată a capitalului uman, garantează eficiență și eficacitate în implementarea planului de acțiune propus și asigură o relație optimă între personalul angajat și costurile totale, obținând, astfel, optimizarea maximă a resurselor disponibile la nivel local.

VI.3.3. Resursele financiare și materiale necesare pentru implementarea strategiei locale

Asigurarea resurselor financiare și materiale este necesară și oportună pentru implementarea corespunzătoare a strategiei de dezvoltare locală a comunei CRICĂU, județul Alba. Activitățile necesare implementării strategiei de dezvoltare locală se vor realiza fie la sediul primăriei comunei CRICĂU, fie în teren, pentru acele operațiuni care nu pot fi susținute de la sediu și, în acest sens, se vor asigura toate dotările necesare, respectiv:

- mobilier corespunzător;
- aparatură IT de tipul calculatoare, imprimante, scanner, videoproiector, flipchart;
- materiale consumabile precum topuri de hartie, obiecte de scris, dosare și bibliorafturi etc;
- săli de ședințe dotate corespunzător;
- mașină funcțională pentru deplasările în teren;
- orice alte instrumente și dotări necesare desfășurării operațiunilor specific implementării strategiei locale.

VI.3.4. Implementarea strategiei de dezvoltare locală – Descrierea mecanismelor de gestionare, monitorizare, evaluare și control

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei CRICĂU, județul Alba reprezintă un document legal de lucru al Consiliului Local în perioada 2025-2030, având caracter normativ și prospectiv și este supus unui proces continuu de reevaluare și optimizare a opțiunilor de dezvoltare, în vederea adecvării evoluției realităților economice și sociale din teritoriu.

Comuna CRICĂU este responsabilă pentru implementarea prezentei strategii de dezvoltare locală în mod eficient, eficace și corect, în raport cu obiectivele propuse și în conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare, în acest sens fiind asigurate funcțiile administrative principale, după cum urmează:

- gestionarea (managementul) strategiei;
- monitorizarea strategiei;
- evaluarea strategiei;
- controlul strategiei.

Gestionarea (managementul) strategiei revine Primarului și Consiliului Local care se vor asigura de punerea în practică a planului de acțiuni stabilit, în vederea atingerii obiectivelor care au stat la baza fundamentării strategiei locale, cu scopul îmbunătățirii condițiilor generale de viață din localitate. Strategia de dezvoltare a comunei CRICĂU reprezintă un instrument de lucru care propune implementarea unor operațiuni specifice, introducând și aplicând trei principii fundamentale:

- împărțirea deciziilor;
- abordare integrată;
- participare.

Monitorizarea strategiei se va realiza prin aplicarea unui dispozitiv riguros și transparent de vizualizare a modului în care are loc gestionarea implementării strategiei de dezvoltare, care să permită colectarea sistematică și structurarea datelor cu privire la activitățile desfășurate. Dispozitivul de

monitorizare implementat de Comuna CRICĂU, județul Alba se va referi la: evaluarea de rutină a activităților în desfășurare, colectarea sistematică de date pentru indicatori specifici, corectarea devierilor în implementarea activităților cu scopul luării unor decizii ce duc la îmbunătățirea performanțelor strategiei.

Evaluarea strategiei se realizează cu scopul de a îmbunătăți calitatea implementării acesteia și, în acest sens, se va analiza, într-o manieră sistematică și obiectivă, relevanța, eficiența, eficacitatea, impactul, sustenabilitatea, performanța și succesul implementării strategiei de dezvoltare locală gestionată de comuna CRICĂU, județul Alba. Evaluarea implementării strategiei locale servește, așadar, la exprimarea aprecierilor cu privire la activitățile realizate sau în curs de realizare, cât de eficiente și sustenabile sunt acestea și analizează modul în care intervențiile realizate produc efectele dorite sau nu.

Controlul se va realiza prin stabilirea unui sistem de verificare a respectării planificării legate de implementarea strategiei locale. Atunci când va fi cazul, se vor realiza controale pe teren care vor avea în vedere principii precum: eficiența unor astfel de demersuri, păstrarea bunelor relații contractuale, verificarea aspectelor de ordin tehnic legate de operațiunile implementate, etc.

CAPITOLUL VII: DEZVOLTAREA COMUNEI PRIN ACCESAREA DE FONDURI NERAMBURSABILE

VII.1. Accesarea de fonduri nerambursabile de către comuna CRICĂU

În cadrul capitolului anterior au fost prezentate o serie de măsuri al căror principal rol este acela de a contribui la îmbunătățirea calității vieții în comuna CRICĂU, atât pentru familiile de agricultori cât și pentru populația rurală în sens larg, prin încurajarea teritoriilor rurale să exploateze modalități noi prin care să devină sau să rămână competitive. Pentru implementarea măsurilor prezentate în cadrul capitolului anterior, la nivelul administrației publice locale CRICĂU se vor utiliza atât fonduri de la bugetul local, cât și fonduri nerambursabile, ca de exemplu: fonduri europene, granturi, fonduri aferente unor programe guvernamentale, fonduri finanțate de instituții financiare interne și internaționale etc.

Fondurile nerambursabile reprezintă acele surse de finanțare acordate solicitanților de proiecte de către diverse entități finanțatoare (Comisia Europeană în cazul fondurilor europene, Guvernul României în cazul fondurilor guvernamentale, diverse instituții financiare etc), în baza unor prevederi procedurale foarte bine definite, prin intermediul unor documente programatice

(programe operaționale, ghiduri ale solicitantului, proceduri de lucru etc). După cum o sugerează și denumirea lor, fondurile nerambursabile nu trebuie restituite de către solicitant entității finanțatoare. Scopul fondurilor nerambursabile este acela de a acorda solicitantului de proiect un sprijin financiar care să satisfacă nevoile de finanțare ale acestuia, în domeniul vizat de proiect.

La nivelul administrației publice locale CRICĂU există o plajă variată de surse de finanțare pentru proiectele de investiții de interes local propuse a se implementa în perioada 2020-2027. Alegerea sursei de finanțare optime pentru un proiect de investiții dezvoltat la nivel local implică o bună cunoaștere a legislației naționale în vigoare, a legislației europene în materie de fonduri, a Programelor Operaționale aferente finanțărilor Uniunii Europene, precum și a nevoilor curente și viitoare ale comunității locale.

Prin intermediul strategiei de dezvoltare locală a comunei CRICĂU se propune utilizarea rațională a resurselor financiare, printr-o gestionare adecvată a fondurilor, în termeni de eficiență. În acest context, fondurile finanțate de la bugetul local se vor utiliza, în special, pentru acele categorii de cheltuieli pentru care nu se pot accesa sursele de finanțare nerambursabilă. În domeniile pentru care există posibilitatea obținerii de fonduri nerambursabile, administrația publică locală - comună CRICĂU va iniția formalitățile necesare și va depune eforturile care se impun pentru accesarea instrumentelor financiare nerambursabile.

În acest sens, cu scopul dezvoltării localității și îmbunătățirii per ansamblu a calității vieții, comuna CRICĂU își va orienta eforturile în direcția elaborării și implementării de proiecte cu finanțare nerambursabilă și, totodată, se va asigura de mobilizarea tuturor părților de interes în vederea obținerii rezultatelor scontate. În aceste condiții, se vor implementa următoarele acțiuni:

- Se va urmări eficientizarea gestionării mijloacelor publice prin identificarea celor mai potrivite opțiuni de finanțare;
- Se vor contracta firme specializate în accesarea și implementarea de fonduri nerambursabile, atunci când va fi cazul;
- Se vor atribui responsabilități clare personalului din primărie, în vederea derularii corespunzătoare și eficiente a proiectelor cu finanțare nerambursabilă;

- Se vor respecta procedurile specifice de implementare a proiectelor și se va asigura un control strict asupra executării bugetului la nivelul fiecărui proiect în parte.

Prin urmare, fondurile nerambursabile au un rol deosebit de important în dezvoltarea comunității locale CRICĂU întrucât oferă noi instrumente care să asigure condiții calitative de viață în teritoriu pentru toți locuitorii și aduc cu sine metodologii capabile să permită satisfacerea nevoilor identificate la nivel local.

VII.2. Etapele ce trebuie parcurse în vederea accesării de fonduri nerambursabile

La nivelul comunei CRICĂU, fondurile nerambursabile reprezintă o metodă sustenabilă de regenerare și consolidare a comunității locale întrucât permit dezvoltarea unor proiecte care satisfac într-o proporție ridicată nevoile identificate la nivel teritorial, respectiv: dezvoltarea serviciilor de bază pentru populație și a infrastructurii aferente, stimularea dezvoltării mediului de afaceri local, inclusive crearea și menținerea de locuri de muncă, îmbunătățirea standardelor generale de viață din teritoriu etc.

Având în vedere aceste aspecte, se poate aprecia că întocmirea și implementarea, de către comună CRICĂU, a unor proiecte cu finanțare

nerambursabilă vor aduce numeroase beneficii comunității locale, pe termen scurt, mediu și lung. În acest sens, în continuare sunt prezentate etapele pe care trebuie să le parcurgă comuna CRICĂU în vederea obținerii unor finanțări nerambursabile.

Etapa 1 – Pregătirea proiectului

Comuna CRICĂU - județul Alba, în calitate de solicitant, va studia pagina web a entității finanțatoare, va verifica dacă apelul de selecție aferent măsurii pe care intenționează să depună proiectul este deschis și, ulterior, va întocmi proiectul cu respectarea tuturor prevederilor din cadrul documentelor programatice în vigoare (ghiduri ale solicitantului, proceduri de lucru etc). În etapa de întocmire a proiectului, comuna CRICĂU poate apela la serviciile unei firme specializate în elaborarea de proiecte cu finanțare nerambursabilă sau, în cazul în care dispune de personal specializat, proiectul poate fi întocmit la nivelul aparatului administrativ propriu intern al primăriei.

Etapa 2 – Depunerea proiectului

Solicitantul Comuna CRICĂU - județul Alba va depune și va înregistra proiectul la nivelul entității finanțatoare, cu respectarea termenelor reglementate de aceasta în cadrul documentelor de accesare (ghiduri ale solicitantului, proceduri de lucru etc).

Etapa 3 – Verificarea proiectului

Entitatea finanțatoare va verifica conformitatea și eligibilitatea proiectului depus și va acorda un punctaj acestuia, în conformitate cu criteriile menționate în cadrul documentelor programatice (ghiduri ale solicitantului, proceduri de lucru etc).

Dacă va fi cazul, în etapa de verificare a proiectului, entitatea finanțatoare poate solicita clarificări referitoare la îndeplinirea condițiilor de conformitate, eligibilitate și selecție. Nu se vor lua în considerare clarificările de natură să completeze/modifice datele inițiale ale proiectului depus.

Etapa 4 – Selecția proiectului

După verificarea criteriilor de conformitate, eligibilitate și selecție, se va desfășura procesul de selecție a proiectelor în urmă căruia se vor stabili proiectele care vor primi finanțare. Selecția proiectelor se realizează în limita bugetului disponibil pentru apelul de selecție în cauza, cu finanțarea acelor proiecte care se încadrează în buget, prin ierarhizarea lor în ordinea punctajului obținut (de la proiectul cu punctajul cel mai mare, la proiectul cu punctajul cel mai mic).

Etapa 5 – Notificarea beneficiarului

În urma evaluării proiectului depus, entitatea finanțatoare va notifica solicitantul (respectiv comuna CRICĂU, județul Alba) cu privire la rezultatul evaluării și selecției. În cazul în care proiectul este respins, notificarea transmisă solicitantului va conține motivele pentru care proiectul nu a fost selectat.

Etapa 6 – Depunerea de contestații, dacă este cazul

Dacă proiectul depus este declarat neeligibil sau eligibil și neselectat, atunci solicitantul (respectiv comuna CRICĂU, județul Alba) poate depune o contestație, cu respectarea prevederilor procedurale în vigoare.

Etapa 7 – Semnarea contractului de finanțare

Dacă proiectul depus este declarat eligibil și finanțat, beneficiarul (respectiv comuna CRICĂU, județul Alba) va semna contractul de finanțare cu entitatea finanțatoare.

Etapa 8 – Implementarea proiectului

După semnarea contractului de finanțare, beneficiarul (respectiv comuna CRICĂU, județul Alba) va implementa proiectul cu respectarea procedurilor de lucru în vigoare, va derula activitățile planificate în proiect și va depune cereri de plată/cereri de rambursare, cu respectarea prevederilor contractului de finanțare.

Administrația locală are obligația să propună comunității programe pentru reabilitarea zonei, pentru ridicarea nivelului socio-economic al localității, pentru creșterea nivelului de trai al cetățenilor. În aceste condiții este necesar să regândim modul de abordare a problemelor comunei Cricău de așa manieră încât, punând în valoare cât mai bine resursele locale, dar mai ales puterea de muncă și inițiativa, să obținem acumulări cât mai mari care să fie reflectate în nivelul de trai al comunității.

Astfel, pentru o dezvoltare de ansamblu propunem 40 de mijloace de dezvoltare necesare fiecărei comunități, mijloace care se vor implementa pe viitor, în funcție de priorități și posibilități:

1. Proiecte de infrastructură - construcția și întreținerea drumurilor, podurilor și căilor de acces.
2. Sisteme de apă potabilă - implementarea rețelelor de apă curată.
3. Sisteme de canalizare - dezvoltarea infrastructurii pentru gestionarea apelor uzate.
4. ICricău public - instalarea și întreținerea sistemelor de ICricău pe străzi.
5. Parcuri și spații verzi - crearea și întreținerea parcurilor publice.
6. Centre comunitare - înființarea de centre pentru activități sociale și educaționale.
7. Servicii de sănătate - dezvoltarea clinicilor locale.
8. Educație - modernizarea școlilor și grădinițelor.
9. Transport public - îmbunătățirea rețelei de transport în comun.
10. Programe de ocupare a forței de muncă - inițiative pentru sprijinirea șomerilor.
11. Proiecte de ecologizare - inițiative pentru curățarea și protejarea mediului.
12. Activități culturale - organizarea de evenimente culturale și artistice.
13. Formare profesională - cursuri de formare pentru dezvoltarea abilităților profesionale.
14. Sprijin pentru antreprenariat - programe de suport pentru micile afaceri.
15. Turism comunitar - dezvoltarea de rute turistice și atracții locale.
16. Voluntariat - promovarea activităților de voluntariat în comunitate.
17. Sisteme de reciclare - implementarea programelor de reciclare a deșeurilor.
18. Siguranța publică - inițiative pentru creșterea siguranței în comunitate.
19. Proiecte artistice - implicarea artiștilor locali în proiecte comunitare.

20. Inovație tehnologică - inițiative pentru integrarea tehnologiei în servicii publice.
21. Programe pentru tineri - activități și oportunități pentru tineri.
22. Sprijin pentru persoanele vârstnice - servicii dedicate seniorilor.
23. Promovarea diversității - inițiative pentru integrarea diverselor grupuri etnice.
24. Rețele de sprijin - crearea grupurilor de suport pentru cei în nevoie.
25. Burse și granturi - oferirea de burse pentru studii.
26. Sisteme de monitorizare a calității aerului - implementarea unor soluții pentru monitorizarea poluării.
27. Sesiuni de informare publică - organizarea de întâlniri pentru informarea cetățenilor.
28. Dezvoltarea agriculturii locale - sprijinirea fermierilor locali.
29. Proiecte de energie regenerabilă - inițiative pentru utilizarea surselor de energie verde.
30. Programe de sănătate mintală - sprijin pentru sănătatea mentală a comunității.
31. Proiecte de incluziune socială - inițiative pentru integrarea persoanelor defavorizate.
32. Îmbunătățirea accesibilității - facilitarea accesului pentru persoanele cu dizabilități.
33. Ateliere de educație financiară - sesiuni de educație pentru gestionarea finanțelor personale.
34. Platforme online pentru comunicare - crearea unor aplicații sau site-uri pentru conectarea comunității.
35. Sprijin pentru inițiativele ecologice - suport pentru proiectele de protecția mediului.
36. Zile de curățenie - organizarea de evenimente de curățenie în comunitate.
37. Parteneriate public-private - colaborarea între autorități și sectorul privat.
38. Cercetare și dezvoltare - sprijin pentru proiecte de cercetare în comunitate.
39. Activități sportive - organizarea de competiții și evenimente sportive.
40. Sisteme de feedback de la cetățeni - canale prin care cetățenii pot oferi sugestii și reclamații.

CAPITOLUL VIII

PROIECTE PROPUSE SPRE PENTRU URMĂTOAREA PERIOADĂ DE PROGRAMARE 2025-2030

Proiectul nr 1.	MODERNIZARE REȚEA DE ICRICĂUT PUBLIC
Obiectivul proiectului	Înlocuirea corpurilor de iCricăut existente (cele care se află într-o stare tehnică deficitară) și implementarea unui sistem optim de telegestiune
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 2.	EXTINDERE REȚEA CANALIZARE ȘI ALIMENTARE CU APĂ
Obiectivul proiectului	Amenajarea infrastructurii de utilități în zonele în care nu există canalizare și alimentare cu apă. Localitatea Tibru nu deține rețele de canalizare ape uzate menajere și stație de epurare. Se propune un sistem centralizat de canalizare, care să permită racordarea tuturor gospodăriilor și a obiectivelor existente și propuse în zonă.
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 3.	MODERNIZARE – ASFALTARE INFRASTRUCTURĂ RUTIERĂ
Obiectivul proiectului	Amenajarea infrastructurii rutiere, inclusiv asfaltare drumuri comunale; Modernizarea infrastructurii rutiere, modernizarea străzilor, aleilor și trotuarelor, optimizarea acceselor legate de direcțiile majore, modernizarea intersecțiilor cu probleme de trafic; D.C. 72 Cricău-Craiva-3,64 km categoria E, drum de pământ și terasat în stare mediocră, drum pavat cu bolovani de râu și piatră în stare rea
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 4.	EXTINDEREA RETELELOR ELECTRICE
Obiectivul proiectului	Mai ales in zonele de dezvoltare si extindere ale intravilanului localității Cricau
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 5.	CONSTRUIREA DE PARCURI FOTOVOLTAICE
Obiectivul proiectului	Aceste parcuri vor asigura energia electrica pentru iCricău public si energia electrica pentru asigurarea de utilități apa si canalizare;
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030
Proiectul nr 6.	DELIMITAREA ZONELE DE RISC NATURAL ȘI LUAREA DE MĂSURI SPECIFICE PRIVIND PREVENIREA ȘI ATENUAREA RISCURILOR
Obiectivul proiectului	Prevenirea inundațiilor, în decursul anilor, printr-o serie de lucrări de apărare de maluri și regularizări de albii: - decolmatarea văilor; - regularizarea cursurilor torențiale; - ruperi de pantă în vederea reducerii eroziunii malurilor Măsurile de protecție contra alunecărilor conțin: - Ziduri de sprijin, drenaje de adâncime - Refacerea vegetației cu caracter fixator; - Combaterea eroziunii bazale de către pâraiele din zonă.
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 7.	CONSOLIDARE ȘI REABILITARE CLĂDIRI, UNITĂȚI PUBLICE ADMINISTRATIVE
Obiectivul proiectului	Lucrări de reabilitare si eficientizare energetică pentru clădirile publice (școli, cămin cultural, primărie, politie, etc.)
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 8.	REALIZAREA UNUI SISTEM DE FIBRĂ OPTICĂ PENTRU MONITORIZAREA VIDEO A LOCALITĂȚILOR
Obiectivul proiectului	Asigurarea și implementarea unui sistem optim și eficace de protejare a localităților
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 9.	CONSTRUIRE TROTUARE ȘI PISTE DE BICICLETE
Obiectivul proiectului	Amenajarea infrastructurii pietonale și piste de biciclete
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 10.	CONSTRUIRE CAPELĂ MORTUARĂ ÎN COMUNA CRICĂU
Obiectivul proiectului	Creșterea calității vieții prin dezvoltarea serviciilor de natură socială.
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 11.	AMENAJARE PARCURI DE JOACĂ ȘI RECREERE
Obiectivul proiectului	Dezvoltarea infrastructurii de agrement a comunei Cricău
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 12.	ÎNFIINȚAREA, DEZVOLTAREA DE ASOCIAȚII ALE PRODUCĂTORILOR DIN ZONĂ ȘI SPRIJINIREA FUNCȚIONĂRII LOR;
Obiectivul proiectului	Dezvoltarea funcțională în teritoriu: - a pomiculturii, a culturilor de plante medicinale - colectarea, procesarea și valorificarea superioară a fructelor de pădure - Dezvoltarea sectorului zootehnic, prin: ameliorarea raselor de animale, modernizarea adăposturilor, obținerea de produse de bună calitate, ameliorarea calității fânului și a altor categorii de furaje, îmbunătățirea calitativă a pajiștilor naturale, prin lucrări de întreținere, utilizare de îngrășăminte naturale, însămânțări și supraînsămânțări, combaterea eroziunii solurilor; - Protecția mediului prin acordarea de indemnizații compensatorii pentru o agricultură ecologică, conform reglementărilor UE;

	- Asocierea proprietarilor de terenuri în vederea înființării de adevărate organizații profesionale; - Sprijinirea familiilor tinere în vederea organizării de gospodării viabile; - Susținerea familiilor de agricultori prin acordarea de îlesniri în condițiile legii;
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 13.	ACHIZIȚIONAREA DE UTILAJE SI ECHIPAMENTE PENTRU SERVICIILE PUBLICE;
Obiectivul proiectului	Achiziționarea de utilaje necesare serviciilor publice (Buldoexcavator multifunctional, tractoare, etc.)
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 14.	ACHIZIȚIONAREA DE UTILAJE SI ECHIPAMENTE PENTRU SERVICIILE PUBLICE;
Obiectivul proiectului	Achiziționarea de utilaje necesare serviciilor publice (accesorii buldoexcavatoar, accesorii pentru înlăturarea zăpezii, tocătoare de vegetație, de crengi, tractoare, etc.)
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 15.	REGLEMENTAREA CIRCULAȚIEI AUTO ÎN SPECIAL ÎN ZONA CENTRALĂ A COMUNEI PRIN AMENAJAREA UNOR SPAȚII DE PARCARE ADIACENTE ZONEI
Obiectivul proiectului	Amenajare locuri de parcare auto
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 16.	CREAREA ȘI MODERNIZAREA REȚELELOR LOCALE DE COLECTARE, A CAPACITĂȚILOR DE RECEPȚIONARE, DEPOZITARE, CONDIȚIONARE, SORTARE ȘI AMBALARE A PRODUSELOR AGRICOLE
Obiectivul proiectului	Înființare depozite pentru fructe și produse agricole;
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 17.	EFICIENTIZARE ENERGETICĂ CĂMIN CULTURAL CRICĂU
Obiectivul proiectului	Îmbunătățirea izolării termice a clădirii, inclusiv pereții, acoperișul și fundația; Utilizarea feronerie de calitate pentru feronerie și uși pentru a preveni curenții de aer Modernizarea sistemelor de încălzire cu centrale termice eficiente sau cu pompe de căldură. Instalarea termostatelor programabile pentru a controla temperatura în funcție de utilizarea spațiilor. Instalarea panourilor solare pentru a genera energie electrică sau pentru a încălzi apa.
Studii existente	Idee de proiect

Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 18.	ACHIZITIONARE DE MOBILIER PENTRU SPATIILE PUBLICE
Obiectivul proiectului	Bănci din lemn sau metal, amplasate în parcuri, pe străzi sau în zone de odihnă; Coșuri de gunoi din metal sau plastic, amplasate strategic pentru a încuraja reciclarea și menținerea curățeniei; Stâlpi cu design atractiv care oferă iCricău pentru alei, parcuri și alte spații publice. Panouri informative sau hărți care ajută vizitatorii să se orienteze în zonă; Echipamente de joacă din lemn sau plastic pentru copii, cum ar fi tobogane, leagăne și structuri de escaladă; Bănci și adăposturi pentru stațiile de autobuz.
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 19.	ORGANIZAREA DE ATELIERE DE MEȘTEȘUGURI TRADIȚIONALE PENTRU A PĂSTRA ȘI PROMOVA TRADIȚIILE LOCALE ÎN COMUNA CRICĂU
Obiectivul proiectului	Restaurarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric al comunei
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

Proiectul nr 20.	ORGANIZAREA DE EVENIMENTE CULTURALE ȘI FESTIVALURI ÎN COMUNA CRICĂU
Obiectivul proiectului	Dezvoltarea turismului.
Studii existente	Idee de proiect
Posibile surse de finanțare	Buget local Buget de stat Fonduri europene Credite Alte surse de finanțare
Perioada estimată de implementare	2025-2030

CAPITOLUL IX: SURSE DE FINATARE

Având ca punct de reper analiza situației curente a comunei Cricău, s-a constatat faptul că dezvoltarea domeniilor de interes reprezintă o prioritate deosebit de importantă la nivel local.

Astfel că, în cele ce urmează se propun o serie de programe operaționale pentru perioada 2023-2030, prin intermediul cărora se pot finanța proiectele propuse pentru dezvoltarea comunei Cricău.

Propunerea de alocare financiară pentru România, pentru perioada 2021 - 2027 este de 30,60 miliarde euro, distribuită la nivel de fond astfel:

- ✓ ERDF 17,323 miliarde EURO
- ✓ ESF+ 8,385 miliarde EURO
- ✓ CF 4,499 miliarde EURO
- ✓ ETC 0,392 miliarde EURO

Principalele caracteristici ale noului cadru pentru politica de coeziune pentru perioada 2021 - 2027:

- Concentrarea tematică este distribuită astfel:

- o 35% din FEDR pentru Obiectivul Prioritar 1 - O Europă mai inteligentă
- o 30% din FEDR pentru Obiectivul Prioritar 2 - O Europă mai verde
- o FEDR să contribuie cu 30% la obiectivele de schimbări climatice
- o FC să contribuie cu 37% la obiectivele de schimbări climatice
- o Min. 6% din FEDR pentru dezvoltare urbană
- o 2% din FSE+ pentru susținerea materială a persoanelor cele mai defavorizate

- o 25% din FSE+ pentru incluziune socială
- o 10% din FSE+ pentru sprijinul pentru tinerii care nu au un loc de muncă.

Condițiile de finanțare sunt următoarele:

- ✓ Cofinanțarea la nivel național
- 70% pentru regiunile mai puțin dezvoltate și pentru Fondul de Coeziune
- 40% pentru regiunile mai dezvoltate.
- Prefinanțare anuală - 0,5% din valoarea totală a sprijinului din partea fondurilor.
 - ✓ TVA-ul - nu este cheltuială eligibilă pentru o contribuție din partea fondurilor mai mare de 5 000 000 EUR.
 - ✓ Dezangajarea - regula „N + 2”.

ROMÂNIA
JUDEȚUL ALBA
COMUNA CRICĂU
PRIMAR
Nr.785/10.02.2025.

REFERAT DE APROBARE

privind însușirea și aprobarea
”Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Cricău, județul Alba, 2025-2030”

Strategia de dezvoltare locală a Comunei Cricău pentru perioada 2025-2030 reprezintă un document fundamental care stabilește direcțiile principale de dezvoltare economică, socială și infrastructurală a comunei. Aceasta a fost elaborată în conformitate cu legislația națională și europeană, ținând cont de nevoile comunității și de resursele disponibile.

Strategia de dezvoltare locală urmărește următoarele obiective principale:

- Dezvoltarea economică durabilă prin susținerea antreprenoriatului local, atragerea investițiilor și promovarea turismului.
- Îmbunătățirea infrastructurii prin modernizarea drumurilor, extinderea rețelilor de apă și canalizare și dezvoltarea infrastructurii digitale.
- Creșterea calității vieții prin investiții în educație, sănătate și servicii sociale.
- Protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor naturale, prin promovarea energiei verzi și a practicilor sustenabile.

Adoptarea Strategiei de dezvoltare locală este esențială pentru atragerea de fonduri europene și naționale, necesare implementării proiectelor prioritare. De asemenea, aceasta asigură un cadru coerent pentru luarea deciziilor strategice și dezvoltarea armonioasă a comunei.

Documentul a fost realizat pe baza unor analize detaliate, a consultărilor cu cetățenii și factorii de decizie locali și a recomandărilor experților în dezvoltare regională. S-au organizat sesiuni de consultare publică pentru a asigura implicarea comunității și transparența în luarea deciziilor.

Având în vedere importanța acestui document strategic, propunem însușirea și aprobarea "Strategiei de dezvoltare locală a Comunei Cricău, județul Alba, 2025-2030" de către Consiliul Local, în vederea implementării obiectivelor stabilite și asigurării dezvoltării sustenabile a comunei și totodată consider *necesar și oportun* inițierea unui proiect de hotărâre în acest sens.

Primar,
Ec. TODERICIU AUREL-FLORIN